

Armoedebeleid

BESTUURLIJK RAPPORT EN NOTA VAN BEVINDINGEN

MAART 2024

Voorwoord

Dit rapport bestaat uit het bestuurlijk- en het onderzoeksrapport. Het rapport bevat de resultaten van het onderzoek naar het armoedebeleid van de gemeente Koggenland, inclusief een onderdeel van het armoedebeleid dat specifiek gericht is op kinderen die in armoede leven; het Kinderkoggenfonds. Centraal in het onderzoek staat de vraag of het gemeentelijke armoedebeleid doeltreffend is. Daarbij hebben we onderzocht wanneer volgens het college van B en W het armoedebeleid doeltreffend is en wat het college doet om het beleid te realiseren. Ook onderzochten we of het college weet welke inwoners in Koggenland in armoede leven en of de gemeentelijke regelingen de inwoners ook helpen.

De raad en het college kunnen de conclusies en aanbevelingen, en de achterliggende bevindingen die zijn opgenomen in het onderzoek betrekken bij het evalueren van het huidige armoedebeleid en de verdere ontwikkeling daarvan.

De rekenkamer dankt het college van B en W en alle betrokken ambtenaren voor hun open houding, de inhoudelijke gesprekken en de grote hoeveelheid informatie die is opgezocht ten behoeve van dit onderzoek.

Wij lichten de bevindingen, conclusies en aanbevelingen graag toe aan de gemeenteraad.

Rekenkamer Koggenland

Rick Anderson (Voorzitter)

Arjan Kok (Lid)

Twan Sijm (Lid)

Esther Appelman (Secretaris)

1. Hoofdconclusie

Het gemeentelijk armoedebeleid is gedeeltelijk doeltreffend. De norm voor doeltreffendheid die we hierbij hebben gehanteerd betreft de doelen uit het gemeentelijk beleid. Het beleid kent zes doelen. Twee van de zes doelen zijn gerealiseerd. 1. Inwoners ontvangen een uitkering zodat ze niet onder de armoedegrens leven. 2. En voor kinderen uit gezinnen die in armoede leven zijn middelen beschikbaar die gebruikt kunnen worden voor sport, muziek of een schoolreisje.

In 2030 wil het college dat het aantal inwoners dat in armoede leeft is gehalveerd ten opzichte van 2019. Concreet betekent dit een afname van circa 500 inwoners. Uit gegevens van het CBS blijkt dat in 2022 er circa 100 inwoners minder in armoede leefden in Koggenland.

Voor de overige drie doelen is niet vast te stellen of deze zijn of worden gerealiseerd. Deze doelen zijn niet concreet en de gemeente verzamelt onvoldoende informatie om de realisatie te kunnen vaststellen. Het gaat daarbij om de doelen dat inwoners kunnen meedoen en geen drempel ervaren en om het doel dat de gemeente de menselijke maat centraal stelt bij de ondersteuning.

Ook het kinderkoggenfonds is deels doeltreffend. Van de circa 200 kinderen (bron: CBS data) die in Koggenland in armoede leven, ontving in 2022 driekwart een VVV-bon of een maatwerkuitkering uit het fonds. Een duidelijke verklaring waarom dit aantal niet hoger ligt, is onbekend.

2. Deelconclusies

Collegedoelen met name gericht op inwoners die in armoede leven

Specifiek armoedebeleid ontbreekt. In verschillende documenten heeft het college vastgelegd welke doelen het nastreeft rondom armoede. Het college beoogt dat:

- inwoners mee kunnen doen in de samenleving en daarbij geen drempel ervaren;
- voorkomen wordt dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen;
- de menselijke maat centraal staat;
- inwoners een uitkering ontvangen zodat ze niet onder de armoedegrens leven;
- de armoede wordt verminderd;
- kinderen kunnen sporten, muziek maken en op schoolreisje gaan.

Vijf van de zes doelen zijn enkel gericht op inwoners die nu in armoede leven. Eén doel heeft betrekking op het voorkomen dat inwoners in armoede geraken en het bewerkstelligen dat inwoners uit de armoede geraken.

Wanneer is er sprake van armoede?

In Koggenland is van *armoede* sprake wanneer een inwoner te weinig financiële mogelijkheden heeft om te voorzien in zijn noodzakelijke basisbehoeften om menswaardig te kunnen leven (voldoende voedsel, kleding, goede huisvesting, goed onderwijs en goede gezondheidszorg) en om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij. Met dit laatste bedoelt het college dat kinderen en volwassenen die in armoede leven, activiteiten kunnen ondernemen die andere inwoners ook kunnen ondernemen. Deze gemeentelijke definitie van armoede is ruimer dan de landelijke definitie van het Sociaal Cultureel Planbureau.

Ondersteunende regelingen sluiten grotendeels aan bij collegedoelstellingen

Het college heeft voor de realisatie van de zes doelen ondersteunende regelingen getroffen. Voor het overgrote deel van de regelingen is duidelijk met welke doelstelling(en) en activiteiten zij samenhangen. Het is de ambtelijke organisatie echter niet bekend in hoeverre de regelingen bijdragen of kunnen dragen aan de realisatie van de collegedoelstellingen. Van Evidence-based beleid, waarbij de keuzen van activiteiten en ondersteunende regelingen is gebaseerd op de resultaten van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek is in Koggenland geen sprake. Eind 2023 bestaan er geen plannen om dit in de toekomst anders te doen.

De gemeente Koggenland heeft voor bijna alle categorieën van inwoners ondersteunde regelingen, bijvoorbeeld voor volwassen met kinderen, AOW'ers, inwoners met een ziekte of inwoners die te maken hebben met een overlijden. Het college heeft er bewust voor gekozen om geen ondersteunde regelingen te treffen voor inwoners met huisdieren. Koggenland biedt in vergelijking met vier andere gemeenten (Amsterdam, Medemblik, Opmeer en Zaanstad) veel gelijksoortige ondersteunende maatregelen aan. De inhoud van die regelingen verschilt wel per gemeente. Zo kiest Amsterdam ervoor om een laptop gratis ter beschikking te stellen aan scholieren en verstrekt Koggenland een financiële bijdrage waarbij de laptop zelf moet worden aangeschaft. Gemeenten zijn vrij om deze keuzen te maken. Koggenland biedt ten opzichte van de vier andere gemeenten geen extra ondersteunende regelingen aan.

De Koggenlandse regelingen vallen in twee categorieën uiteen.

Ten eerste betreft het regelingen die voor elke inwoner toegankelijk zijn, waaronder hulp bij geldzaken en schulden (inclusief Geldfit en schuldhulpverlening), ondersteuning van de formulierenbrigade, advies van het Zorgteam van Koggenland, het Jongeren Startpunt en het Startersloket en gratis menstruatieproducten.

Ten tweede betreft het financiële ondersteuningsregelingen waarvoor een inkomens- en vermogensgrens geldt. Allereerst betreft het specifieke regelingen waaronder het Koggenfonds, het Kinderkoggenfonds, de tijdelijke energietoeslag in 2022 en 2023 en het kwijtschelden en de teruggave van gemeentebelastingen. Nemen deze specifieke regelingen de armoede onvoldoende weg, dan kan een inwoner een beroep doen op de bijzondere bijstand, indien de kosten zijn ontstaan door bijzondere of dringende omstandigheden en de kosten aantoonbaar, onvoorzien en noodzakelijk zijn. Volwassen inwoners kunnen daarbij bijvoorbeeld in aanmerking komen voor een inkomensvoorslag, een collectieve zorgverzekering of een bijdrage in de kosten voor deelname aan sport en cultuur (maximaal € 100 per inwoner per jaar). Voor kinderen bestaat er de mogelijkheid om een computer aan te schaffen of deel te nemen aan sport en cultuur (€ 150 per kind per jaar). Dit zijn slechts enkele voorbeelden. Voor een uitgebreid overzicht van de voorzieningen die Koggenland op grond van de bijzondere bijstand verstrekt, verwijzen wij naar bijlage 1 in het onderzoeksrapport.

Het gemeentebestuur bepaalt grotendeels wie in aanmerking komt voor financiële ondersteuning

Een deel van deze vermogens- en inkomensgrenzen zijn door de Rijksoverheid bepaald, en gelden ook voor Koggenland. Het gaat daarbij om de vermogensgrens in euro's en wanneer een inwoner in aanmerking komt voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen.

Het ander deel van de grenzen is bepaald door het college en de gemeenteraad. Voor de vermogensgrens gaat het om onderdelen die wel of niet tot het vermogen worden gerekend. Bij het bepalen van de inkomensgrens heeft het gemeentebestuur een grotere invloed. Om in aanmerking te komen voor het *Koggenfonds* mag het inkomen niet boven de geldende bijstandsnorm uitkomen. We noemen dit de 100%-grens. Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand en het *Kinderkoggenfonds* ligt deze grens op 120%. Ligt het inkomen hoger dan deze grens, dan kan een

inwoner mogelijk toch in aanmerking komen voor bijzondere bijstand als het bepaalde kosten (bijvoorbeeld voor een begrafenis) niet zelf kan dragen. Het college kan in overleg met de raad de inkomensgrenzen en de draagkrachttoets soepeler of strenger maken.

Daarnaast hebben het college en de gemeenteraad de mogelijkheid om de financiële ondersteuningsregelingen in te krimpen of uit te breiden en om het te vergoeden bedrag aan te passen of ongewijzigd te laten. Zo zijn de vergoedingen vanuit het Koggenfonds (sinds 2006) en de vergoedingen (sinds 2017) uit het Kinderkoggenfonds ongewijzigd gebleven en hiermee ook niet geïndexeerd.

Gebruik van ondersteuningsregelingen blijft grotendeels binnen de begroting

Van alle regelingen die het college aanbiedt is gebruik gemaakt. Met uitzondering van de kwijtscheldingsregeling zijn de kosten binnen de begroting gebleven. Wij concluderen hieruit dat de armoedevorzieningen in Koggenland financieel niet onder druk staan.

Voor alle regelingen geldt dat het open-einde regelingen zijn, dus zonder een financieel plafond. Indien het college meer gaat inzetten op vroegsignalering en regelingen beter onder de aandacht weet te brengen bij inwoners, kan het zijn dat inwoners meer gebruik gaan maken van de ondersteunende maatregelen. Dit kan financiële consequenties hebben voor de gemeente. Dat geldt ook voor omstandigheden buiten de gemeente, waaronder economische ontwikkelingen en een verhoging van de bijstandsnorm.

Beoogde resultaten deels gerealiseerd

Het college heeft voor de periode 2022 tot en met 2024 resultaten geformuleerd die het wil realiseren met het armoedebelid. Deze periode loopt gelijk met het uitvoeringsplan sociaal domein. Het college is voornemens om in 2025 een nieuw uitvoeringsplan vast te stellen.

Gegeven de brede doelstellingen van het college valt het ons op, dat het aantal concreet geformuleerde resultaten beperkt is. Eind 2023 zijn de beoogde resultaten voor 2022 en 2023 deels gerealiseerd. Het college heeft meer ingezet op vroegsignalering bij schulden, maar ontvangt nog niet van alle partijen informatie over betalingsachterstand van inwoners en heeft de personele bezetting nog niet rond. Het aantal inwoners dat passende hulp ontving van de gemeente bij (dreigende) schulden en betalingsachterstanden is in 2023 niet toegenomen. Beoogd was om in 2023 de minimaregelingen bij inwoners onder de aandacht te brengen. Het college verwacht om dit in 2024 te realiseren.

Het college verwacht in 2024 de tweede formulierenbrigade (locatie Obdam) te realiseren volgens planning. Het college heeft in het beleid niet voldoende concreet aangegeven in hoeverre de individuele activiteiten bijdragen aan de realisatie van de brede doelstellingen.

Het college beoogt om in 2030 het aantal inwoners dat in armoede leeft te halveren, ten opzichte van het aantal inwoners in 2019 (circa 1.000). Concreet betekent dit dat het aantal inwoners dat in 2030 in armoede leeft, is afgenomen met circa 500 inwoners. In de periode 2019 tot en met 2022 is het aantal inwoners dat in armoede leeft met circa 100 afgenomen.

College verwacht de zes doelen te realiseren

Het college stuurt via de Planning & Control cyclus (jaarstukken, perspectiefnota en begroting) op (de voortgang van) de realisatie van doelstellingen. Het college verwacht in de collegeperiode (2022-2026) vijf van de zes doelen te realiseren. Ook van het zesde doel ('verminderen armoede') is de verwachting dat dit in 2030 wordt gerealiseerd.

Om in 2026 te kunnen vaststellen of het college vijf van de zes doelen heeft gerealiseerd moet aan de volgende twee samenhangende voorwaarden zijn voldaan:

1. Doelstellingen moeten SMART zijn geformuleerd of SMART¹ zijn uitgewerkt. Eind 2023 geldt dat voor drie van de zes doelstellingen. Dit geldt voor het doel dat kinderen kunnen sporten, muziek maken en op schoolreisje kunnen gaan. Het geldt ook voor het doel dat inwoners een uitkering ontvangen zodat ze niet onder de armoedegrens leven. En ten slotte geldt dit voor de doelstelling dat armoede wordt verminderd (De gemeente Koggenland wil dat het aantal inwoners dat in armoede leeft in 2030 is gehalveerd ten opzichte van 2019). Voor de drie andere doelstellingen geldt dit nog niet. Zo lijkt de eerste doelstelling ('meedoen') gericht op deelname aan sport en cultuur en op het bestrijden van energiarmede. Maar gegeven de ondersteunde maatregelen (het bijdragen aan een laptop) roept het de vraag op of het college ook digitaal meedoen tot deze doelstelling rekent. Het begrip 'menselijke maat' is niet gedefinieerd door het college, en daardoor slecht meetbaar. Het college is voornemens om Kritische prestatie indicatoren (KPI's) op te gaan stellen en daarop te gaan sturen.
2. Informatie over de realisatie van doelstellingen moet voorhanden zijn. Over de vierde doelstelling ('inwoners ontvangen een uitkering') beschikt het college over uitgebreide informatie. Eind 2023 had het college nog geen onderzoek gedaan onder inwoners of zij een drempel ervaren bij het meedoen (mede als gevolg van financiële zorgen) en of kinderen inderdaad kunnen meedoen aan sport, muziek en schoolreisjes. Door het ontbreken van deze informatie is het niet mogelijk om tussentijds vast te stellen of doelstellingen worden gerealiseerd of dat bijsturing nodig is.

Aanbevelingen gericht op de realisatie van de beleidsdoelstellingen

Eind 2023 is het armoedebeleid niet in samenhang beschreven. Bovendien loopt het uitvoeringsplan sociaal domein in 2024 ten einde. Dit is een natuurlijk moment om het integrale armoedebeleid op te stellen en het sluit ook aan bij de plannen van het college.

- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de doelstellingen van het armoedebeleid en de reikwijdte van deze doelstellingen.
- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de vraag of de activiteiten en ondersteunende maatregelen, inclusief de inkomensgrens en de hoogte van de vergoedingen, nog passend zijn om de doelstellingen te realiseren. Evalueer of (automatische) indexatie van vergoedingen zoals dat gebruikelijk is bij regelingen van de rijksoverheid ook is toe te passen op gemeentelijke regelingen.
- College: Stel samenhangend armoedebeleid op, waarin de relatie tussen doelstellingen, activiteiten en ondersteunende maatregelen wordt beschreven.
- College: Werk het beleid uit in een uitvoeringsplan en concretiseer daarbij alle doelstellingen, monitor de realisatie daarvan en stuur zo nodig bij.
- College: Monitor het gebruik van de regelingen en stel zo nodig de (meerjaren)begroting tijdig bij.

Deels zicht op welke inwoners in armoede leven of daarin dreigen te geraken

Weten wie in armoede leeft of wie in armoede dreigt te geraken, biedt het college de mogelijkheid om inwoners actief te benaderen, voor te lichten en ondersteuning aan te bieden. Met behulp van vroegsignalering en preventie kan deels worden voorkomen dat inwoners (langdurig) in een situatie van armoede geraken. En ondersteuning kan ertoe bijdragen dat inwoners minder de gevolgen van armoede ondervinden of uit de armoede geraken.

¹ SMART is een acroniem en staat voor Specifiek, Meetbaar, Acceptabel, Realistisch en Tijdgebonden.

Het college beschikt over informatie van inwoners die gebruik maken van de financiële ondersteuningsregelingen, waaronder de bijstandsuitkering, bijzondere bijstand, een tegemoetkoming energiekosten, het Koggenfonds en het Kinderkoggenfonds. Op enkele onderdelen plaatsen wij wel vraagtekens bij de betrouwbaarheid van deze informatie. Het zicht op welke inwoners gebruik maken van de niet-financiële ondersteuningsregelingen is beperkter. De gemeente heeft ten minste zicht op welke inwoners ondersteuning ontvingen vanuit het Zorgteam van Koggenland en de kredietbank. Daarnaast ontvangt het college vanuit de vroegsignalering steeds meer informatie over inwoners met betalingsachterstanden.

Het college beschikt echter niet over gestructureerde informatie over de gezinssamenstelling, de woonsituatie en waar de gezinsleden geboren zijn. Daarnaast beschikt de gemeente niet over informatie van inwoners die geen gebruik maken van de ondersteuningsregelingen, maar daar mogelijk wel voor in aanmerking komen.

Het college heeft verschillende verklaringen gegeven waarom dit zicht er nog niet is. Allereerst is de gemeente afhankelijk van derden, die deze informatie niet altijd (kunnen) leveren. Daarnaast hanteert het college het uitgangspunt dat voor het verzamelen van de benodigde informatie het gebruik van de verschillende ondersteunende regelingen leidend is. Eind 2023 werd het nog niet relevant geacht om informatie te verzamelen over bijvoorbeeld de gezinssamenstelling en de woonsituatie. Tot slot is het verkrijgen van het inzicht arbeidsintensief en was de ambtelijke organisatie niet op sterkte. Het college heeft laten weten dat het vergroten van het inzicht onderdeel is van het plan van aanpak dat wordt opgesteld.

Om inwoners beter te bereiken is het van belang om te inventariseren welke beperkingen of belemmeringen inwoners ervaren om gebruik te maken van de bestaande (financiële) ondersteuningsregelingen die de gemeente biedt. Een afzonderlijk onderzoek naar mogelijke beperkingen en belemmeringen is niet uitgevoerd. Ook in de contacten met inwoners en de gemeente wordt daar niet naar gevraagd.

Eén van de mogelijke belemmeringen is de gemeentelijke website. Een centraal overzicht van de gemeentelijke ondersteuningsregelingen ontbreekt. Bovendien wordt niet duidelijk welke kostensoorten voor (gedeeltelijke) vergoeding in aanmerking komen, een enkele uitzondering daargelaten zoals de collectieve zorgverzekering en de tijdelijke energietoeslag. Bovendien bevat de website maar beperkte informatie over wanneer inwoners wel of niet in aanmerking komen voor deze ondersteuning.

Aanbevelingen gericht op het beter ondersteunen van inwoners

- College: Vergroot het zicht op inwoners die in armoede leven of wie in armoede dreigen te geraken
- College: Breng in kaart welke beperkingen en belemmeringen inwoners ervaren om gemeentelijke ondersteuningsregelingen te gebruiken. Overweeg om dit ook te doen via burgerparticipatie.
- College: Maak de gemeentelijke website voor inwoners toegankelijker zodat de gemeentelijke ondersteuningsregelingen eenvoudig vindbaar zijn voor inwoners die daar niet bekend mee zijn. Zorg ervoor dat deze regelingen begrijpelijk zijn uitgelegd.

Informatievoorziening aan de raad

De gemeenteraad is door het college via de producten uit de P&C-cyclus summier geïnformeerd over (de realisatie van) het armoedebelid. De raad heeft informatie ontvangen over de te bereiken en bereikte resultaten, de eenmalige energietoeslag en over bestuurlijke ontwikkelingen die van

invloed kunnen zijn op het aantal aanvragen voor ondersteuning. De raad is niet schriftelijk geïnformeerd over de doelrealisatie, ondersteunende maatregelen, de mate waarin deze maatregelen aansluiten op de doelgroepen, de (ontwikkelingen van de) omvang de doelgroepen en de besteding van de beschikbare middelen.

Het college informeert de raad uitgebreider als het (schriftelijke) raadvragen stelt of moties indient.

Aanbeveling gericht op de informatievoorziening aan de gemeenteraad

- College en raad: Evalueer de informatievoorziening aan de raad en bespreek of deze voldoende inzicht geeft die de raad voor zijn kaderstellende en controlerende rol nodig acht. Dit kan plaatsvinden op een meer formele wijze of via informele wijze zoals een beeldvormende commissie.

Kinderkoggenfonds deels doeltreffend

Het Kinderkoggenfonds bestaat sinds juni 2017 en heeft tot doel armoedebestrijding onder kinderen zodat zij mee kunnen doen. Een alleenstaande ouder of ouders waarvan het inkomen onder de grens van 120% van de bijstandsnorm ligt en het vermogen lager is dan € 15.150 (wettelijke vermogensgrens 2024) kunnen een VVV-cadeaukaart (€ 150 per jaar kind) aanvragen. Daarnaast kunnen zij een maatwerkbijdrage (maximaal € 500 per jaar per kind) aanvragen voor bijvoorbeeld de aanschaf van een fiets, kleding of een laptop. De hoogte van beide vergoedingen is sinds 2017 onveranderd gebleven.

Wij hebben begrepen dat sommige ouders na een gesprek met de gemeente de aanvraag intrekken, als vanuit de gemeente de inschatting wordt gemaakt dat een aanvraag niet kan worden gehonoreerd en voor de aanvrager belastend is. Hoeveel aanvragen door ouders zijn ingetrokken en hoe vaak dat is gebeurd op verzoek van de gemeente, is onbekend. Het college heeft aangegeven dat dit weinig voorkomt. Is een aanvraag ingetrokken, dan verliest de ouder de rechtsbescherming van bezwaar en beroep en ontvangt het ook geen besluit waarin is gemotiveerd waarom het verzoek is afgewezen. Voor de gemeente is deze informele afhandeling van de aanvraag tijdbesparend.

De inkomens- en vermogensgrens zijn strikt. Circa 93% van de aanvragen is gehonoreerd en circa 7% van de aanvragen is afgewezen.

In 2021 hebben naar schatting 110 kinderen een VVV-cadeaukaart of maatwerkbijdrage ontvangen. In 2022 ging het om het om 147 kinderen. Dit aantal ligt lager dan de circa 200 kinderen dat onder de armoedegrens leeft in Koggenland (120% van de bijstandsnorm). Een duidelijke verklaring daarvoor heeft het college niet. Het kan zijn dat de ouders een laag inkomen hebben, maar een te hoog vermogen, zodat ze niet in aanmerking komen voor een vergoeding vanuit het Kinderkoggenfonds. Het kan ook zijn dat niet alle ouders bekend zijn met het Kinderkoggenfonds of te laat (na 1 mei) een aanvraag indienen voor VVV-bonnen.

Het criterium voor de maatwerkaanvraag dat het kind moet kunnen meedoen is subjectief. De gemeente is erop gericht ouders zo goed mogelijk te helpen en hanteert dit criterium ruimhartig daar waar mogelijk. De ambtelijke organisatie heeft veel beleidsruimte om te beslissen over aanvragen. Dilemma's over mogelijke toekenning worden op ambtelijk niveau besproken, maar niet met de wethouder of het college afgestemd. Waar mogelijk en toegestaan maakt de gemeente gebruik van inkomens- en vermogensgegevens die reeds bij de gemeente voorhanden zijn. Bij (mogelijke) afwijzing van de aanvraag wordt meegedacht met de ouders wat er wel mogelijk is vanuit andere regelingen of andere instanties.

Aanbevelingen gericht op het doeltreffender maken van het Kinderkoggenfonds

- College en raad: Ga met elkaar in gesprek over de vraag of de toets- en toekenningscriteria en de hoogte van de vergoedingen nog passend zijn om de doelstelling van het Kinderkoggenfonds te realiseren.
- College: Breng in kaart welke beperkingen en belemmeringen inwoners ervaren om geen gebruik te maken van (beide onderdelen van) het Kinderkoggenfonds. Hieronder doen wij enkele suggesties om de procedures voor de inwoners en gemeente te vereenvoudigen
- College: Breng in kaart waarom ouders een aanvraag voor het Kinderkoggenfonds intrekken en informeer de raad over de oorzaken daarvan.
- College: Overweeg om beslissingen rondom dilemma's over het al dan niet toekennen van een maatwerkvergoeding zelf te nemen of de ambtelijke organisatie instructies mee te geven hoe te beslissen.

Suggesties om procedures te vereenvoudigen

Gegeven het doel van het Kinderkoggenfonds "kinderen kunnen meedoen" is ruimte om de procedures te vereenvoudigen en de doeltreffendheid te verbeteren. Overwogen kan worden:

- dat ouders het gehele jaar de VVV-bonnen kunnen aanvragen. Nu kan dat alleen voor 1 mei van het jaar, terwijl bij het college niet bekend is waarom dat zo is.
- om de VVV-bonnen ambtshalve toe te kennen als ouders alleen een maatwerkaanvraag doen voor hun kind of kinderen.
- om de periode waarover het inkomen wordt getoetst te verlengen van drie maanden naar een langere periode, als dit gunstiger uitpakt voor het gezin. Nu komt het voor dat een aanvraag voor het Kinderkoggenfonds is afgewezen omdat het geëxtrapoleerde 3-maandsinkomen enkele tientjes hoger lag dan de inkomensgrens. Na een hernieuwde aanvraag, waarbij het inkomen over een andere 3-maanden periode is gemeten, werd de aanvraag alsnog toegekend.
- Om de factuur rechtstreeks aan de school of leverancier te betalen, zodat het gezin wordt ontzorgd en duidelijk is waarvoor de betaling is verricht.

Rekenkamer Koggenland

Middenhof 2 | De Goorn
www.koggenland.nl

DATUM 12/3/2024
ONDERWERP Bestuurlijke reactie op Armoedebeleid Koggenland
DOCUMENTNUMMER U24.000714
PROCESNUMMER ZK23002378

Geachte Rekenkamer Koggenland,

Aanleiding

Rekenkamer Koggenland heeft onderzoek gedaan naar het gemeentelijk armoedebeleid van gemeente Koggenland. Graag geven wij onze reactie op de onderzoeksresultaten en aanbevelingen.

Onze reactie

Allereerst de complimenten op het uitgebreide onderzoek en het werk dat is verzet om de Nota van bevindingen en het Concept bestuurlijk rapport te schrijven. De aanbevelingen zijn goed geformuleerd en uitvoerbaar. Er wordt goed weergegeven waar de verbetermogelijkheden zitten.

Voor de inwoners van gemeente Koggenland zijn veel ondersteunende regelingen waar bijna elke minima doelgroep mee wordt bediend.

Wij herkennen uw constatering dat een centraal overzicht van de gemeentelijke ondersteuningsregelingen voor de doelgroep minima ontbreekt op onze website. Een aantal vergoedingen worden geïndexeerd, bijvoorbeeld de (aanvullende) bijstandsuitkering en de individuele inkomenstoelage. Een aantal gemeente specifieke regelingen, zoals het Kinderkoggenfonds en het Koggenfonds zijn inderdaad sinds 2017 hetzelfde gebleven.

De suggestie van de Rekenkamer om de procedures te vereenvoudigen en doeltreffendheid van onze regelingen te verbeteren nemen wij over. Dit is een verbetering waar wij de komende periode aan kunnen werken.

Het beleidsplan sociaal domein loopt eind 2024 af. Zoals de Rekenkamer benoemt, is dit een natuurlijk moment om integraal armoedebeleid hierin op te nemen. We zijn het eens dat doelen van ons gemeentelijk beleid scherper geformuleerd kunnen worden. Bij het

opstellen van het nieuwe beleidsplan sociaal domein nemen we uw aanbeveling hierin mee.

U heeft aanbevolen om de informatievoorziening aan de raad te evalueren, met als doel te borgen dat de raad voldoende informatie heeft om haar kaderstellende en controlerende rol uit te voeren. Ons inziens zijn de beeldvormende commissievergaderingen sociaal domein hier geschikt voor. De raad kan aangeven welke informatie zij graag tijdens zo'n vergadering ontvangt.

De aanbeveling om het zicht te vergroten op inwoners die in armoede leven of wie in armoede dreigen te geraken blijft een lastige opdracht. Deze taak kan meegenomen worden in de projectopdracht voor de projectleider armoede die het college binnenkort zal vaststellen.

Tot slot

Het College heeft een goede kijk gekregen op hoe het Armoedebeleid op dit moment georganiseerd is en ziet zeker mogelijkheden tot verbetering. De komende periode gaan we aan de slag om te bepalen hoe we de aanbevelingen tot uitvoer te brengen. Voor bepaalde onderwerpen gaan we daarvoor in gesprek met de raad. Wij danken u nogmaals hartelijk voor uw inspanningen.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Koggenland.

{{esl:Signer1:capture:size(240,60)}}

{{esl:Signer2:capture:size(240,60)}}

A.M. Schuijt
Gemeentesecretaris

Monique M. Bonsen-Lemmers
Burgemeester

4. Nawoord

De rekenkamer dankt het college van burgemeester en wethouders voor de complimenten over het onderzoek. De rekenkamer is verheugd om te lezen dat de aanbevelingen uitvoerbaar zijn en dat het rapport duidelijk maakt waar de verbetermogelijkheden zitten.

Uit de reactie van het college maken wij op dat het de vier aanbevelingen en de suggesties om procedures te vereenvoudigen overneemt. En dat het college het gesprek met de raad zal voeren daar waar de aanbevelingen ook zijn gericht op de raad.

Zowel bij de aanbeveling over het beter ondersteunen van inwoners als het doeltreffender maken van het Kinderkoggenfonds hebben wij de deelaanbeveling gedaan om in kaart te brengen welke beperking en belemmeringen inwoners ervaren om regelingen te gebruiken. Uit de reactie van het college maken wij niet op of, hoe en wanneer het college uitvoering zal gaan geven aan dit deel van de aanbeveling. Om hierover duidelijkheid te krijgen adviseren wij de raad om het college hierover te bevragen.

Het college zegt toe om bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan sociaal domein de aanbevelingen van de rekenkamer hierin mee te nemen. Het lijkt ons zinvol dat voor de raad in de raadsvoordracht bij het nieuwe beleidsplan zichtbaar wordt gemaakt welke aanbevelingen van de rekenkamer zijn uitgewerkt in het beleid, en voor welke aanbevelingen dat niet geldt.

Dit staat los van de jaarlijkse rapportageplicht van het college en de griffie over het uitvoeren van de aangenomen aanbevelingen van de rekenkamer. Sinds 1 januari 2023 is het college wettelijk verplicht om de raad jaarlijks te voorzien van een overzicht van de aan het college gedane voorstellen van de rekenkamer, vergezeld van zijn standpunt daaromtrent en van de wijze waarop aan de voorstellen vervolg is gegeven. Vanaf 1 januari 2024 geldt deze rapportageplicht op grond van de rekenkamerverordening ook voor de raadsgriffie voor zover het aanbevelingen betreft die gericht zijn op de raad en door de raad zelf moeten worden uitgevoerd.

Wij wensen de raad en het college een mooie inhoudelijke dialoog.

Nota van bevindingen Armoedebeleid

Inhoudsopgave

1. HOOFDCONCLUSIE	3
2. DEELCONCLUSIES	3
COLLEGEDOELEN MET NAME GERICHT OP INWONERS DIE IN ARMOEDE LEVEN	3
ONDERSTEUNENDE REGULINGEN SLUITEN GROTENDEELS AAN BIJ COLLEGEDOELSTELLINGEN	4
GEBRUIK VAN ONDERSTEUNINGSREGELINGEN BLIJFT GROTENDEELS BINNEN DE BEGROTING	5
BEOOGDE RESULTATEN DEELS GEREALISEERD	5
COLLEGE VERWACHT DE ZES DOELEN TE REALISEREN	5
DEELS ZICHT OP WELKE INWONERS IN ARMOEDE LEVEN OF DAARIN DREIGEN TE GERAKEN	6
INFORMATIEVOORZIENING AAN DE RAAD	7
KINDERKOGGENFONDS DEELS DOELTREFFEND	8
3. BESTUURLIJKE REACTIE	10
4. NAWOORD	12
INHOUDSOPGAVE	14
1. INLEIDING	16
1.1 AANLEIDING	16
1.2 CONTEXT	16
1.3 DOELSTELLING ONDERZOEK, ONDERZOEKSVRAGEN EN AFBAKENING ONDERZOEK	17
1.4 AANPAK	18
2. ARMOEDEBELEID – STURING OP DOELTREFFENDHEID	19
2.1 WANNEER IS ER SPRAKE VAN ARMOEDE	19
2.2 WAT BEOOGT HET COLLEGE VAN B EN W MET HET ARMOEDEBELEID	22
2.3 STURING	27
2.4 REALISATIE	29
2.5 INFORMATIEVOORZIENING AAN DE GEMEENTERAAD	33
3. ZICHT OP GROEPEN DIE AANSPRAAK KUNNEN MAKEN OP ARMOEDEREGELINGEN	37
3.1 ZICHT OP GROEP VAN GERECHTIGDEN IS BEPERKT	37
3.2 ACTIVITEITEN GERICHT OP VERGROTEN ZICHT	39
3.3 INFORMATIEVOORZIENING AAN DE GEMEENTERAAD	40
4. SAMENHANG EN UITVOERING BELEID	42
4.1 GEBRUIK EN SAMENHANG VAN ONDERSTEUNDE REGULINGEN	42
4.2 BELEIDSVORMING EN -UITVOERING	45
5. DOELTREFFENDHEID KINDERKOGGENFONDS	47
5.1 MINDER AANVRAGEN DAN VERWACHT OP BASIS VAN CBS CIJFERS	47
5.2 HET PROCES INZAKE HET KINDERKOGGENFONDS.....	48
BIJLAGE 1 – OVERZICHT VAN ONDERSTEUNENDE REGULINGEN	52
BIJLAGE 2 – INVENTARISATIE ARMOEDEREGELINGEN VIER ANDERE GEMEENTEN	60
BIJLAGE 3 – ANALYSE PRODUCTEN P&C-CYCLUS	79
BRONNEN	82

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

In het najaar van 2022 hebben de externe leden van de rekenkamercommissie gesprekken gevoerd met de vijf gemeenteraadsfracties. Tijdens deze gesprekken is onder meer gesproken over mogelijke onderzoeksonderwerpen. Uit deze gesprekken kwam een brede selectie aan onderzoeksonderwerpen naar voren, die in de vorm van een enquête nogmaals aan de raadsleden zijn voorgelegd. Acht van de negentien raadsleden hebben hun voorkeur uitgesproken over de voorgelegde onderwerpen. Armoedebeleid maakte onderdeel uit van de top-5 van onderwerpen.² De voltallige rekenkamercommissie heeft vervolgens voor dit onderzoeksthema gekozen vanwege de doelstellingen die zijn verwoord in het coalitieakkoord (zie paragraaf 1.2).

1.2 Context

1.2.1 Coalitieakkoord

In het coalitieakkoord 2022-2026 *Luisteren, Denken, Durven en Doen, in alle dorpen* (mei 2022) staat dat de gemeente een goed minimabeleid heeft en dat graag zo wil houden, waarbij de menselijke maat centraal moet staan. Daarbij moet nog meer worden ingezet op vroegsignalering. Veel partijen, zoals het zorgteam, scholen, huisartsen, het woningbedrijf, spelen een belangrijke rol bij het signaleren van armoede en/of schulden. Samenwerking en afstemming is essentieel. Het college van B&W gaat afspraken maken "met alle partijen" om snel in kaart te brengen of een inwoner schulden aan het opbouwen is. Vanaf 2 maanden huurachterstand gaat het woningbedrijf na of hier mogelijk sprake van is. De gemeente gaat bovendien meer voorlichting geven over armoede en wil het bespreekbaar maken, bijvoorbeeld op scholen. Daarnaast brengt het college de regelingen actief en helder onder de aandacht, met als doel om zo het gat te verkleinen tussen de groep mensen die recht heeft op een voorziening en de groep die er daadwerkelijk gebruik van maakt. Het college wil voorkomen dat kinderen ergens niet aan mee kunnen doen vanwege armoede. Daarom wordt het Kinderkoggenfonds voortgezet, zodat elk kind kan sporten, muziek kan maken en op schoolreisje kan gaan.

1.2.2 Uitvoeringsprogramma van het college

In het programma WELZIJN EN ZORG van het *College Uitvoeringsprogramma 2022-2026* is als doelstelling benoemd "geen armoede". Deze doelstelling is als volgt toegelicht: "Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens leven". Het programma noemt vier doelen voor de periode 2022-2026:

1. meedoen,
2. omzien naar elkaar,
3. zo thuis mogelijk wonen en
4. gezond en weerbaar.

In geen van deze vier doelen is expliciet de armoedebestrijding benoemd. Het college geeft aan dat deze vier doelen aansluiten bij de lijnen in het Beleidsplan Sociaal Domein. En dat monitoring van de realisatie van deze doelen zal plaatsvinden aan de hand van het uitvoeringsprogramma *Sociaal Domein* en via de begrotingscyclus. Het college heeft ook voor de jaren 2022 tot en met 2024 de te behalen resultaten beschreven.

1.2.3 Programmabegroting 2023

In de programmabegroting 2023 zijn de te behalen resultaten van het armoedebeleid nader geconcretiseerd.¹

² De andere onderwerpen waren: bibliotheekvoorziening, energietransitie, informatiebeveiliging en de risico-paragraaf.

- Meer inwoners ontvangen passende hulp bij (dreigende) schulden en betalingsachterstanden. Het college van B&W geeft aan een stijging van aanvragen door hoge inflatie en energiearmoede te verwachten.
- De inwoners die in armoede leven worden zo min mogelijk beperkt in het meedoen in de samenleving, doordat zij zo veel mogelijk gebruikmaken van de bestaande minimaregelingen. In 2023 komt het college met een plan hoe de minimaregelingen meer en actiever onder de aandacht kunnen worden gebracht bij de inwoners van Koggenland, zodat ook de mensen die recht hebben op de minimaregelingen, maar daar nog geen gebruik van maken, Koggenland weten te vinden.
- Het college zet actief in op preventie en vroegsignalering van (dreigende) financiële problemen door voorlichting te geven, het netwerk voor vroegsignalering uit te breiden, het taboe op armoede weg te nemen en contact op te nemen met de inwoners van wie zij meldingen ontvangen over betaalachterstanden. Voor wat betreft vroegsignalering acht het college samenwerking met netwerkpartners noodzakelijk. Daarnaast is uitbreiding van de ambtelijke capaciteit voorwaardelijk, gegeven het stijgend aantal meldingen. Ook wil het college een medewerker aanstellen die zich richt op het integraal benaderen van de armoedebestrijding. Voor de armoede-aanpak wordt ook een projectleider ingehuurd.

1.3 Doelstelling onderzoek, onderzoeksvragen en afbakening onderzoek

1.3.1 Doelstelling

Het doel van het onderzoek is om inzicht te geven in de doeltreffendheid van het armoedebeleid in zijn algemeenheid en het Kinderkoggenfonds in het bijzonder.

Indien de conclusies daartoe aanleiding geven willen we het gemeentebestuur aanbevelingen aanreiken om de doeltreffendheid van het armoedebeleid in de toekomst te verbeteren.

1.3.2 Onderzoeksvraag

Centrale onderzoeksvraag: **'Is het gemeentelijk armoedebeleid doeltreffend?'**

Deze onderzoeksvraag is beantwoord met behulp van vier deelvragen:

1. Wanneer is het armoedebeleid volgens het college doeltreffend en hoe stuurt het college daar op? (zie hoofdstuk [2](#))
2. Heeft het college zicht op de (ontwikkelingen van de omvang van de) groep van gerechtigden? (zie hoofdstuk [3](#))
3. Sluiten de verschillende ondersteunende regelingen aan op de subgroepen van gerechtigden? (zie hoofdstuk [4](#))
4. In hoeverre is het *Kinderkoggenfonds* doeltreffend? (zie hoofdstuk [5](#))

1.3.3 Afbakening van het onderzoek

Dit onderzoek richt zich op de uitvoering van het armoedebeleid voor de jaren 2021, 2022 en de eerste helft van 2023. Voor de definitie van armoede sluiten we aan bij de definitie die het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) hanteert: *Armoede is te weinig financiële mogelijkheden hebben om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen. Iemand is arm wanneer hij onvoldoende inkomen heeft voor bijvoorbeeld voeding of een goede woning. Hij is niet arm als hij wel voldoende inkomen heeft, maar dat aan iets anders uitgeeft.*³ In het onderzoek gaan we na welke definitie het college hanteert.

³ <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/wat-is-armoede/>, geraadpleegd op 7 april 2023

We hebben ons in dit onderzoek beperkt tot de activiteiten die het college en de ambtelijke organisatie verrichten. Is een activiteit 'uitbesteed'⁴ aan een andere partij (zoals bijvoorbeeld WerkSaam Westfriesland), dan hebben we geen onderzoek bij die andere partij gedaan. We baseren ons in dat geval op de informatie die het college gebruikt om een oordeel te kunnen vormen dat die andere partij ook de afgesproken activiteiten heeft uitgevoerd. Ook hebben wij geen gesprekken gevoerd met professionals van buiten de ambtelijke organisatie en met inwoners van de gemeente om kennis te nemen van hun ervaringen met de ondersteunende regelingen.

Dit onderzoek heeft geen betrekking op het schuldhulpverleningsbeleid van de gemeente. Dat vraagt om een afzonderlijk onderzoek. Wel hebben we de ondersteunde maatregel [Hulp bij geldzaken en schulden](#) met dezelfde diepgang onderzocht als de andere door ons onderzochte maatregelen. Voor wat betreft vroegsignalering hebben we ons beperkt tot de opzet van deze maatregel.

1.4 Aanpak

De Rekenkamercommissie Koggenland (RKC) heeft de [onderzoeksopzet](#) op 28 juni 2023 gepubliceerd. Voorafgaand aan de publicatie hebben wij de ambtelijke organisatie verzocht ons te voorzien van de documentatie om de deelvragen te kunnen beantwoorden.

Op 30 juni 2023 ontvingen wij van de ambtelijke organisatie een set van documenten voorzien van een korte toelichting ter beantwoording van onze deelvragen. Wij hebben deze documenten geanalyseerd. Ook hebben wij de vindbaarheid en begrijpelijkheid van informatie over armoederegelingen op de gemeentelijke website van Koggenland beoordeeld. Tevens hebben wij een overzicht opgesteld van armoederegelingen die de gemeenten Amsterdam, Medemblik, Opmeer en Zaanstad op hun gemeentelijke website publiceren en zijn wij nagegaan in hoeverre de gemeente Koggenland deze regelingen ook aanbiedt aan zijn bewoners. Op basis van de ontvangen informatie en onze analyse hebben wij op 27 juli 2023 aanvullende schriftelijke vragen gesteld aan de ambtelijke organisatie. Op 5 oktober 2023 hebben wij van het college van B en W en de ambtelijke organisatie de beantwoording van de aanvullende vragen ontvangen.

Op 16 oktober 2023 spraken wij met de ambtelijke organisatie over de ontvangen informatie voor de deelvragen één tot en met drie, met als doel deze te kunnen duiden. Naar aanleiding van dit gesprek ontvingen wij op 8 november aanvullende informatie.⁵ Op 23 oktober 2023 namen wij 11 dossiers van het Kinderkoggenfonds door en bespraken wij onze observaties en de ontvangen informatie over deelvraag 4 met de ambtelijke organisatie. Naar aanleiding van dit gesprek ontvingen wij op 24 november aanvullende informatie van de ambtelijke organisatie.⁶

Deze nota van bevindingen is op 29 december 2023 voor een feitelijke reactie voorgelegd aan de ambtelijke organisatie. Overeenkomstig de afspraak ontvingen wij op 19 januari 2024 de feitelijke reactie op deze nota.

Per 1 januari 2024 is de rekenkamercommissie opgeheven en is dit onderzoek voortgezet door de Rekenkamer Koggenland. In deze nota van bevindingen wordt daarom verder gesproken over de Rekenkamer.

⁴ Tot 'uitbesteed' rekenen wij in ieder geval subsidies, inkoop en samenwerkingen met andere overheden of derden (bijvoorbeeld in een gemeenschappelijke regeling).

⁵ Van dit gesprek is een conceptverslag opgesteld. Na de feitelijke reactie te hebben ontvangen van de ambtelijke organisatie op dit concept, is het verslag op 17 november 2023 definitief gemaakt en aan de ambtelijke organisatie toegestuurd. Naar aanleiding van de feitelijke reactie hebben wij vijf aanvullende vragen gesteld.

⁶ Van dit gesprek is een conceptverslag opgesteld. Na de feitelijke reactie te hebben ontvangen van de ambtelijke organisatie op dit concept, is het verslag op 24 november 2023 definitief gemaakt en aan de ambtelijke organisatie toegestuurd.

2. Armoedebeleid – sturing op doeltreffendheid

In dit hoofdstuk staat de beantwoording van de eerste deelvraag centraal: *Wanneer is het armoedebeleid volgens het college doeltreffend en hoe stuurt het college daarop?*

In paragraaf [2.1](#) gaan we in op de vraag welke definitie van armoede het college van B en W hanteert en welke financiële grenzen het college aanhoudt bij het toekennen van armoedevoorzieningen en -regelingen. Welke doelen en resultaten het college beoogt, welke activiteiten het daarvoor onderneemt en welke ondersteunende armoedevoorzieningen en -regelingen het college aanbiedt zetten we uiteen in paragraaf [2.2](#). Paragraaf [2.3](#) bevat een beschrijving van de wijze waarop het college via het beleids- en uitvoeringsplan sociaal domein en de P&C-cyclus op de realisatie van de doelstellingen stuurt. In welke mate het college de resultaten en de doelstellingen van het armoedebeleid heeft gerealiseerd, is beschreven in paragraaf [2.4](#). Dit hoofdstuk eindigt met een uiteenzetting met welke diepgang en op welke wijze het college de gemeenteraad informeert over het armoedebeleid (paragraaf [2.5](#)).

2.1 Wanneer is er sprake van armoede

2.1.1 Definitie armoede college B en W ruimer dan landelijke definitie

Voorzien in noodzakelijke basisbehoeften

In de openbare stukken van de gemeente Koggenland ontbreekt een definitie van armoede. In reactie op onze vragen heeft het college aangegeven dat van *armoede* sprake is wanneer een inwoner te weinig financiële mogelijkheden heeft om te voorzien in zijn noodzakelijke basisbehoeften om menswaardig te kunnen leven (voldoende voedsel, kleding, goede huisvesting, goed onderwijs en goede gezondheidszorg) en om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij.ⁱⁱ

Deze definitie van *armoede* komt inhoudelijk grotendeels overeen met de definitie van het Sociaal Cultuur Planbureau: *Armoede is te weinig financiële mogelijkheden hebben om de minimaal noodzakelijke goederen en voorzieningen te bekostigen. Iemand is arm wanneer hij onvoldoende inkomen heeft voor bijvoorbeeld voeding of een goede woning. Hij is niet arm als hij wel voldoende inkomen heeft, maar dat aan iets anders uitgeeft.*ⁱⁱⁱ

Volwaardig mee te doen in de maatschappij

Het college heeft een element aan de definitie toegevoegd “om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij”. In de openbare stukken van de gemeente Koggenland ontbreekt een uitleg wat hiermee wordt bedoeld. In reactie op onze vragen heeft het college aangegeven dat met *volwaardig meedoen in de maatschappij* wordt bedoeld dat kinderen moeten kunnen meedoen met hun klasgenootjes. Dit wordt breed geïnterpreteerd, denkende aan het kunnen meedoen aan schoolreisjes, uitjes, sporten, maar ook aan de aanschaf van een spijkerbroek. Voor volwassenen betekent dit dat zij kunnen meedoen met sportactiviteiten (bijvoorbeeld aanschaf van sportkleding, sportcontributies, lidmaatschap) en cultuuractiviteiten (bijvoorbeeld een budget voor hobbyspullen voor het maken van 3D kaarten, bioscoopbezoek en museumbezoek).^{iv}

Uit het voorgaande leiden wij af dat het college met *volwaardig meedoen in de maatschappij* bedoelt dat kinderen en volwassen inwoners waarbij er sprake is van armoede, activiteiten kunnen ondernemen die andere inwoners ook kunnen ondernemen. In reactie op deze bevinding geeft het college aan “In de praktijk ligt dit genuanceerder (niet iedereen wil op dezelfde manier meedoen aan de maatschappij) maar dit is wel de intentie”.^v

Het volwaardig meedoen is begrensd door de (financiële) eisen die worden gesteld aan het Koggenfonds, het Kinderkoggenfonds en de bijzondere bijstand (zie uitgebreid paragraaf 2.1.2).

2.1.2 Financiële grenzen armoede

Het college geeft aan dat er geen harde financiële grenzen zijn om te bepalen of er sprake is van armoede.^{vi}

Om te bepalen of een inwoner in aanmerking komt voor een inkomensvoorziening of een minimaregeling gelden echter wel financiële grenzen: de inkomens- en vermogensnormen.

Inkomensgrens

De gemeenteraad heeft bij de kadernota 2018 besloten dat de inkomensgrens om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand per 1 januari 2018 120% bedraagt van de geldende bijstandsnorm.^{vii} Deze norm geldt (daarmee) ook voor de energietoeslag, collectieve zorgverzekering en het Kinderkoggenfonds.

Voor het Koggenfonds wordt echter een lagere (100%-)norm aangehouden.^{viii}

Per 1 juli 2023 bedraagt deze 120%-norm voor een alleenstaande (ouder) € 1.459,94 netto per maand (inclusief vakantiegeld). Voor gehuwden (ouders) is dat € 2.085,62 netto per maand (inclusief vakantiegeld).⁷

Het college is bevoegd om de inkomensgrens (120%-norm) aan te passen, met toestemming van de gemeenteraad. De inkomensgrens moet worden vastgelegd in de beleidsregels.^{ix} Andere gemeenten hanteren andere inkomensgrenzen. Zo hanteert Amsterdam voor een alleenstaande een inkomensgrens van € 1.833, voor een alleenstaande ouder een grens van € 2.250 en voor samenwonende | gehuwden een grens van € 3.000 omgerekend netto per maand.^x

Draagkrachttoets

Het college constateert dat inwoners met een inkomen boven de 120% ook te maken kunnen hebben met armoede.^{xi} Inwoners met een inkomen boven de 120%, en een vermogen niet hoger dan de geldende vermogensgrens (zie hierna), kunnen mogelijk ook recht hebben op bijzondere bijstand indien de kosten voor de voorziening of regeling hoger zijn dan de inwoner op basis van de draagkrachttoets zelf kan dragen.

Voor het berekenen van de draagkracht wordt in beginsel 35% genomen van het berekende meerinkomen (het inkomen boven de grens van 120% van de geldende bijstandsnorm) vermenigvuldigt met 12 maanden.^{xii} Ter toelichting een fictief voorbeeld: stel een inwoner verdient maandelijks € 250 netto meer dan de 120%-norm, dan bedraagt de draagkracht van deze inwoner 35% van 12 * € 250 = € 1.050 per jaar. Vraagt deze inwoner bijzondere bijstand aan voor de kosten van een begrafeniskosten, dan kan deze alleen in aanmerking komen voor meerkosten (de begrafeniskosten boven de € 1.050)⁸ mits het vermogen van de inwoner lager is dan de vermogensgrens (zie hierna).

⁷ Per 1 juli 2023 bedraagt de bijstandsnorm voor een alleenstaande (ouder) € 1.216,62 netto per maand. Voor gehuwden (ouders) is dat € 1.738,02 netto per maand (bron: Normenbrief 1 juli 2023 (Ministerie van SZW). De bedragen van 120% van de bijstandsnorm zijn ontleend aan de website <https://www.stroomopwaarts.nl/vragen/wat-is-120-van-de-bijstandsnorm>, laatst geraadpleegd op 19 november 2023). Voor een gepensioneerde alleenstaande bedraagt dit bedrag € 1.629,19 en voor gepensioneerden die gehuwd zijn of samenwonen bedraagt dit bedrag € 2.212,32.

⁸ Bijlage 1 onderdeel 2 van de [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#) (laatst geraadpleegd 19 november 2023) regelt welke kosten voor vergoeding in aanmerking komen en welke eigen middelen in mindering worden gebracht op de kosten (waaronder een levens- of begrafenisverzekering en overlijdensuitkering).

Het college is bevoegd om de draagkrachtgrens (35%-norm) aan te passen, met toestemming van de gemeenteraad indien de raad daarvoor extra middelen beschikbaar moet stellen. De draagkrachtgrens moet worden vastgelegd in de beleidsregels.^{xiii} De gemeente Amsterdam hanteert een 25%-norm als het netto-inkomen hoger dan de (100%-) bijstandsnorm plus € 100.^{xiv}

Vermogensgrens

Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand mag het vermogen niet hoger zijn dan de norm. Deze norm is vastgelegd in de Participatiewet en wordt gehanteerd in de gemeentelijke beleidsregels.. Per 1 juli 2023 bedraagt de norm voor een alleenstaande € 7.605 aan vermogen en voor een alleenstaande ouder of gehuwden (ouders) € 15.210.^{xv}

De vermogensgrens voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen⁹ wordt bepaald door de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990, aldus de ambtelijke organisatie.^{xvi} Deze grens ligt lager dan de vermogensgrens voor bijzondere bijstand. De gemeentelijke website bevat geen informatie over de vermogensgrens.^{xvii} De ambtelijke organisatie houdt bij geautomatiseerde kwijtschelding een normbedrag aan van ongeveer € 1.775 voor een alleenstaande (ouder) en ongeveer € 2.350 voor gehuwden (ouders).^{xviii}

Het college is niet bevoegd om de vermogensgrens te bepalen. Deze grens volgt rechtstreeks uit artikel 34 van de Participatiewet en wordt periodiek door de wetgever aangepast.^{xix}

Wel is het mogelijk dat het college bepaalt welke onderdelen tot het vermogen van de inwoner wordt gerekend. Dit moet worden vastgelegd in de beleidsregels.^{xx} De raad moet met aanpassingen instemmen als dat extra financiële middelen van de gemeente vraagt.^{xxi}

⁹ Het gaat hier om de jaarlijkse kwijtschelding van 1. onroerende zaak belastingen (OZB) voor eigendom woningen en niet-woningen, en OZB voor het gebruik van niet-woningen, 2. Rioolbelasting, 3. Afvalstoffenheffing, 4. Forensenbelasting, 5. Toeristenbelasting en 6. Grafrechten (bron: <https://www.koggenland.nl/overzicht-tarieven-gemeentelijke-belastingen>, laatst geraadpleegd 21 juli 2023).

2.2 Wat beoogt het college van B en W met het armoedebeleid

2.2.1 Beoogde doelen

Specifiek armoedebeleid ontbreekt. Het beleid en de doelen zijn vastgelegd in het overkoepelende beleid voor het sociaal domein (juni 2021)¹⁰, in het coalitieakkoord 2022-2026 (ongedateerd)¹¹, in het college uitvoeringsprogramma 2022-2026 (ongedateerd)¹² en in de begroting 2023 (ongedateerd)¹³. Het is in verschillende documenten beschreven.^{xxii}

Het college beoogt, samengevat, de volgende doelen met het armoedebeleid:

1. Inwoners kunnen meedoen in de samenleving en ervaren daarbij geen drempel.
2. Voorkomen wordt dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen.
3. De menselijke maat staat centraal.
4. Inwoners ontvangen een uitkering zodat ze niet onder de armoedegrens leven.
5. Armoede wordt verminderd.
6. Specifiek voor kinderen: zij kunnen sporten, muziek maken en op schoolreisje.

2.2.2 Beoogde activiteiten

Deze zes doelen zijn te koppelen aan drie vormen van armoedebeleid:¹⁴

1. Beleid dat gericht is op het voorkomen dat inwoners in de schulden of armoede komen (preventief armoedebeleid). Dit betreft het vijfde doel.
2. Beleid dat erop gericht is om te zorgen voor de groep die nu in armoede leeft (curatief armoedebeleid). Dit betreft de doelen één tot vier en het zesde doel.

¹⁰ College van B&W, *Krachtig verder! Beleidsplan sociaal domein Koggenland 2021 – 2024*, 7 juni 2021, p. 3, 26 en 39: *Krachtig verder! Beleidsplan sociaal domein Koggenland 2021 – 2024* het Beleidsplan Krachtig Verder (2021-2024): (...) iedereen doet mee: Richt zich op de manieren waarop onze inwoners mee kunnen doen en daarbij geen drempel ervaren. Hierbij kun je denken aan (...) armoedebeleid (...). Minima- en armoedebeleid: Om inwoners met een minimum inkomen en hun kinderen gelijkwaardig mee te laten doen zijn er verschillende ondersteunende regelingen, beleid bijzondere bijstand, het Koggenfonds en het Kinderkoggenfonds. Alle ondersteunende regeling zijn erop gericht om armoede te verminderen en iedereen mee te laten doen in de Koggenlandse samenleving. (...) Wat willen we bereiken? (...) Inwoners en hun kinderen waarbij sprake is van armoede doen mee in de Koggenlandse samenleving. (...) Wat doen we al? (...) We verstrekken passende ondersteuning aan wie dat nodig heeft in het kader van de Participatiewet, armoedebeleid, Jeugdwet, Wmo 2015 en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

¹¹ Coalitieakkoord 2022-2026, Luisteren, Denken, Durven en Doen, in alle dorpen, ongedateerd, p. 16: *De gemeente heeft een goed minimabeleid en dat willen we graag zo houden. De menselijke maat moet centraal staan. We moeten nog meer inzetten op vroegsignalering. Veel partijen, zoals het zorgteam, scholen, huisartsen, het woningbedrijf, spelen een belangrijke rol bij het signaleren van armoede en/of schulden. Samenwerking en afstemming is essentieel. We maken afspraken met alle partijen om snel in kaart te brengen of iemand schulden aan het opbouwen is. Vanaf 2 maanden huurachterstand gaat het woningbedrijf na of hier mogelijk sprake van is. We geven meer voorlichting over armoede en schuldenproblematiek en maken het bespreekbaar, bijvoorbeeld op scholen. We brengen regelingen actief helder onder de aandacht. Zo kunnen we ook het gat verkleinen tussen de groep mensen die recht heeft op een voorziening en de groep die er daadwerkelijk gebruik van maakt. We willen voorkomen dat kinderen ergens niet aan mee kunnen doen vanwege armoede. We handhaven het Kinderkoggenfonds, zodat elk kind kan sporten, muziek maken, op schoolreisje kan.*

¹² Gemeente Koggenland, *College uitvoeringsprogramma 2022-2026*, ongedateerd, p. 6: *Global goal: 1: Geen armoede (...) 8: Inclusieve economische groei, werkgelegenheid en fatsoenlijk werk voor iedereen. Algemeen: we voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen. (...) Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens leven. (...) Het beleidsplan 'Krachtig verder'. 2021-2024 voor het sociaal domein is het kader voor onze uitvoering. We kijken over de grenzen van het sociaal domein en betrekken daar waar mogelijk andere beleidsterreinen*

¹³ Gemeente Koggenland, [Begroting 2023 - programma Welzijn & Zorg, raadsbesluit 7 november 2022](#): *We voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen. (...) Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens leven. (...) Het beleidsplan 'Krachtig verder'. 2021-2024 voor het sociaal domein is het kader voor onze uitvoering. We kijken over de grenzen van het sociaal domein en betrekken daar waar mogelijk andere beleidsterreinen*

¹⁴ Deze driedeling hebben wij ontleend aan het rapport van de Rekenkamercommissie Sittard-Geleen (2021).

3. Beleid dat erop gericht is om de uitstroom binnen de groep die nu in armoede leeft te bevorderen (activerend armoedebeleid). Dit betreft het vijfde doel.

Vijf van de zes doelen zijn gericht op het zorgen voor de groep die nu in armoede leeft. Eén doel heeft betrekking op de preventieve en activerende delen van het armoedebeleid. Het college onderneemt een aantal activiteiten om de doelen te bereiken. Tabel 2.1. laat zien welke activiteiten dat zijn.^{xxiii}

Tabel 2.1 Relatie tussen doelen en ondernomen activiteiten

Doelstelling armoedebeleid	Ondernomen activiteit om de doelstelling te bereiken
Preventief voorkomen	<ul style="list-style-type: none"> • Vroegsignalering • Voorlichting armoede en schuldproblematiek, regelingen actief onder de aandacht brengen • Kleinschalige isolatiemaatregelen in woning van inwoners die een uitkering energietoeslag hebben ontvangen • Inburgeraars krijgen het eerste jaar maatschappelijke begeleiding en begeleiding bij het financieel zelfredzaam worden
Curatief oplossen	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkering op bijstandsniveau (Participatiewet; IOAW; IOAZ) • Onder de aandacht brengen van minimaregelingen • Passende hulp bij schulden en betalingsachterstanden • Verstrekken van minimaregelingen • Uitgiftepunt voor Voedselbank gerealiseerd in Koggenland.³⁵ • Samenwerking Armoedefonds i.v.m. menstruatiermoede
Activerend gericht op uitstroom	<ul style="list-style-type: none"> • Uitkeringen om het inkomen aan te vullen tot bijstandsniveau • Voorlichting armoede en schuldproblematiek, regelingen actief onder de aandacht brengen • Onder de aandacht brengen van minimaregelingen

2.2.3 Aangeboden armoedevoorzieningen en -regelingen

In deze paragraaf wordt de vraag beantwoord in hoeverre de doelen (zie paragraaf [2.2.1](#)) concreet zijn uitgewerkt in armoedevoorzieningen en -regelingen (hierna: ondersteunende regelingen).

Het college heeft voor de zes doelen één algemene en negen specifieke ondersteunende regelingen getroffen. Voor het overgrote deel van de ondersteunende regelingen heeft het college ook de relatie benoemd met het armoedebeleid (zie *ondersteunende regelingen*).

Ondersteunende regelingen

Allereerst is er de [bijzondere bijstand](#) (waaronder de collectieve zorgverzekering) als algemene regeling. Bijzondere bijstand kan pas worden verleend als er geen voorliggende voorziening is.¹⁶ Voorbeelden van voorliggende voorzieningen zijn een overlijdenspolis bij overlijden en een maatwerkuitkering uit het Kinderkoggenfonds voor de aanschaf van een computer voor een schoolgaand kind.

³⁵ Het uitgiftepunt van de Voedselbank in Avenhorn is op 5 mei 2023 geopend en in oktober 2023 tijdelijk gesloten omdat daaraan minder behoefte bestond.

¹⁶ Onder voorliggende voorziening wordt verstaan: elke voorziening buiten deze wet waarop de persoon of gezin aanspraak kan maken of een beroep op kan doen, om middelen te verwerven of om specifieke uitgaven te kunnen betalen (artikel 5 onder e Participatiewet).

Een aanvraag bijzondere bijstand wordt daarnaast pas verleend als ook aan de inkomens- en vermogensnormen (inclusief de draagkracht) is voldaan (zie paragraaf [2.1.2](#)) en indien de kosten zijn ontstaan door bijzondere of dringende omstandigheden en de kosten aantoonbaar, onvoorzien en noodzakelijk zijn.^{xxiv}

Daarnaast bevat de gemeentelijke website nog negen specifieke ondersteunende regelingen:

1. [Energietoeslag](#)
2. [Koggenfonds](#)
3. [Kinderkoggenfonds](#)
4. [Kwijtschelding en teruggave van belasting](#)
5. [Hulp bij geldzaken en schulden](#) (inclusief Geldfit en schuldhulpverlening)
6. Formulierenbrigade
7. Advies van het Zorgteam van Koggenland
8. Het Jongeren Startpunt en het Startersloket
9. [Gratis menstruatieproducten](#).¹⁷

Ook bevat de gemeentelijke website informatie over de inkomensvoorzieningen via WerkSaam Westfriesland.

[Bijlage 1](#) biedt een door de rekenkamer opgesteld overzicht van de ondersteunende regelingen (inclusief een uitgebreide toelichting) die de gemeente Koggenland aanbiedt aan inwoners.

Voor het overgrote deel van de ondersteunende regelingen heeft het college ook de relatie benoemd met het armoedebeleid. Voor de kwijtschelding en teruggave van belastingen, gratis zwemles voor het A-diploma, het jongerenstartpunt en de starters- en ondernemersloketten voor ondernemers is deze relatie niet expliciet benoemd. Dit kan deels worden verklaard doordat deze regelingen ook voor andere groepen van inwoners openstaan. Maar bij andere generieke regelingen (waaronder Geldfit) is deze relatie wel benoemd.

Het valt op dat het beleidsplan *Krachtig verder* (juni 2021) benoemt dat er ondersteunende regelingen zijn, maar dat niet is benoemd welke regelingen dat zijn of waar informatie te vinden is over de regelingen. Een centraal overzicht van de regelingen ontbreekt voor inwoners.

Ondersteunende regelingen per doelgroepen

Wij hebben een inventarisatie gemaakt van ondersteunende regelingen die vier andere gemeenten (Amsterdam, Medemblik, Opmeer en Zaanstad) aanbieden aan hun inwoners (zie [bijlage 2](#)). Wij zijn per doelgroep (waaronder kinderen, inwoners met een ziekte of inwoners die te maken hebben met een overlijden, en AOW'ers) nagegaan welke ondersteunende regelingen andere gemeenten aanbieden en of de gemeente Koggenland deze regelingen ook (in een andere vorm) aanbiedt.

De gemeente Koggenland kent voor bijna alle categorieën van inwoners ondersteunende regelingen. Alleen voor inwoners met huisdieren biedt Koggenland geen ondersteunende regeling aan. Koggenland beschouwt deze kosten als 'algemene kosten van het bestaan' overeenkomstig de uitspraak van de [Centrale Raad van Beroep](#) (januari 2016).

¹⁷ De gemeente Koggenland financiert vanaf maart 2023 Stichting Armoedefonds met als doel om menstruatieproducten aan te bieden aan meisjes en vrouwen die daar geen geld voor hebben (bron: Griffie Koggenland, *Afdoening moties vaod uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland*, 14 maart 2023)

Voor de overige categorieën geldt dat Koggenland veel gelijksoortige ondersteunende maatregelen aanbiedt (46) die één van de andere gemeenten ook aanbiedt. Een deel van de aangeboden maatregelen wijkt inhoudelijk af. Uit onderstaande voorbeelden blijkt dat de vergeleken gemeenten verschillende keuzen hebben gemaakt in de ondersteuning van hun inwoners (zie kader).

Algemene regelingen

De gemeente Amsterdam heeft afspraken met de kredietbank gemaakt zodat de inwoner tegen een lager rentepercentage kan lenen. De gemeente Koggenland heeft hierover geen afspraken gemaakt met de kredietbank. Koggenland staat borg voor leningen die vergunninghouders afsluiten via de kredietbank. De gemeente Zaanstad staat ook borg voor leningen die bij andere banken zijn afgesloten en voor andere inwoners dan vergunninghouders. De gemeente Opmeer werkt samen met een externe partij om inwoners te ondersteunen met de stijgende energieprijzen. Koggenland werkt niet met zo'n partij samen. In Amsterdam wordt bij een kapotte wasmachine, koelkast of gasfornuis in geval van nood een vervangend apparaat geboden. De eerste 5 jaar krijgt de inwoner het apparaat te leen, daarna wordt het eigendom van de inwoner. In Koggenland bestaat de mogelijkheid dat de kosten van het vervangend apparaat (deels) worden vergoed vanuit de bijzondere bijstand.

Regeling voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

De gemeente Medemblik biedt ter compensatie voor het vervallen van de landelijke algemene regelingen, de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie eigen risico (Cer) een vergoeding van € 250.

Regeling voor schoolgaande kinderen

Amsterdam verstrekt een gratis laptop of tablet aan schoolgaande kinderen vanuit een afzonderlijke regeling. De gemeente Koggenland verstrekt een maximale financiële bijdrage vanuit het Kinderkoggenfonds of de bijzondere bijstand, waarbij het apparaat zelf moet worden aangeschaft. In Koggenland kan de vrijwillige ouderbijdrage worden betaald uit het potje 'schoolkosten' als onderdeel van de bijzonder bijstand (€ 100,00 per kind per jaar bij basisonderwijs en € 150,00 per kind per jaar bij voortgezet onderwijs). In Amsterdam vergoedt de gemeente deze kosten rechtstreeks aan de school.

Ouderen

Ouderen met een laag inkomen hebben in Amsterdam recht op gratis openbaar vervoer. In Koggenland kunnen de reiskosten voor recreatief gebruik worden gedeclareerd uit het potje 'sport en cultuur' als onderdeel van de bijzondere bijstand (maximaal € 100 per jaar).

Huiseigenaren

Voor huiseigenaren met schulden biedt Amsterdam advies op het gebied van hypotheek en schuldhelpverlening. In de gemeente Koggenland bestaat het aanbod uit het verstrekken van een krediethypotheek en schuldhelpverlening.

Wij zijn nagegaan of Koggenland ondersteunende maatregelen aanbiedt die niet worden aangeboden door (één van) de vier andere gemeenten. Koggenland biedt geen ondersteunende regelingen aan die ook niet door (één van) de vier andere gemeenten worden geboden.

De energietoeslag, kwijtschelding en teruggave van belastingen, hulp bij geldzaken en schulden, de formulierenbrigade, de diensten die het Jongeren Startpunt en het Startersloket aanbieden, gratis

menstruatie producten en inkomensvoorzieningen worden ook in ten minste één andere gemeente aangeboden.

Of de ambtelijke organisaties van de andere gemeenten ook advies geven blijkt niet uit de informatie op de websites. Gegeven de wettelijke plicht tot vroegsignalering verwachten wij dat de overige vier gemeenten ook tot op zekere hoogte hun inwoners adviseren.

Uit het Koggenfonds en het Kinderkoggenfonds worden VVV-bonnen verstrekt. Daarnaast kan uit het Kinderkoggenfonds ook een financiële bijdrage worden verstrekt (tot maximaal € 500 per kind per jaar). De constructie met VVV-bonnen hebben wij niet op de websites van de gemeente Amsterdam¹⁸, Medemblik, Opmeer en Zaanstad aangetroffen. Wel bieden de vier gemeenten vergelijkbare ondersteunende regelingen in de vorm van een financiële bijdrage.

Informatievoorziening op de gemeentelijke website

Op de website van de gemeente is de [bijzondere bijstand](#) als algemene regeling vermeld zonder dat daarbij de relatie wordt gelegd met armoede. Alleen de [collectieve zorgverzekering](#) als onderdeel van de bijzondere bijstand is zelfstandig op de gemeentelijke website vermeld. De [gemeentelijke website](#) maakt verder nauwelijks duidelijk welke andere kostensoorten voor (gedeeltelijke) vergoeding in aanmerking komen (zie kader). Het is een bewuste afweging van de ambtelijke organisatie geweest om geen specifieke voorbeelden op de website te benoemen die mogelijk voor vergoeding in aanmerking komen. Enerzijds omdat dit een lange opsomming van kosten zou worden. Anderzijds omdat inwoners dan mogelijk de indruk zouden kunnen krijgen dat niet genoemde kosten niet voor vergoeding in aanmerking zouden komen. Dit terwijl bijzondere bijstand maatwerk is.^{xxv}

Bijzondere bijstand

Bijzondere bijstand is bedoeld voor bijzondere kosten. Het moet gaan om kosten die niet tot de normale kosten van het bestaan horen, die u niet zelf kunt betalen en ook niet vergoed krijgt (bijvoorbeeld van de zorgverzekering). Bijzondere bijstand vraagt u aan bij de gemeente. [...] Moet u voor langere tijd dezelfde kosten maken, dan kunt u dit in één keer aanvragen. Bijvoorbeeld bij reiskosten voor een lange behandeling in het ziekenhuis.

Bron: [Website gemeente Koggenland](#), geraadpleegd op 1 december 2023

Om te achterhalen welke kosten mogelijk onder de bijzondere bijstand worden vergoed, zullen inwoners kennis moeten nemen van de [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#).^{xxvi} In de praktijk komen, onder voorwaarden, kosten voor vergoeding in aanmerking voor bijvoorbeeld een babyuitzet, bewindvoering, curatele en mentorschap, maaltijdvoorziening, paspoort of ID-bewijs en deelname aan sport en cultuur (max € 100 per inwoner per jaar). [Bijlage 1](#) van dit rapport bevat een uitgebreid overzicht van de ondersteunende regelingen op grond van de bijzonder bijstand.

Veel van de in de tabel opgenoemde voorzieningen vallen onder de individuele bijzondere bijstand. Een overzicht met kosten die mogelijk in aanmerking komen voor bijzondere bijstand is als bijlage opgenomen in de beleidsregels.^{xxvii}

Informatie over de ondersteunende regelingen staat op verschillende pagina's van de gemeentelijke website (inwoners, werk, uitkering en laag inkomen). Eén centraal overzicht van ondersteunende regelingen ontbreekt. De indeling van de website volgt de indeling en de taken van de ambtelijke organisatie.^{xxviii}

¹⁸ Amsterdam biedt wel VVV-bonnen aan tijdens het [schuldhulptraject](#).

2.2.4 Beoogde resultaten

Het college heeft zowel voor de periode 2022 tot en met 2024 als voor 2030 resultaten geformuleerd (zie tabel 2.2).

Tabel 2.2 Beoogde resultaten^{xxix}

Jaar	Resultaten
2022	Meer inzetten op vroegsignalering bij schulden.
2023	Meer inwoners ontvangen passende hulp bij (dreigende) schulden en betalingsachterstanden. We verwachten een stijging van aanvragen door hoge inflatie en energiearmoede. De inwoners die in armoede leven worden zo min mogelijk beperkt in het meedoen in de samenleving doordat zij zoveel mogelijk gebruik maken van bestaande minimaregelingen. In 2023 komt er een plan hoe we de minimaregelingen meer onder de aandacht kunnen brengen.
2024	De formulierenbrigade vormt een belangrijke ondersteunende voorziening in de gemeente. We willen een ze formulierenbrigade instellen, in Obdam.
2030	Het college heeft in lijn met de global goals de doelstelling om het aantal mensen dat in 2030 in armoede leeft ten minste te halveren ten opzichte van 2019.

Voor het laatste deel van de raadsperiode (2025 tot en maart 2026) heeft het college geen resultaten geformuleerd. Het college geeft naar aanleiding van deze bevinding aan dat het *College uitvoeringsprogramma* de meeste resultaten kent in de eerste jaarschijven (2022 tot en met 2024) en dat er meer beleidsthema's zijn waarvoor in 2025 en 2026 geen resultaten in het *College uitvoeringsprogramma* vermeld staan. Bovendien lopen ook het beleidsplan en uitvoeringsplan sociaal domein tot en met 2024..

Het college is voornemens om in 2024 het nieuwe beleidsplan en uitvoeringsplan op te stellen. Het college heeft een aanvraag gedaan voor de brede SPUK-regeling (specifieke uitkering) van het Rijk. De Brede SPUK-gelden worden in tranches van vier jaar uitgekeerd. Bij het opstellen van het integrale plan van aanpak dat hieraan ten grondslag ligt, is onder andere het Sociaal domein, Recreatie en Openbare ruimte betrokken. Dit is de opmaat naar het nieuwe beleidsplan met een vernieuwde visie waar positieve gezondheid meer het uitgangspunt wordt. Het college verwacht dat het nieuwe beleidsplan en het uitvoeringsplan eind 2024 gereed zijn en per 2025 worden uitgevoerd.

^{xxx}

2.3 Sturing

In deze paragraaf wordt de vraag beantwoord hoe het college stuurt op de realisatie van de doelstellingen van het armoedebeleid.

2.3.1 Sturing via het beleids- en uitvoeringsplan sociaal domein

Voor het bereiken van de zes doelstellingen van het armoedebeleid (zie paragraaf [2.2.1](#)) is het *beleidsplan sociaal domein* het belangrijkste document voor het college.¹⁹ Het beleidsplan is

¹⁹ Het college heeft de raad op 7 juni 2021 verzocht het *beleidsplan sociaal domein* vast te stellen.

vastgesteld door het college en de raad. Het college heeft het beleidsplan uitgewerkt in het uitvoeringsplan per jaar(schijf). Het college heeft dit plan ter kennisgeving gedeeld met de raad.

Het uitvoeringsplan²⁰ bevat drie concrete “inspanningen” gericht op armoede:^{xxxix}

1. Voorkomen dat kinderen niet mee kunnen doen vanwege armoede, gerelateerd aan de activiteit “We blijven het Kinderkoggenfonds handhaven”.
2. Inzetten op preventie van schulden, gerelateerd aan de activiteit “We pakken (dreigende) armoede en schulden integraal op en gaan aanvullende mogelijkheden verkennen, naast de al bestaande regelingen en tegemoetkomingen, om (verdere) financiële problemen bij onze inwoners en ondernemers te bestrijden.”
3. Verdere inzet op vroeg signalering. Bestaande uit de activiteiten:
 - “In samenwerking met communicatie wordt eens per kwartaal een communicatiebericht over vroeg signalering gepubliceerd. Dit communicatiebericht heeft als doel om de vroeg signalering uit te leggen en de drempel en ook schaamte om vroegtijdig contact te zoeken met de gemeente bij financiële problemen weg te nemen. Dit kan bijvoorbeeld door verhalen van ervaringsdeskundigen te delen”.
 - “Uitbreiden van het aantal vastenlasten partijen via het landelijk convenant Vroeg signalering waarmee we afspraken maken om betaalachterstanden te ontvangen. Hierbij hoort ook: bij 2 maanden huurachterstand bij het woningbedrijf, de schuldenpositie nagaan.”
 - “Voorlichting over armoede en schulden en bespreekbaar maken op scholen In het lokale uitvoeringsplan schuldhulpverlening is opgenomen dat in 2024 in overleg met de basisscholen wordt gekeken of en hoe de gemeente kan bijdrage aan financiële educatie en het bespreekbaar maken van armoede in de klas”

Voor het sociaal domein is het uitvoeringsplan een werkdocument. Tussen het college en het sociaal domein wordt mondeling gedeeld wat van belang is. Medewerkers van het sociaal domein houden in het werkdocument bij of acties nog moeten worden gestart, of acties lopen of zijn afgerond. Zij werken het document periodiek bij. Zij gebruiken het werkplan ook voor het opstellen van de jaarevaluatie, en geven daarin aan of een actie is uitgevoerd en wat de opbrengst ervan is (geweest).^{xxxix}

Niet alle activiteiten die zijn benoemd in paragraaf [2.2.2](#) maken onderdeel uit van het uitvoeringsplan.

2.3.2 Sturing via de producten van de P&C cyclus

Via de Planning & Control cyclus (jaarstukken, perspectiefnota en begroting) stuurt en verantwoordt het college op (de voortgang van) realisatie van doelstellingen. Medewerkers van het sociaal domein verwachten niet dat het werkdocument en de jaarevaluatie een actueler beeld bieden van de realisatie van het beleidsplan dan de informatie die het college deelt met de gemeenteraad in de vorm van het College Uitvoeringsplan (CUP) en stukken uit de P&C-cyclus.^{xxxix}

Het college geeft aan, om de beleidsdoelstellingen te realiseren, de bestaande minimavoorzieningen, waaronder het Kinderkoggenfonds, te hebben voortgezet. Op voordracht van het college heeft de raad bij het vaststellen van de begroting 2023 middelen beschikbaar gesteld voor het project Armoede. In dat project zal worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn tot verbetering van het armoedebeleid. - Vanuit dit project zal ook een plan worden gemaakt om bestaand minimebeleid meer onder de aandacht te brengen bij de inwoners met als doel het aantal inwoners dat nog geen gebruik maakt van de bestaande regelingen te laten dalen. Tevens is meer

²⁰ Het college heeft de raad op 7 december 2022 geïnformeerd over het uitvoeringsplan sociaal domein 2023-2024 en de evaluatie van het uitvoeringsplan sociaal domein 2021-2022

ingezet op vroegsignalering en is de gemeente aangesloten bij de Nederlandse schuldhulprouwe (inclusief Geldfit)^{xxxiv}

2.4 Realisatie

In deze paragraaf zetten we uiteen in hoeverre het college de beoogde (concrete) resultaten (paragraaf [2.4.1](#)) alsmede de (abstractere) doelstellingen (paragraaf [2.4.2](#)) heeft gerealiseerd.

2.4.1 Realisatie beoogde resultaten

Het college heeft voor de jaren 2022, 2023, 2024 en 2030 resultaten geformuleerd (zie paragraaf [2.2.4](#)). Hieronder is uiteengezet in welke mate de beoogde resultaten zijn gerealiseerd.

Meer inzetten op vroegsignalering bij schulden (2022 e.v.)

In 2021 is via de wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening de vroegsignalering wettelijk mogelijk gemaakt. Vanaf dat moment mogen de vaste-lasten-partijen, zoals energiemaatschappijen, zorgverzekeraars en waterbedrijven, informatie over inwoners met een betaalachterstand doorgeven aan de gemeenten zodat de gemeente hierop kan acteren. De gemeente gebruikt de signalen om inwoners met een betalingsachterstand (preventief) te bereiken.^{xxxv}

In maart 2021 ontving het zorgteam informatie van vijf partijen (VGZ, PWN, het eigen woonbedrijf en de zorgverzekeraars CZ en Zilveren Kruis). In 2022 is met De Woonschakel een convenant afgesloten waarmee van alle woningcorporaties in Koggenland signalen van betaalachterstanden worden ontvangen. Vanaf 2 maanden huurachterstand wordt in samenwerking met het Zorgteam een gesprek gepland met de inwoner om eventuele schulden of armoede in kaart te brengen. Mits er geen betalingsregeling is getroffen met het Woningbedrijf. Met de begroting 2023 is de capaciteit van het zorgteam uitgebreid, zodat van meer partijen een signaal kan worden ontvangen over betalingsachterstand. In oktober 2023 zijn 44 partijen (woningcorporaties, het drinkwaterbedrijf, energiebedrijven en zorgverzekeraars) aangesloten op het systeem van de gemeente om informatie aan te leveren over betalingsachterstand. Niet alle 44 partijen verstrekken echter informatie aan de gemeente.^{xxxvi}

Het zorgteam beschikt over een uitgebreider overzicht met landelijke partijen (energiebedrijven en zorgverzekeraars) waar de inwoners van de gemeente Koggenland mee te maken hebben. De keuze bij welke partij informatie wordt opgevraagd, wordt bepaald door het aantal inwoners dat er mee te maken heeft en de ambtelijke capaciteit.^{xxxvii}

De gemeente ontvangt geen informatie van particuliere verhuurders terwijl die daartoe ook verplicht zijn.²¹ Partijen waar jongeren veelal mee te maken hebben, zoals telecom-providers en DUO maken geen onderdeel uit van het overzicht van convenantpartners. Hierdoor vallen schulden van jongeren vaak minder op als zij nog thuis wonen, omdat de jongeren zelf dan geen huurschuld, schuld of schuld aan het energie- of drinkwaterbedrijf hebben.^{xxxviii}

Het valt op dat het CJIB en de belastingdienst en het Bureau Krediet Registratie (BKR) geen (landelijke) convenantpartners zijn.

Meer inwoners ontvangen passende hulp bij (dreigende) schulden en betalingsachterstanden (2023 e.v.)

Het beleid maakt niet duidelijk wat 'passende hulp' is. De ambtelijke organisatie heeft dit begrip geconcretiseerd. Samen met de inwoner wordt gekeken welke hulpvormen passend zijn bij de vraag. Mogelijke hulpvormen zijn toeleiding naar de Kredietbank, Schuldhulpmaatje of een vrijwilliger via Stichting Netwerk/Vrijwilligerspunt. Ook wordt samen met de inwoner verder

²¹ Particuliere verhuurders zijn verplicht signalen over betalingsachterstand te delen met de gemeente. Het is de rekenkamer onbekend hoeveel woningen in Koggenland particulier worden verhuurd. Op de site van huurportaal.nl zijn op 1 december 2023 vier woningen in Koggenland aangeboden voor de verhuur.

gekeken of er ook andere zorgen in het huishouden zijn die samen met het zorgteam en andere partijen opgelost kunnen worden.^{xxxix}

De verwachting in 2022 was dat het aantal aanvragen voor hulp zou stijgen in 2023 als gevolg van stijgende energieprijzen. Die verwachting is beperkt uitgekomen. Het aantal aanvragen voor hulp steeg soms licht en vlakke daarna weer af. De gemeente heeft niet meer inwoners geholpen dan in 2022.^{xl}

De ambtelijke organisatie heeft een aantal externe verklaringen waarom het aantal aanvragen niet is gestegen. Allereerst verzorgde het Rijk ondersteuning in de vorm van de energietoeslag, een prijsplafond voor energietarieven en een regeling voor energiearmoede.²² Daarnaast heeft Koggenland gebruik gemaakt van de mogelijkheid om de energietoeslag 2023 (maximaal € 500 per huishouden) in december 2022 uit te betalen. Een derde verklaring is dat inwoners (eerst) gebruik maken van de sites van het Nibud en de Nederlandse Schuldhulproute (NSR), waaronder GeldFit.^{xli}

Plan onder de aandacht brengen minimaregelingen (2023 e.v.)

In 2023 is het plan over hoe de minimaregelingen meer onder de aandacht kunnen worden gebracht niet gerealiseerd. Het college verwacht begin 2024 een projectopdracht vast te stellen waarvan dit resultaat onderdeel uitmaakt.^{xlii}

Tweede formulierenbrigade in Obdam (2024 e.v.)

De formulierenbrigade kan inwoners helpen bij het doen van een aanvraag voor armoedeverzoeken en -regelingen, het doen van belastingaangifte en het helpen van inwoners bij (digitale) administratie en het invullen van formulieren. De ambtelijke organisatie geeft aan dat in 2024 de formulierenbrigade wordt uitgebreid naar een tweede locatie in Obdam.^{xliii}

Halvering van het aantal mensen dat in armoede leeft (2030 e.v.)

Het college heeft in lijn met de global goals de doelstelling om het aantal mensen dat in 2030 in armoede leeft ten minste te halveren ten opzichte van 2019. De ambtelijke organisatie geeft aan dat het exacte aantal inwoners dat in 2019 in armoede leefde voor hen niet is te achterhalen. De belangrijkste oorzaak daarvan is dat er bij een deel van de inwoners hoogstwaarschijnlijk verborgen armoede is geweest, aldus de ambtelijke organisatie.²³ Ook de door het CBS verstrekte informatie over het aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het minimum voor minimaal 1 jaar is niet nauwkeurig, omdat deze informatie is afgerond op honderdtallen (zie tabel 2.3).

Uit de CBS-informatie blijkt dat er in 2019 circa 1.000 inwoners in armoede leefden in Koggenland. Dat is in 2022 gedaald naar circa 900 inwoners. Het aantal huishoudens (circa 600) en het aantal kinderen (circa 200) dat in 2022 in armoede leefde is ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2019.

Tabel 2.3 Huishoudens met een inkomen tot 120% sociaal minimum voor minimaal 1 jaar

Onderwerp	2019	2020	2021	2022
Particuliere huishoudens	600	700	600	600
Personen	1000	1100	900	900
Minderjarige kinderen	200	200	200	200

Bron: CBS, Statline - [Laag en langdurig laag inkomen; huishoudenskenmerken, regio \(indeling 2023\)](#), 1 december 2023

²² De regeling energiearmoede is een budget van het Rijk aan gemeenten voor kleinschalige isolatiemaatregelen. De gemeente Koggenland heeft dit ingezet bij huishoudens die een uitkering energietoeslag hebben ontvangen (bron: College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024).

²³ Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.

Wil het college van B en W de global goal in 2030 realiseren dan betekent dit dat het aantal inwoners dat in armoede leeft moet dalen naar circa 500 inwoners.

2.4.2 Realisatie doelstellingen

Het college streeft met het armoedebelief voor deze collegeperiode (2022 – 2026) vijf brede doelstellingen en een zesde doelstelling specifiek gericht op kinderen na (zie paragraaf [2.2.1](#)). Hieronder is uiteengezet in welke mate deze doelstellingen tot oktober 2023 zijn gerealiseerd. De ambtelijke organisatie verwacht dat de zes doelstellingen de komende jaren volledig worden gerealiseerd als alle toegezegde acties uit het Uitvoeringsplan worden uitgevoerd.^{xliv}

Doelstelling 1 – Meedoen in de samenleving

De eerste doelstelling bestaat uit twee onderdelen.

Het eerste onderdeel is dat inwoners kunnen meedoen in de samenleving. Het tweede onderdeel is dat inwoners daarbij geen drempel ervaren. Het eerste onderdeel houdt in dat kinderen en volwassen inwoners waarbij er sprake is van armoede, activiteiten kunnen ondernemen die andere inwoners ook kunnen ondernemen. De gemeente heeft de volgende ondersteunende regelingen getroffen om dat mogelijk te maken:

- Ondersteunende regelingen gericht op volwassenen (met kinderen):
 - Het Koggenfonds (€100 per huishouden en € 200 per huishouden met een kind onder de 16 jaar per jaar)
 - Deelname aan sport en cultuur (max € 100 per persoon per jaar) *
- Ondersteunende regelingen gericht op kinderen:
 - Het KinderKoggenfonds: €150,- aan tegoedbonnen per kind per jaar en een vergoeding per kind om nijpende situaties op te lossen waarbij een kind als gevolg van de armoedesituatie waarin het opgroeit 'niet mee kan doen' (maximaal € 500 per kind per jaar)
 - Deelname aan sport en cultuur (€ 150 per kind per jaar)*
 - Gratis zwembles vanaf groep 4 indien een kind nog geen zwemdiploma A heeft.
 - Vergoeding kosten afzwemmen.*

*Vergoeding vanuit de bijzondere bijstand

Inwoners komen alleen in aanmerking voor deze ondersteunende regelingen als hun inkomen en hun vermogen binnen de gestelde normen blijven (zie paragraaf [2.1.2](#)).

De doelstelling 'meedoen' is gericht op deelname aan sport en cultuur. Het is niet expliciet gericht op het digitaal meedoen. 17% Van de Nederlanders heeft geen toegang tot een laptop of tablet. Het gaat om ongeveer 37.000 kinderen (2020). Daarnaast hebben 1 miljoen Nederlanders (2019) zeer lage inkomens en voor hen is het moeilijk om goede en werkende apparatuur aan te schaffen, zoals een laptop en telefoon.^{xlv} Hoe deze aantallen zijn voor de gemeente Koggenland is onbekend. De gemeenten Amsterdam en Utrecht doen mee aan de pilot Digitaal Meedoen vanuit het Rijk. Daarbij bieden ze een pakket aan minima aan dat bestaat uit een internetabonnement met een gereduceerd tarief, uit een apparaat als de deelnemer hier niet over beschikt, en hulp en ondersteuning bij het gebruik van de apparaten. Daarnaast bieden beide gemeenten veilige en gratis wifi aan in de openbare ruimte (Publicroam), bijvoorbeeld in bibliotheken en het stadhuis. Amsterdam is van plan dat uit te breiden naar onder andere zwembaden, sportclubs, buurtcentra en scholen. Tot slot biedt Amsterdam via de Cyberbank (een soort Voedselbank met gerefurbishde laptops) gratis laptops en ondersteuning bij digitale hulpvragen.^{xlvi}

In Koggenland kan via het Kinderkoggenfonds of, indien dit is uitgeput, via de bijzondere bijstand aan gezinnen met schoolgaande kinderen (tot en met 18 jaar) een vergoeding verstrekt worden voor de aanschaf van een computer, laptop of tablet met de daarbij behorende software en een printer. Bijkomende kosten, zoals een computermeubel, scanner, internetabonnement, kosten onderhoud en reparatie, komen niet voor vergoeding in aanmerking. Dit zijn algemeen noodzakelijke bestaanskosten. Inwoners mogen de bijzondere bijstand voor sport en cultuur (€ 100 per inwoner per jaar) gebruiken voor hun internetkosten.^{xlvii}

Voor wat betreft het tweede onderdeel van de doelstelling: het is onbekend of inwoners geen drempel ervaren om mee te doen; de gemeente heeft dit niet onderzocht.

Doelstelling 2 – Meedoen in de samenleving en financiële zorgen

De tweede doelstelling richt zich op het voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen.

Inwoners kunnen gratis gebruik maken van Geldfit. Het college zet in op vroegsignalering, waarbij de gemeente contact zoekt met inwoners met (problematische) schulden. Deze inwoners kunnen ondersteuning krijgen van het Zorgteam en van de formulierenbrigade. Ook biedt de gemeente onder voorwaarden schuldhulpverlening aan.

Of deze maatregelen er voor zorgen dat inwoners geen financiële zorgen hebben en daarom maatschappelijk niet mee kunnen doen is onbekend. De gemeente heeft dit niet onderzocht.

Doelstelling 3 - De menselijke maat staat centraal

Wat het college onder de 'menselijke maat' verstaat is onbekend. Het blijkt niet uit het beleid van de gemeente. Op nationaal niveau is het begrip 'menselijke maat' door de Tijdelijke commissie Uitvoeringsorganisaties van de Tweede Kamer gedefinieerd als het "recht doen aan de belangen van burgers bij de totstandkoming en uitvoering van beleid, wet- en regelgeving". Volgens het kabinet vraagt dit om beleid en vervolgens wetten en regels van goede kwaliteit die tot stand komen in een samenspel tussen regering en parlement. Het vraagt tevens om een goed toegeruste uitvoering en een rechterlijke macht die mensen in bescherming neemt als dat nodig is. Bij de menselijke maat in de dienstverlening gaat het er allereerst om dat bij de manier waarop (grootschalige) dienstverleningsprocessen worden ingericht goed wordt aangesloten bij de behoeften en wensen van de meeste mensen en bedrijven die te maken krijgen met dienstverlening. Vervolgens is er binnen de (grootschalige) processen extra aandacht nodig voor degenen die met deze processen niet uit de voeten kunnen bijvoorbeeld omdat zij minder digitaal vaardig zijn of kampen met een (tijdelijk) verminderd doenvermogen. Voor deze burgers richt het kabinet zich op «dienstverlening op maat» bijvoorbeeld door het ontwikkelen van een één loketfunctie. In het geval dat de menselijke maat in de betreffende grootschalige processen, en de aanvullende persoonlijke dienstverlening in deze processen, onvoldoende soelaas bieden, moet er ruimte zijn om maatwerk te bieden.^{xlviii}

Een onderzoek of Koggenland 'de menselijke maat' hanteert bij het (uitvoeren van het) armoedebeleid viel buiten de reikwijdte van dit onderzoek. Wij kunnen daarom geen uitspraak doen of het dienstverleningsproces zo is ingericht dat het goed aansluit bij de behoeften en wensen van de meeste inwoners. Ook kunnen wij geen uitspraak doen of de gemeente extra aandacht heeft voor inwoners die minder goed uit de voeten kunnen met het proces en of er sprake is van maatwerk.

Doelstelling 4 - Inwoners ontvangen een uitkering

De vierde doelstelling is erop gericht dat inwoners niet onder de armoedegrens leven.

WerkSaam Westfriesland voert namens het college van B&W van Koggenland alle inkomensvoorzieningen voor het algemeen bestaan uit:^{xlix}

- (aanvullende) Bijstandsuitkering, vanuit de Participatiewet,
- Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Bijzondere bijstand voor deze groepen
- Bijstand voor zelfstandigen,
- Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)

Doelstelling 5 – Armoede wordt verminderd

Het college heeft de doelstelling niet geconcretiseerd. Wij koppelen daarom deze doelstelling aan het concrete resultaat om het aantal inwoners dat in armoede leeft in 2023 ten minste te halveren ten opzichte van 2019.

Uit de CBS data blijkt dat in 2019 circa 1.000 inwoners onder de armoedegrens (120% van het bijstandsniveau) leefde, van wie circa 200 kinderen. Dat aantal is in 2022 gedaald naar circa 900 inwoners (van wie 200 circa kinderen).

Doelstelling 6 – Kinderen kunnen sporten, muziek maken en op schoolreisje

De zesde doelstelling houdt in dat kinderen moeten kunnen sporten, muziek maken en op schoolreisje gaan. Zowel vanuit het Kinderkoggenfonds (maximaal € 500 per kind per jaar) als uit de bijzondere bijstand voor sport en cultuur (€ 150 per kind per jaar) zijn hiervoor middelen beschikbaar.

Of deze middelen toereikend zijn voor de realisatie van deze doelstelling is onbekend omdat zowel het Kinderkoggenfonds als het budget voor sport en cultuur ook voor andere kosten worden aangewend, waaronder het aanschaffen van een laptop of tablet, voor een verjaardagsfeestje of voor de aanschaf van een fiets (zie uitgebreid hoofdstuk 5.2).

2.5 Informatievoorziening aan de gemeenteraad

In deze paragraaf zetten we uiteen hoe en met welke documenten het college de gemeenteraad informeert over het armoedebeleid, waaronder de beoogde doelen en resultaten, de ondernomen activiteiten en de behaalde resultaten.

2.5.1 Informatie over beleid en beleidsrealisatie

In de periode 2021 tot en met juni 2023 is de gemeenteraad niet door het college op vaste tijdstippen geïnformeerd over het armoedebeleid en de realisatie daarvan.

Het college heeft de raad in deze raadsperiode op negen momenten over zes onderwerpen van het armoedebeleid geïnformeerd (zie kader voor een toelichting):

1. Inwoners met problematische schulden of een inkomen tot 130% van het sociaal minimum en aanspraak op armoederegelingen kinderen
2. Schuldhulpverlening
3. Tegemoetkoming energiekosten
4. Collectieve zorgverzekering
5. Menstruatie-armoede
6. Uitgiftepunt voedselbank Koggenland

Vaak ging aan deze informatievoorziening een raadsmotie of raadvragen vooraf.

De mate waarin het college de raad heeft geïnformeerd over de beleidsrealisatie is zeer beperkt. De raadsbrief (maart 2023) lijkt te suggereren dat dit komt door het gebrek aan informatie uit de eigen registraties en gebrekkige informatie die het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) verstrekt aan de gemeente.

Toelichting op informatievoorziening aan de raad over beleid(realisatie)

Inwoners met problematische schulden of met een inkomen tot 130% van het sociaal minimum en aanspraak op armoederegelingen kinderen

Naar aanleiding van vragen van de fractie PvdA-GL heeft het college (april 2023) de raad laten weten dat er in september 2022 170 huishoudens waren die een bijstandsuitkering ontvingen (= 100% sociaal minimum), dat er in 2021 600 huishoudens waren met een sociaal minimum van 120% en 800 huishoudens met een sociaal minimum van 130%. Het college geeft aan dat het gemeentelijk beleid is dat alleen inwoners tot een inkomen van 120% in aanmerking komen voor diverse vormen van bijzondere bijstand. In antwoord op de vraag hoeveel inwoners een problematische geregistreerde schuld hebben, geeft het college aan dat dit 19 huishoudens waren in 2020 en 17 huishoudens in 2022. De vragen hoeveel ouders gebruik kunnen maken van de gemeentelijke vergoeding voor kinderen en hoeveel daarvan ook daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt, kan het college niet exact beantwoorden. Op basis van de cijfers uit het CBS maakt het college schattingen over het aantal eenoudergezinnen (100) dat gebruik zou kunnen maken van de voorzieningen. Over het aantal gezinnen met twee ouders geeft het CBS geen (betrouwbare) informatie. Over het feitelijk gebruik van de armoedeverzoeken geeft het college aan dat er in 2022 261 VVV-bonnen zijn verstrekt vanuit het Koggenfonds, en dat er door 701 personen bijzondere bijstand is ontvangen. Hoeveel huishoudens dit betreft en hoeveel daarvan kinderen hebben is het college niet bekend.ⁱ

Schuldhelpverlening

Met het raadsvoorstel (juni 2021) wordt de raad gevraagd het kaderplan schuldhelpverlening voor de periode 2021 tot en met 2024 vast te stellen. De raad wordt gevraagd dit besluit te nemen vanwege de wettelijke verplichting om eens in de vier jaar een beleidsplan vast te stellen. Het raadsvoorstel bevat geen informatie over de beleidsrealisatie van de vorige periode. Wel is aangegeven dat de resultaten van de evaluatie (eind 2020) zijn verwerkt in dit kaderplan en dat voortlopend op de wettelijke verplichting al in 2020 is gestart met vroegsignalering. Het raadsvoorstel bevat zes uitgangspunt voor schuldhelpverlening: "1. We zijn duidelijk over onze aanpak; 2. We voorkomen schulden; 3. We staan open voor iedereen met schulden; 4. We kijken verder dan de schuld alleen; 5. We werken samen in de schuldhelpverlening; 6. We streven naar kwalitatief goede hulpverlening."ⁱⁱ Met de raadsinformatiebrief (oktober 2022) is de raad geïnformeerd over drie speerpunten van het lokale uitvoeringsplan schuldhelpverlening 2022-2024: "1. Inzet op het wegnemen van het taboe op het hebben van schulden; 2. Het taalniveau van de informatie op de website, in folders en in de beschikkingen beter laten aansluiten op de doelgroep; 3. Het voorkomen dat kinderen niet mee kunnen doen vanwege armoede".^{lii}

Tegemoetkoming energiekosten

In april 2022 laat het college de raad weten dat inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum een eenmalige toeslag krijgen van € 800. Het college streeft ernaar om 1 mei 2022 te starten met het ambtshalve uitkeren van de eenmalige toeslag. Vanaf die datum kunnen huishoudens ook een aanvraag indienen via de gemeentelijke website.^{liii} In antwoord op vragen van D66 (oktober 2022) heeft het college laten weten dat 666 tegemoetkomingen energiekosten zijn toegekend en dat 26 aanvragen zijn afgewezen. De beantwoording bevat een toelichting op de afwijzingsgronden en hoe het Zorgteam deze aanvragers te woord heeft gestaan.^{liv} Ook is op antwoord op de vraag van de fractie PvdA-GL aangegeven dat een collectief energieaanbod niet aan de inwoners zal worden aangeboden omdat daar voor de gemeente te veel risico's aan kleven.^{lv} Met het collegeadvies *Verhoging eenmalige energietoeslag 2022* (november 2022) is de raad geïnformeerd over de beleidswijziging van het college om een deel van de energietoeslag 2023 (€ 500) al in december 2022 uit te betalen. Tevens is de raad meegedeeld dat het Rijk werkt aan een Wet energietoeslag 2023.^{lvi}

Collectieve zorgverzekering

In antwoord op de vraag van de fractie PvdA-GL is aangegeven dat 390 inwoners (exclusief meeverzekerde kinderen) van Koggenland gebruik maken van het Gemeentepakket.^{lvii}

Menstruatie-armoede

Tijdens de raadsvergadering van 17 december 2022 heeft de raad unaniem de motie "Uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland" ingediend en aangenomen. Met het document "Afdoening motie vaod Uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland" (maart 2023) geeft het college aan hoe deze motie zal worden afgedaan. Stichting Armoedefonds zal namens de gemeente gratis menstruatieproducten uit laten geven via uitgiftepunten die beschikbaar worden gesteld door de gemeente.^{lviii}

Uitgiftepunt voedselbank Koggenland

In de raad van 6 februari 2023 is door de fracties CDA, D66, GBK en VVD een motie vreemd aan de orde van de dag ingediend met de titel 'Openen uitgiftepunt voedselbank in Koggenland'. Deze motie is met een meerderheid van stemmen aangenomen. Met het document "Afdoening motie vaod Openen uitgiftepunt voedselbank in Koggenland" (april 2023) geeft het college aan dat er in samenwerking met de Voedselbank wordt gezocht naar een centrale, overdekte, toegankelijke en laagdrempelige locatie in Koggenland.^{lix}

2.5.2 Informatievoorziening via de P&C producten

Het college geeft aan de gemeenteraad via de producten uit de P&C-cyclus te informeren over (de realisatie van) het armoedebeleid.^{lx} De ambtelijke organisatie licht toe dat in de begroting wordt vastgelegd wat de ambities van de gemeente zijn, wat de gemeente doet en gaat doen. De perspectiefnota, de zomernotitie en de Kadernota geven informatie over de bijstellingen van het armoedebeleid. En in de jaarrekening wordt teruggegrepen op de begroting en de inhoudelijke en financiële verantwoording afgelegd over het afgelopen boekjaar.^{lxi}

Wij constateren dat de informatievoorziening over (de uitvoering van) het armoedebeleid summier is (zie uitgebreid [Bijlage 3 – Analyse producten P&C-cyclus](#)).

Ambities en doelen van het college (zie paragraaf [2.2.1](#)) en te bereiken resultaten (zie paragraaf [2.2.4](#)) zijn gedeeltelijk herhaald in de programmabegroting 2023, de jaarstukken 2022 en de programmabegroting 2024. Het college verstrekt in meerdere stukken informatie over de eenmalige energietoeslag en de aanpak van energiearmoede. De jaarstukken 2022 bevatten beperkt informatie over de bereikte resultaten. Zo is de eenmalige energietoeslag uitgekeerd, zijn kosten vergoed en vvv-cadeaukaarten verstrekt vanuit het Kinderkoggenfonds, is aan twee inwoners met een beperking een studietoeslag uitgekeerd en zijn met de inzet van Energiefixers duurzaamheidsmaatregelen bij huishoudens getroffen. Tot slot informeert het college de raad over enkele ontwikkelingen met betrekking tot het armoedebeleid.

3. Zicht op groepen die aanspraak kunnen maken op armoederegelingen

In dit hoofdstuk staat de beantwoording van de tweede deelvraag centraal: *Heeft het college zicht op de (ontwikkelingen van de omvang van de) groep van gerechtigden?*

Met 'gerechtigden' bedoelen wij iedere inwoner van Koggenland die gebruik kan maken van de armoedevoorzieningen en ondersteunende regelingen die de gemeente aanbiedt.

3.1 Zicht op groep van gerechtigden is beperkt

Wij zijn nagegaan in hoeverre het college zicht heeft op de omvang van de verschillende doelgroepen van gerechtigden. Heeft het college bijvoorbeeld zicht op de gezinssamenstelling, leeftijd, land van herkomst of eigen woningbezit.

Waarom is dit zicht van belang? Uit de studie van het CBS en TNO over energiearmoede (januari 2023) blijkt dat ongeveer 70 procent van de huishoudens die te maken hebben met energiearmoede een huis huurt van een woningcoöperatie. Uit een langdurige studie van het CBS over het ontstijgen van het armoederisico (maart 2023) blijkt dat 9 van de 10 kinderen uit een laag-inkomensgezin later geen risico op armoede lopen, maar dat dit minder geldt voor kinderen die in het buitenland geboren zijn. Het armoederisico 2020 in Nederland ligt voor Marokkaanse (18,6%), Nederlands-Caribische (16,8%), Surinaamse (13,1%), en Turkse (11,9%) Nederlanders aanzienlijk hoger dan van inwoners met een Nederlandse herkomst (7,7%). Zicht op de doelgroepen van gerechtigden maakt het voor het college mogelijk om naast generieke maatregelen ook specifieke maatregelen aan te bieden voor deze doelgroepen en hen afzonderlijk te benaderen.

Wat weet de gemeente over welke doelgroepen?

De gemeente beschikt over informatie over welke inwoners en het aantal inwoners dat een bijstands-, IOAZ- IOAW-uitkering ontvangt. Dat geldt ook voor inwoners die ondersteuning ontvangen vanuit de kredietbank en wie een VVV-bon vanuit het Koggenfonds of het Kinderkoggenfonds heeft ontvangen.^{lxii}

- 170 huishoudens ontvingen in september 2022 een bijstandsuitkering (100% van sociaal minimum);
- 701 inwoners ontvingen bijzondere bijstand in 2022 (3% van het aantal inwoners^{lxiii});
- 666 inwoners ontvingen een tegemoetkoming energiekosten (november 2022²⁴);
- 17 huishoudens ontvingen ondersteuning vanuit de kredietbank in 2022;
- 261 inwoners hebben een VVV-bon ontvangen vanuit het Koggenfonds in 2022;
- 169 kinderen hebben een VVV-bon ontvangen vanuit het Kinderkoggenfonds in 2022.
- 65 kinderen hebben een maatwerkvergoeding ontvangen vanuit het Kinderkoggenfonds in 2022.

De rekenkamer plaatst vraagtekens bij de betrouwbaarheid van de door Koggenland gerapporteerde aantallen (zie kader Afwijkingen tussen rapportages en interne registraties).

Afwijkingen tussen rapportages en interne registraties

De informatie in de *jaarstukken 2022* over het aantal kinderen dat een VVV-bon heeft ontvangen in 2022 (169) en het aantal kinderen dat een maatwerkvergoeding heeft ontvangen (65) wijkt af van de interne registratie van Koggenland (zie tabel 5.1). Uit die registratie blijkt dat minder kinderen in 2022 een VVV-bon hebben ontvangen (89) en dat meer kinderen een maatwerkvergoeding hebben ontvangen (126) in 2022.

²⁴ Bij 237 inwoners is de energietoeslag ambtshalve toegekend. Daarnaast hebben 455 inwoners de energietoeslag aangevraagd. 26 van deze aanvragen zijn afwezen.

De informatie in het *Memo Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?* over het aantal inwoners dat bijzondere bijstand ontving in 2022 (701) wijkt af van de interne registratie van Koggenland (zie tabel 4.2). Uit de registratie blijkt dat er aanzienlijk minder inwoners bijzondere bijstand hebben ontvangen in 2022 (234).

De informatie uit het memo *Beantwoording vragen raadslid Frans Kremers van de fractie D66 over de tegemoetkoming energiekosten* over het aantal inwoners dat een tegemoetkoming energiekosten in 2022 heeft ontvangen (666) wijkt af van de interne registratie van Koggenland (zie tabel 4.2). Uit de registratie blijkt dat er minder inwoners energietoeslag hebben ontvangen in 2022 (650).

Het college beschikt over informatie van inwoners die gebruik maken van de ondersteuningsregeling. Het college beschikt niet over gestructureerde informatie over de gezinssamenstelling, de woonsituatie en waar de gezinsleden geboren zijn. Daarnaast beschikt de gemeente niet over informatie van inwoners die geen gebruik maken van de regelingen, maar daar mogelijk wel voor in aanmerking komen.

Waarom is het zicht beperkt?

Het college van B en W geeft aan voor een deel van de informatie afhankelijk te zijn van andere organisaties.^{lxiv} WerkSaam Westfriesland beschikt over de actuele cijfers van het aantal inwoners dat een uitkering op grond van de Participatiewet ontvangt. WerkSaam deelt die cijfers met het gemeentebestuur van Koggenland via de p&c documenten.^{lxv} Ook is het mogelijk om tussentijds informatie op te vragen bij WerkSaam. De ambtelijke organisatie geeft aan van dit inlichtingenrecht gebruik te maken.^{lxvi} Daarnaast is een ander deel van de informatie afkomstig van Centraal Bureau Statistiek (CSB). Het college kan op basis van de gegevens uit het CBS niet achterhalen hoeveel ouders daadwerkelijk recht hebben op een gemeentelijke vergoeding omdat dit afhankelijk is van diverse factoren op basis van inkomen en vermogen. Specifieke gegevens per huishouden zijn niet aanwezig.^{lxvii}

Het college hanteert bovendien het uitgangspunt dat de regelingen en het gebruik daarvan leidend zijn voor het verzamelen van informatie en dat het niet relevant is om dit uit te splitsen over verschillende doelgroepen van gerechtigden. Van een aantal regelingen wordt het gebruik van de regeling (in aantallen) gemonitord. Het gaat hier vrijwel altijd om landelijke onderzoeken over bijvoorbeeld energietoeslag, de collectieve zorgverzekering en bijzondere bijstand. Het college geeft ook aan vervolgactie te ondernemen bij veranderingen in de cijfers. Desgevraagd geeft de ambtelijke organisatie een hypothetisch voorbeeld. Zou bijvoorbeeld het aantal inwoners afnemen dat gebruik maakt van de collectieve ziektekostenverzekering, dan zou de ambtelijke organisatie een gesprek kunnen aangaan met de zorgverzekeraar of een wervingscampagne kunnen starten.
^{lxviii}^{lxix}

Een keerzijde van dit uitgangspunt is dat de gemeente alleen die gerechtigden kent die zich melden bij de gemeente of gebruik maken van een gemeentelijke regeling.^{lxx} De gemeente heeft geen zicht op inwoners die geen gebruik maken van de gemeentelijke regelingen.

Het college geeft aan dat indien het college het nodig acht, het mogelijk is om data voor een nadere uitsplitsing te verkrijgen.^{lxxi} In oktober 2023 werd nog geen gebruik gemaakt van microdata van het CBS.^{lxxii} De ambtelijke organisatie geeft aan dat het wel of niet uitsplitsen van data naar doelgroepen van gerechtigden een intern punt van discussie is geweest. Het gebruik van de regelingen is leidend. De uitsplitsing is interessant bij het onder de aandacht brengen van de regelingen bij gerechtigden. Tegelijkertijd kost het de ambtelijke organisatie veel tijd om de data boven tafel te krijgen omdat een goed dashboard ontbreekt. Daarnaast hebben het verloop in het Zorgteam en de afwezigheid van een applicatiebeheerder bijgedragen aan het beperkte zicht op de doelgroepen van gerechtigden.^{lxxiii}

Het college heeft geen verdere activiteiten ondernomen om beter zicht te krijgen op de afzonderlijke doelgroepen van gerechtigden.^{lxxiv}

3.2 Activiteiten gericht op vergroten zicht

3.2.1 Data-onderzoek

Het college was voornemens om in 2023 voor de aanpak Armoede een projectleider Armoede aan te stellen. Deze projectleider moet zicht krijgen op de ontwikkelingen binnen de doelgroepen van gerechtigden en op alle onderdelen binnen de gemeente waar inwoners gevonden en geholpen worden om armoede en schulden te voorkomen.^{lxxv} De projectleider moet tevens een overzicht opstellen met daarin de knoppen waaraan de gemeente kan draaien.^{lxxvi}

Het college heeft begin februari 2024 het beoogde zicht niet verkregen. Het college verwacht begin 2024 een projectopdracht vast te stellen dat ook betrekking heeft op het toegezegde plan van aanpak, dat er ook op is gericht om de regelingen onder de aandacht te brengen.^{lxxvii}

Naar verwachting zal de projectopdracht ook betrekking hebben op het uitvoeren van dataonderzoek op basis van vijf bronnen:^{lxxviii}

1. data afkomstig van het CBS;
2. data afkomstig van WerkSaam;
3. data afkomstig van de Nederlandse SchuldhelpRoute (NSR) (zie kader). De NSR-data kunnen worden geraadpleegd op het niveau van de postcode. Er zou kunnen worden gefilterd op inkomen, energielabel en leeftijd. Tevens bevatten de NSR-data informatie over het risico op schulden. De beschikbare informatie op postcodeniveau zou kunnen leiden tot een gerichte wijkaanpak, aldus de ambtelijke organisatie;
4. data afkomstig van de GGD. Die data zijn raadpleegbaar op het niveau van een dorp of een postcode;
5. de data afkomstig van de website waarstaatjegemeente.nl.

Nederlandse SchuldhelpRoute

Sinds 1 februari 2023 is de gemeente aangesloten bij de Nederlandse SchuldhelpRoute (NSR). Het college wil inwoners met een risico op schulden en daarmee armoede bereiken via de NSR. Dit platform biedt naast de wettelijke vroegsignalering ook een tool om de drempel voor hulpvragen aan de gemeente te verlagen, aldus het college. Het college merkt wel op dat vanwege de preventieve werking van de NSR het lastig in woorden of cijfers is uit te drukken wat de NSR de gemeente heeft gebracht.^{lxxix}

Het college verwacht dat na het dataonderzoek ook de ontwikkelingen in omvang van de doelgroepen inzichtelijk zullen zijn (zie ook paragraaf [2.4.1](#)).^{lxxx}

3.2.2 Financiële vroegsignalering

Geen afzonderlijke overeenkomsten met lastenpartners getekend

Sinds 1 januari 2021 is vroegsignalering van betalingsachterstand in de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) geregeld en is nader geconcretiseerd in het Besluit gemeentelijke schuldhulpverlening (Bgs). Het gaat daarbij om de samenwerking van de gemeente Koggenland met schuldeisers, waaronder verhuurders van tot bewoning bestemde onroerende zaken, zorgverzekeraars, water- en energiebedrijven (zie ook paragraaf [2.4.1](#)).

De branchevereniging voor schuldhulpverlening, beschermingsbewind en sociaal bankieren (De NVVK) heeft in juni 2022 een [toelichting op het Landelijk convenant Vroegsignalering](#) opgesteld. Uit deze toelichting blijkt 1. dat het Landelijke Convenant Vroegsignalering ondertekend is door VNG, NVVK, Aedes, Energie-Nederland, IVBN, Kences, Vastgoed Belang, VEWIN, VGM NL en Zorgverzekeraars Nederland, maar dat dit echter nog niet betekent dat alle vaste lasten partners deelnemen. De overeenkomst wordt door deze koepels onderschreven, maar is niet verplicht voor hun leden. Daarnaast zijn er ook vaste lasten partners die niet zijn aangesloten bij hun koepel. En 2. dat de gemeente (daarom) samen met de uitvoerder en de vaste lastenpartner een overeenkomst moet tekenen.

De gemeente Koggenland geeft aan voor de financiële vroegsignalering gebruik te maken van [het Landelijke Convenant Vroegsignalering](#) (november 2020).^{lxxxix} De gemeente heeft met de individuele lastenpartners geen overeenkomst getekend. Uitzondering hierop is De Woonschakel. De gemeente heeft met De Woonschakel wel een overeenkomst gesloten. Deze overeenkomst is gebaseerd op de landelijke overeenkomst. Koggenland heeft deze overeenkomst op onderdelen aangepast.^{lxxxii}

Ontwikkeling in aantal ontvangen signalen

Het college heeft in maart 2021 ingestemd met het ondertekenen van het landelijke convenant vroegsignalering. In het collegeadvies is destijds een schatting gemaakt van het gemiddeld maandelijks aantal te ontvangen signalen. Dat zouden er gemiddeld 93 per maand zijn.^{lxxxiii} Circa 64% van de signalen zou afkomstig zijn van zorgverzekeraars (60), 22 % van waterbedrijven (21), 8% van woningcorporaties (7) en 6% van energieleveranciers (6).^{lxxxiv}

Deze informatie was afkomstig van Inforing.^{lxxxv} De gemeente Koggenland heeft sindsdien een eigen account voor RIS, waarbij het op persoonsniveau de ontvangen signalen kan bekijken.^{lxxxvi}

Het aantal meldingen per jaar blijft achter bij deze maandprognose (zie tabel 3.1), terwijl de gemeente in de loop van de tijd van meer lastenpartners signalen kan ontvangen. In 2021 waren dat nog 5 partijen, in 2023 is dat toegenomen naar 44 partijen (zie paragraaf [2.4.1](#)).

Tabel 3.1 Huishoudens met een Inkomen tot 120% sociaal minimum voor minimaal 1 jaar

2021	2022	2023 (tm oktober)
445	312	345

Bron: Opgave ambtelijke organisatie op basis van informatie Inforing, 16 oktober 2023

3.3 Informatievoorziening aan de gemeenteraad

In de periode 2021 tot en met april 2023 is de gemeenteraad niet door het college op vaste tijdstippen geïnformeerd over (ontwikkelingen van de omvang van de) groep van gerechtigden.

Het college heeft de gemeenteraad op twee momenten geïnformeerd over de omvang van groepen van gerechtigden en de ontwikkelingen van de omvang van die specifieke groep.

Voor het eerst was dat in oktober 2022 waarbij het college schriftelijk de vragen van het raadslid Kremers (D66) beantwoordde over de tegemoetkoming energiekosten. In dat stuk is ook informatie verstrekt over het aantal inwoners (666) dat een tegemoetkoming energiekosten ontving.

In april 2023 is de raad geïnformeerd over het aantal inwoners en huishoudens en ontwikkelingen daarin dat een bijstandsuitkering, bijzondere bijstand, ondersteuning vanuit de kredietbank, of een VVV-bon vanuit het Koggenfonds ontving (zie paragraaf [3.1](#)).

De informatievoorziening via de P&C-documenten is summier en heeft betrekking op het aantal inwoners dat (vermoedelijk) een energietoeslag zal ontvangen (620), over het aantal kinderen dat vanuit het Kinderkoggenfonds een VVV-cadeaubon (169) of een maatwerkvoorziening (65) heeft ontvangen, en over het aantal studietoelagen dat is betaald (2) in 2022 (zie uitgebreid [Bijlage 3 – Analyse producten P&C-cyclus](#)).

4. Samenhang en uitvoering beleid

In paragraaf 4.1 gaan we in op de derde deelvraag: of de ondersteunende regelingen en activiteiten aansluiten op de doelgroepen en doelstellingen. Ook besteden we in deze paragraaf aandacht aan de vraag in hoeverre gebruik is gemaakt van de ondersteunende regelingen. In paragraaf 4.2 gaan we in op beleidsvorming en hoe dit de uitvoering vormgeeft.

4.1 Gebruik en samenhang van ondersteunde regelingen

In paragraaf 3.1 is geconcludeerd dat het zicht op de doelgroepen beperkt is. Het college van B en W heeft de inwoners die gebruik maken van de regelingen in beeld, maar geen zicht op de verschillende doelgroepen en kan daarom ook niet sturen op doelgroepen. Wel heeft het college specifieke regelingen getroffen voor specifieke doelgroepen.^{lxxxvii} Bijvoorbeeld een regeling voor menstruatiearmoede voor vrouwen of het Kinderkoggenfonds voor kinderen. Zie bijlage 2.^{lxxxviii}

4.1.1 Samenhang doelstellingen, activiteiten en regelingen

Doelstellingen (op abstract niveau), activiteiten en ondersteunende regelingen zijn in samenhang gekoppeld (zie tabel 4.1).

Tabel 4.1 Koppeling doelstellingen, activiteiten en regelingen

Doelstelling	Activiteit	Regeling
Preventief voorkomen	<ul style="list-style-type: none"> - Vroegsignalering - Voorlichting armoede en schuldproblematiek, regelingen actief onder de aandacht brengen - Kleinschalige isolatiemaatregelen in woning van inwoners die een uitkering energietoeslag hebben ontvangen - Passende ondersteuning bieden bij elke hulpvraag - Inburgeraars krijgen het eerste jaar maatschappelijke begeleiding en begeleiding bij het financieel zelfredzaam worden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Monitoring vroegsignalering - Geldfit - Inzet Formulierenbrigade - Jongeren Startpunt - Startersloket - Schuldhulproute
Curatief oplossen	<ul style="list-style-type: none"> - Uitkering op bijstandsniveau (Participatiewet; IOAW; IOAZ) - Onder de aandacht brengen van minimaregelingen - Passende hulp bij schulden en betalingsachterstanden - Passende ondersteuning bieden bij elke hulpvraag - Verstrekken van minimaregelingen - Uitgiftepunt voor Voedselbank gerealiseerd in Koggenland - Samenwerking Armoedefonds i.v.m. menstruatiearmoede. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bijzondere bijstand - (Kinder)Koggenfonds - Energietoeslag - Kwijtschelding gemeentelijke belastingen - Gratis zwemles vanaf groep 4 - Studietoeslag - Inkomensvoorzieningen voor algemeen bestaan (WerkSaam) - Verstrekken menstruatieproducten - Schuldhulproute - Jongeren Startpunt
Activerend	<ul style="list-style-type: none"> - Uitkeringen om het inkomen aan te vullen op bijstandsniveau - Voorlichting armoede en schuldproblematiek, regelingen actief onder de aandacht brengen 	<ul style="list-style-type: none"> - Coaching duurzaam wonen - Stimuleren van energiebesparende maatregelen - Schuldhulproute

Doelstelling	Activiteit	Regeling
	- Onder de aandacht brengen van minimaregelingen	

In de activiteiten komt vier keer 'onder de aandacht brengen' van regelingen terug. In het College Uitvoeringsprogramma 2022-2026 (p. 6) staat bijvoorbeeld "In 2023 komt er een plan hoe we de minimaregelingen meer onder de aandacht kunnen brengen". Dit is in 2023 niet gerealiseerd (zie paragraaf 2.4.1.). In onze onderzoeksperiode (2021 tot en met juni 2023) zijn nagenoeg geen acties ondernomen om de regelingen extra onder de aandacht te brengen. Uitzondering hierop is dat de aanvragen voor energietoeslag worden gebruikt om duurzaamheidsmaatregelen te nemen door het in contact brengen van huishoudens met een energiecoach. De wens om de regelingen extra onder aandacht te brengen is er wel, vandaar een tijdelijke uitbreiding in capaciteit om hiervoor een plan uit te werken. Uiteraard maakt het onder de aandacht brengen van regelingen wel onderdeel uit van het reguliere inwonerscontact vanuit bijvoorbeeld het Zorgteam of de formulierenbrigade.^{lxxxix}

4.1.2 Gebruik van de regelingen

Het gebruik van de ondersteunende regelingen is zowel in aantallen als in geld uit te drukken.

Aantallen

Tabel 4.2 bevat het aantal toekenningen van de ondersteunende regelingen. Wij stellen vast dat er geen duidelijke opwaartse trend is in het gebruik van de armoederegelingen door inwoners van gemeente Koggenland. Dit kan een positief signaal zijn dat de armoede niet stijgt in gemeente Koggenland (of wellicht zelfs afneemt). Het kan ook betekenen dat de beoogde doelgroepen niet bereikt worden dan wel dat de gemeente de doelgroepen onvoldoende weet te vinden.

De ambtelijke organisatie heeft ons het inzicht verschaft^{xc} in het aantal uitkeringen (tabel 4.2) en de uitputting (kosten) van de regelingen ten opzichte van begroting en budget (tabel 4.3 tot en met 4.7).

Tabel 4.2 Aantal toekenningen van de ondersteunde regelingen

	2021	2022	1-1-2023 t/m 31-7-2023
	Aantal inwoners		
Bijzondere bijstand	227	234	165
Bijzondere bijstand voor collectieve Zorgverzekering	165	164	145
Energietoeslag	n.v.t.	650	0
Studietoeslag	3	2	2
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	195	186	167
Koggenfonds	232	193	0*
Kinderkoggenfonds	110	147	88

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

*Koggenfonds is een extraatje dat in de maand december wordt uitgekeerd. Tijdens het onderzoek was deze informatie voor december 2023 nog niet beschikbaar.

Tabel 4.2 bevat geen informatie over het aantal vroegsignaleringen. De ambtelijke organisatie geeft aan dat het college op een gestandaardiseerde wijze, via de P&C cyclus, geïnformeerd over de opvolging financiële vroegsignaleringsmeldingen. Er is geen informatie bekend welk percentage van de meldingen wordt opgevolgd.^{xci}

Geld

De tabellen 4.3 tot en met 4.7 geven het gebruik van de ondersteunende regelingen in euro's weer. Ze laten zowel financiële onderschrijdingen (er is minder besteed dan begroot) als financiële overschrijdingen zien (er is meer besteed dan begroot).

Wij stellen vast dat de gemeente Koggenland veelal binnen de begroting blijft in onze onderzoeksperiode, behoudens de kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. Voor de kwijtschelding van belastingen geldt een structurele overschrijding in de onderzoeksperiode. Het is de ambtelijke organisatie onbekend waarom de begroting van het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen jaarlijks wordt overschreden. Voor de andere regelingen geldt dat de gemeente (ruim) binnen de begroting blijft. Het valt hierbij op dat de werkelijke uitgaven aan de bijzondere bijstandsregelingen in 2022 met 9% zijn gedaald ten opzichte van 2021.

Tabel 4.3 Bijzondere bijstand (Dit betreft bijzondere bijstand, individuele inkomenstoeslag en de collectieve zorgverzekering. exc. Energietoeslag)

	Begroot	Besteed
2021	368.000	368.770
2022	375.000	335.655
2023 (tot en met 19 september)	374.000	209.923

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

Tabel 4.4 Energietoeslag

	Ontvangen	Besteed
2022	1.206.000	1.160.900

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

Tabel 4.5 Koggenfonds

	Begroot	Besteed
2021	35.000	28.842
2022	35.000	25.402
2023 (tot en met 19 september)	35.300	0*

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

*Koggenfonds is een extraatje dat in de maand december wordt uitgekeerd. Tijdens het onderzoek was deze informatie voor december 2023 nog niet beschikbaar.

Tabel 4.6 Kinderkoggenfonds

	Begroot	Besteed
2021	54.828	47.430
2022	54.828	51.974
2023 (tot en met 19 september)	54.800	46.754

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

Tabel 4.7 Kwijtschelding gemeentelijke belastingen

	Begroot	Besteed
2021	43.000	53.190
2022	43.000	58.699
2023 (tot en met 19 september)	50.000	54.557

Bron: College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.

De ambtelijke organisatie is eind 2023 bezig om een plan van aanpak op te stellen voor het armoedebeleid (zie ook paragraaf 2.2.4). Door het vergroten van het inzicht in de doelgroepen, een actievere benadering van vroegsignalering en het pro-actiever en gestructureerd onder de aandacht brengen van de regelingen kunnen er ook financiële effecten ontstaan. Als gevolg van het plan van aanpak kan het zijn dat er meer mensen aanspraak zullen maken op de regelingen en dat er dan meer geld besteed zal worden aan deze regelingen dan in het verleden. Ook kunnen prijsontwikkelingen voor een financieel effect zorgen. Voorbeelden hiervan zijn inflatie van regelingen waardoor deze duurder worden of verhoging van de bijstandsnorm waardoor wellicht meer (werkende) inwoners recht hebben op de regelingen. Hierbij valt het overigens op dat de bedragen van de vergoedingen in de regelingen van (Kinder)koggenfonds niet geïndexeerd worden, maar jaarlijks gelijk blijven. Voor het Koggenfonds en Kinderkoggenfonds geldt dat de vergoeding niet is geïndexeerd sinds de invoering van de fondsen (Koggenfonds sinds 2006 en het Kinderkoggenfonds sinds 2017). Inzicht in de ontwikkelingen inzake de uitputting van de regeling hoort ook bij dit plan van aanpak zodat Koggenland adequaat kan blijven begroten en sturen op de begroting. Er is namelijk geen maximum budget voor de regelingen.^{xcii}

4.2 Beleidsvorming en -uitvoering

Als onderdeel van ons onderzoek hebben wij onderzocht wat de input is voor het beleid en hoe dit de uitvoering vormgeeft. We hebben onderzocht of er sprake is van signalen in belemmeringen rondom armoedevervoorzieningen, of het armoedebeleid evidence based is, in hoeverre vroegsignalering input is voor beleid en hoe de raad geïnformeerd wordt om zijn controlerende rol te vervullen. De onderstaande informatie is ontleend aan de beantwoording van onze vragen door het college van B en W en het gesprek dat wij hebben gevoerd met de ambtelijke organisatie.^{xciii} Hieronder hebben wij onze belangrijkste observaties opgenomen.

Signalen van belemmering kunnen gebruikt worden voor input beleid, inzicht ontbreekt

De ambtelijke organisatie heeft geen signalen ontvangen over ervaren belemmeringen rondom armoedevervoorzieningen. De ambtelijke organisatie vraagt in contacten met inwoners niet naar ervaren belemmeringen.

Het is bij de ambtelijke organisatie onbekend of de formulierenbrigade actief vraagt naar ervaren belemmeringen. Wel is duidelijk dat dit niet actief wordt teruggekoppeld aan de ambtelijke organisatie. Binnen de ambtelijke organisatie ontbreekt een procedure om belemmeringen te inventariseren en deze weg te nemen.

Het college beschikt niet over tevredenheidsonderzoeken van de inwoners en professionals over de ondersteunende voorzieningen. Wel is er een klachtenregistratie. Daaruit blijken geen klachten of signalen over armoedevervoorzieningen, aldus de ambtelijke organisatie. Het is niet bekend of de belemmeringen er niet zijn of dat de signalen de ambtelijke organisatie niet bereiken. De ambtelijke organisatie en de formulierenbrigade zijn gericht op het helpen van mensen, zonder de beperkingen mee terug te nemen of terug te melden. De ambtelijke organisatie bevraagt de collega's en de vrijwilligers van de formulierenbrigade niet actief of inwoners belemmeringen hebben ervaren. De ambtelijke organisatie geeft aan dat als een signaal zou worden ontvangen over een belemmering,

er dan direct op wordt geacteerd en gezocht naar een verbetering. Er worden geen signalen geregistreerd.

De ambtelijke organisatie acht het wenselijk dat bij het opzetten en uitzetten van het plan van aanpak er in het kader van burgerparticipatie signalen worden opgehaald over of en welke beperkingen en belemmeringen er worden ervaren met betrekking tot het armoedebeleid.

Beleid niet evidence-based

Er is geen sprake van evidence-based beleid.²⁵ Dit is ook niet het uitgangspunt van het college en de ambtelijke organisatie voor het nieuwe beleidsplan.^{.xciv}

College zal in de toekomst op KPI's sturen

Een aandachtspunt voor het nieuwe beleidsplan voor de nieuwe cyclus is dat het college meer op Kritische prestatie indicatoren (KPI's) zal gaan sturen. KPI's zijn indicatoren die gebruikt kunnen worden om de effectiviteit van het beleid te meten. De ambtelijke organisatie verwacht voor een aantal landelijke regelingen relatief eenvoudig KPI's op te kunnen stellen die SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd zijn. Deze KPI's zal de ambtelijke organisatie gaan monitoren. Eind 2023 vindt deze monitoring niet plaats. Het doel van de ambtelijke organisatie is om dit in eerste instantie te doen voor KPI's waar dit niet complex is om in te voeren en vervolgens na te denken over wat er nog meer mogelijk is. Het is mogelijk om meer op data te sturen.

Opvolging vroegsignalering nog niet geborgd, wel onderhanden

In het eerste halfjaar van 2023 is aandacht besteed aan een volledige invulling van het systeem en werkprocessen voor het opvolgen van de meldingen. Het college heeft in de begroting voor 2023 1 FTE structureel beschikbaar gesteld als aanvulling binnen het Zorgteam en deze medewerker zal de structurele opvolging de vroegsignaleringsmeldingen gaan borgen. Eind 2023 stond deze vacature nog open. Tot dat de vacature is vervuld worden de meldingen opgevolgd door andere medewerkers binnen het Zorgteam. De ambtelijke organisatie geeft wel aan dat alle signalen in 2023 zijn opgevolgd. Het college heeft aangegeven dat de vacature per 1 januari 2024 is ingevuld.^{.xcv}

Structureel inzicht raad ontbreekt

Het college geeft de gemeenteraad geen structureel inzicht in de ondersteunende voorzieningen en in hoeverre deze aansluiten op de doelgroepen. De raad is niet schriftelijk geïnformeerd over de ondersteunende maatregelen, de mate waarin deze aansluiten op de doelgroepen en de besteding van de beschikbare budgetten.

De ambtelijke organisatie geeft aan de raad op hoofdlijnen te willen informeren, ook over de vraag of de ondersteunende maatregelen aansluiten op de doelgroepen. De raad zou daarmee ook worden geïnformeerd over de doeltreffendheid van het armoedebeleid. De raad zou in 2023 mondeling in de beeldvormende commissie zijn geïnformeerd over het armoedebeleid bij uitbreidingen van het Zorgteam. Dit is niet door de rekenkamer vast te stellen.

²⁵ Evidence-based beleid wil zeggen dat het beleid is gebaseerd op de resultaten van onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek en dat de kans op doeltreffend beleid daarmee toeneemt.

5. Doeltreffendheid Kinderkoggenfonds

In dit hoofdstuk staat de beantwoording van de vierde deelvraag centraal: *In hoeverre is het Kinderkoggenfonds doeltreffend?*

In paragraaf 5.1 gaan we in op de vraag hoeveel inwoners een aanvraag hebben gedaan voor het Kinderkoggenfonds in de onderzoeksperiode en hoeveel er zijn goedgekeurd dan wel zijn afgekeurd. We hebben een aantal dossiers onderzocht en we zetten onze observaties van ons dossieronderzoek uiteen in paragraaf 5.2.

5.1 Minder aanvragen dan verwacht op basis van CBS cijfers

Het Kinderkoggenfonds is in 2017 opgezet als minima-regeling (27 juni 2017). Deze middelen zijn extra beschikbaar gesteld vanaf 2017 vanuit het rijk onder de werktitel 'kansen voor álle kinderen'. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld voor armoedebestrijding onder kinderen. De toekenningscriteria staan op de gemeentelijke website (<https://www.koggenland.nl/kinderkoggenfonds>) en deels in Gemeente Koggenland, Notitie Kinder-Koggenfonds, juni 2017. Deze regeling was ten tijde van het onderzoek niet gepubliceerd op lokaleregelgeving.overheid.nl. Het is de ambtelijke organisatie niet bekend waarom dit zo is. De notitie kinder-Koggenfonds – de regeling - is op 19 januari 2024 gepubliceerd.^{xcvi}

Er zijn twee type aanvragen binnen het Kinderkoggenfonds, namelijk de VVV-cadeaukaart (€ 150 per jaar per kind) en de maatwerkbijdrage (maximaal € 500 per jaar per kind). Zie voor een nadere toelichting Bijlage 1 onderdeel R.

Voor de maatwerkbijdrage geldt dat dit een voorliggende voorziening is. Ontvangt de gemeente een aanvraag voor bijzondere bijstand, terwijl de aanvraag ook bekostigd kan worden uit de maatwerkvergoeding van het Kinderkoggenfonds, dan wordt de aanvrager mondeling verzocht om de aanvraag om te zetten in een aanvraag voor de maatwerkvergoeding. Indien de aanvrager mondeling akkoord gaat, wordt de aanvraag bijzondere bijstand ter plekke omgezet in een aanvraag voor het Kinderkoggenfonds en wordt daarmee de aanvraag voor bijzondere bijstand ingetrokken. Omdat de maatwerkvergoeding een voorliggende voorziening is, moet de gemeente de aanvraag voor bijzondere bijstand afwijzen als niet eerst een aanvraag is gedaan voor de maatwerkvergoeding.^{xcvii}

Volgens het CBS leeft in 2019 5% van de Koggenlandse kinderen in huishoudens met een inkomen tot 120% van het minimum. Dit zijn in dat jaar 200 kinderen. In 2022 ligt dit percentage op 5,1%. Hierbij moet worden opgemerkt dat van deze groep de vermogenssituatie niet bekend is. Voor het Kinderkoggenfonds geldt naast een inkomenstoets ook een vermogenstoets, zoals vastgesteld middels de Participatiewet.

Deze gegevens zijn afgezet tegen de werkelijk toegekende of afgewezen aanvragen in de onderstaande tabel. Er is geen informatie beschikbaar inzake teruggetrokken aanvragen.

Tabel 5.1 Huishoudens met een Inkomen tot 120% sociaal minimum voor minimaal 1 jaar²⁶

Onderwerp	2021	2022	2023
Minderjarige kinderen	200	200	onbekend
Aantal toegekende aanvragen maatwerkbijdrage (aantal kinderen dat een bijdrage heeft ontvangen)	86	126	73
Aantal toegekende aanvragen VVV-cadeaukaart (aantal kinderen dat een VVV-cadeaukaart heeft ontvangen)	92	89	55
Ingeschatte aantal kinderen die een VVV-cadeaukaart OF maatwerkbijdrage hebben ontvangen ²⁷	110	147	88
Aantal niet toegewezen aanvragen (kunnen meerdere kinderen betreffen)	7	11	8
Aantal unieke gezinnen	55	61	35

Bron: CBS, Statline - ,1 december 2023 voor onderwerp 'Minderjarige kinderen'. Voor de overige onderwerpen geldt de bron: excel bestand aangeleverd door de ambtelijke organisatie genaamd 'Bijlage Koggenfonds tbv beantwoording Rekenkamercommissie'.

Voor de VVV-cadeaukaarten geldt dat deze enkel in de periode van 1 januari tot en met 1 mei aangevraagd kunnen worden. Waarom dat zo is, is de ambtelijke organisatie onbekend. De maatwerkbijdrage kan gedurende het gehele jaar worden aangevraagd. De cijfers opgenomen in de bovenstaande tabel zijn opgenomen voor het 1^e half jaar van 2023. Hiermee zijn de aantallen aanvragen voor de VVV-cadeaukaart van 2023 vergelijkbaar met eerdere jaren, maar de maatwerkbijdrage niet.

We hebben het aantal unieke gezinnen kunnen vaststellen op basis van de aangeleverde informatie. Dit geldt niet voor het aantal unieke kinderen. Dit is afgeleid uit de ontvangen informatie. We constateren het volgende:

- De werkelijke toekenningen liggen lager dan de verwachting op basis van de CBS cijfers.
- Er is sprake van een significante stijging in 2022 ten opzichte van 2021 (34%);

De toekenning van de VVV-cadeaukaarten in 2023 is gedaald met 40% ten opzichte van 2021 en 38% ten opzichte van 2022. Het aantal niet toegewezen aanvragen is 10% of minder van het aantal aanvragen en stijgt licht in 2022 ten opzichte van 2021. De niet toegewezen aanvragen zijn nader onderzocht in paragraaf 5.2.

5.2 Het proces inzake het Kinderkoggenfonds

Deze paragraaf bevat onze belangrijkste observaties op basis van ons interview met de ambtelijke organisatie^{xcviii} en het dossieronderzoek^{xcix} dat wij hebben uitgevoerd. Over het algemeen geldt dat het aantal afwijzingen beperkt is ten opzichte van de toegekende aanvragen. Er zijn totaal 345 toegekende aanvragen in de onderzoeksperiode en 26 afgewezen aanvragen. Of te wel ongeveer 7% van de aanvragen zijn afgewezen.

²⁶ Op 28 november 2023 heeft de ambtelijke organisatie de rekenkamer laten weten niet te beschikken over informatie die antwoord geeft op de vraag hoeveel aanvragen voor het Kinderkoggenfonds er op verzoek van de aanvragers zijn ingetrokken. Het aantal aanvragen voor het Kinderkoggenfonds kan dus hoger liggen dan het aantal toegekende aanvragen.

²⁷ Om tot het aantal kinderen te komen hebben wij de volgende optelsom gemaakt: aantal kinderen die een VVV-bon heeft ontvangen per gezin + het aantal 'extra' kinderen in de kolom maatwerkbijdrage waarbij het aantal hoger is dan VVV-bon.

Voor 2021, 2022 en 2023 hebben we één toegekende aanvraag per jaar onderzocht. Voor 2021 en 2023 hebben we ook de afgewezen dossiers onderzocht. Voor 2022 zijn deze gegevens niet aangeleverd en hebben wij deze niet onderzocht.

5.2.1 Alternatieven als een aanvraag niet voldoet aan de regels

De regels van het Kinderkoggenfonds zijn strikt. De inkomensgrens ligt op 120% van de bijstandsnorm. De vermogensgrens is die van de participatiewet. Het komt zelden voor dat deze grenzen met enkele euro's worden overschreden, aldus de ambtelijke organisatie. De consulent neemt altijd contact op met de inwoner om de aanvraag te bespreken. Indien er geen recht bestaat op een vergoeding vanuit het Kinderkoggenfonds, dan denkt de consulent met de inwoner mee over andere mogelijkheden. Hierbij kan gedacht worden aan Stichting Leergeld (<https://www.leergeldwestfriesland.nl>), Stichting Babyspullen of Stichting Kinderhulp. In uitzonderingsgevallen is de teamleider bevoegd om bij een geringe overschrijding te beslissen om de aanvraag alsnog toe te kennen vanuit een noodpotje. In 2022 en 2023 is er geen aanvraag bekostigd vanuit dit noodpotje. In 2021 is mogelijk één aanvraag bekostigd uit het noodpotje, aldus de ambtelijke organisatie. Het zou daarbij gaan om een bedrag van maximaal € 200. Er zijn geen beleidsregels om te bepalen of er sprake is van een nood. In de praktijk overleggen de consulent en de beide teamleiders van de zorgteams onderling om te bepalen of de aanvraag noodzakelijk is.

5.2.2 Criterium: Het kind moet meedoen

Het criterium 'meedoen' is subjectief. Uit de gesprekken maken wij op dat de gemeente Koggenland ruimhartig met de aanvrager meedenkt en in overleg gaat met de aanvrager. Daarbij wordt elke keer de afweging gemaakt of door het gevraagde een kind kan meedoen. Voorbeelden van toekenningen: een trampoline, een telefoon voor een middelbare schoolscholer, een fiets, een step, kledingpakket voor kinderen. Voorbeelden van afwijzingen zijn: een playstation, een Hooverboard. Voorbeelden van zaken die niet worden aangevraagd betreffen een telefoon of internetabonnement. Een voorbeeld van een casus die door de ambtelijke organisatie als ingewikkeld werd ervaren was de aanvraag van een iPad. Het ging daarbij met name over de vraag 'in hoeverre is dit nodig om mee te doen'. Over de toekenningen overlegt de consulent meestal met de teamleider (eventueel wordt daar de teamleider van het andere team bij betrokken), maar beslist soms ook zelf. De wethouder wordt niet betrokken bij dit soort besluiten en wordt daarover ook niet geïnformeerd. De ambtelijke organisatie heeft tot op heden geen vragen ontvangen van de wethouder over de toekenningen en afwijzingen van aanvragen ten laste van het Kinderkoggenfonds.

Steeds meer is meedoen in de maatschappij ook digitaal mee kunnen doen. Uit het Kinderkoggenfonds zijn de kosten voor de aanschaf van een mobiele telefoon vergoed. Voor een vergoeding van de abonnementskosten (telefoon en internet) heeft de ambtelijke organisatie geen aanvraag ontvangen. Vanuit de bijzondere bijstand komen deze kosten niet voor vergoeding in aanmerking.^{xxxi} Digitale armoede is een breder maatschappelijk thema dat ook overwogen kan worden als het gaat om de definitie 'meedoen'.

5.2.3 Intrekken van aanvragen

Het komt bij een aanvraag van het Kinderkoggenfonds voor dat de aanvrager de aanvraag intrekt na een telefonisch overleg met de ambtelijke organisatie. Dit kent diverse redenen en is erop gericht de aanvrager te helpen om geen onnodig proces te doorlopen. Indien mogelijk zet de ambtelijke organisatie de aanvraag om in een aanvraag bijzondere bijstand. De ambtelijke organisatie bevestigt de mondelinge intrekking in een brief gericht aan de aanvrager en benoemt daarin de reden van de intrekking. Heeft de aanvrager de aanvraag ingetrokken dan verliest het daarmee de rechtsbescherming van bezwaar. De aanvrager heeft hiermee geen voordelen bij het intrekken van

een aanvraag. De gemeente (i.c. het college van B & W) heeft dat wel. Een afwijzende beschikking moet immer deugdelijk zijn gemotiveerd. Aan de bevestiging van een intrekking van de aanvraag wordt deze eis niet gesteld.

5.2.4 Vaststellen van inkomen en vermogen

Een groot percentage van de aanvragers ontvangt een uitkering in het kader van de Participatiewet. De aanvrager die een uitkering in het kader van de Participatiewet ontvangt hoeft geen inkomensspecificaties in te dienen over de laatste drie maanden. De ambtelijke organisatie zoekt de uitkeringen op in het systeem van WerkSaam Westfriesland of in Suwi-net. Voor inwoners met een dienstverband stelt de ambtelijke organisatie op basis van de loonstroken van de afgelopen drie maanden het netto-inkomen vast (rekening houdend met het opgebouwde vakantierecht). Aan ZZP'ers wordt de meest recente kwartaalopgave gevraagd, tenzij de jaaropgave beschikbaar is en deze niet langer dan drie maanden geleden is opgesteld. De inkomens- en vermogenstoets (zie hierna) wordt niet uitgevoerd indien recent (tot drie maanden geleden) het inkomen en vermogen is beoordeeld bij een bijzondere bijstandsaanvraag.

De ambtelijke organisatie bepaalt de omvang van het vermogen aan de hand van de bankafschriften (van de laatste drie maanden) en bezittingen zoals auto, brommer, boot en eigen woning (in verband met overwaarde; € 64.000 van de overwaarde wordt vrijgelaten bij de berekening van het vermogen). Indien bij de vermogensvaststelling een ander vermogen of andere inkomsten wordt vastgesteld dan bij WerkSaam bekend is, dan geeft de ambtelijke organisatie het vastgestelde vermogen door aan WerkSaam. Inwoners met een uitkering zouden hiermee bekend moeten zijn, aldus de ambtelijke organisatie.

Bij diverse dossiers constateren wij dat het inkomen van de afgelopen 3 maanden net boven de grens lag. De inkomstenstoets is hierin arbitrair, omdat het 3-maandsinkomen naar het gehele jaar wordt geëxtrapoleerd. Bij een aanvraag voor VVV-bonnen, waarbij er sprake is van een wisselend inkomen voor een zelfstandig-wonende minderjarige en waarbij de grens met 30 euro overschreden werd, is enkel gekeken naar de afgelopen 3 maanden. Het noodpotje is hierin niet van toepassing, omdat het gaat om VVV- cadeaubonnen. Bij wisselend inkomen wordt er een gemiddelde genomen van de maanden voorafgaand aan de aanvraag. De aanvrager is gewezen op de mogelijkheid om de aanvraag opnieuw in te dienen als er sprake zou zijn van een dalend inkomen voor 1 mei. Dit is uiteindelijk ook gebeurd en later alsnog toegekend. Aangezien het terugkijken naar een gemiddelde over de afgelopen 3 maanden een keuze is, zijn er meer mogelijkheden in dit soort situaties dan gekozen door de ambtelijke organisatie.

5.2.5 Ratio achter de uiterlijke aanvraagdatum (1 mei) van de VVV-bonnen niet bekend

Het is de geïnterviewden niet bekend waarom aanvragen voor VVV-bonnen voor 1 mei van het kalenderjaar moeten worden ingediend. Mogelijk lagen hier destijds financiële motieven aan ten grondslag. Ook de beleidsafdeling heeft de ratio achter deze datum niet kunnen achterhalen. De geïnterviewden hebben geen zicht op de uitputting van het budget Kinderkoggenfonds. Het Kinderkoggenfonds kent geen financieel plafond.

5.2.6 Geen ambtshalve toekenning van VVV-bonnen

De rekenkamer heeft in een aantal dossiers geconstateerd dat er een maatwerkvergoeding werd aangevraagd en toegekend, maar dat de VVV-bonnen niet ambtshalve zijn toegekend voor dat betreffende jaar. Naast het verschil in aanvraagperiode, geeft de ambtelijke organisatie aan dat het niet is toegestaan om de VVV-bonnen ambtshalve toe te kennen. Daartoe zou de aanvrager een ondertekende aanvraag moeten indienen.

Minimaregelingen zijn gebaseerd op het artikel 108 en 149 Gemeentewet.²⁸ De Gemeentewet staat niet in de weg aan het ambtshalve toekennen van VVV-bonnen, zeker niet als minima daar eerder (bijvoorbeeld bij het aanvragen van een uitkering op grond van de participatiewet) al toestemming voor hebben verleend. In reactie op deze bevinding geeft het college aan VVV-bonnen niet ambtshalve te zullen toekennen.^c

5.2.7 In dossiers ontbreekt de bevestiging van betaling

We hebben enkele toegekende maatwerkaanvragen van het Kinderkoggenfonds onderzocht (1 voor 2021, 1 voor 2022 en 1 voor 2023).²⁹ In 2 van de 3 toegekende aanvragen ontbreekt de bevestiging van de betaling, terwijl dit volgens de beleidsregels wel vereist is. In beide gevallen is de factuur aanwezig, het geld overgemaakt naar de aanvrager, maar door de ambtelijke organisatie is niet vastgesteld dat de aanvrager de factuur ook heeft betaald. Zonder betalingsbewijs is niet vast te stellen of het geld daadwerkelijk is uitgegeven aan hetgeen is aangevraagd.

²⁸ De Participatiewet geeft het college geen ruimte voor ambtshalve toekenning. Minimaregelingen vinden echter niet hun grondslag in de Participatiewet, maar in de Gemeentewet. De Gemeentewet biedt het college meer bevoegdheden, waaronder die van ambtshalve toekenning.

²⁹ Het betreft de aanvragen voor laptops (2021), fietsen en voetbalcontributie (2022) en een schoolreis (2023).

Bijlage 1 – Overzicht van ondersteunende regelingen

Ondersteunende regelingen	Concrete uitwerking doelstellingen armoedebeleid
Algemene voorziening	
A. Bijzondere bijstand - Individuele inkomenstoelage ^{ci}	Ja
B. Bijzondere bijstand – maatwerk inclusief: ^{cii} kosten voor een babyuitzet, bewindvoering, curatele en mentorschap, Inventaris kosten (inclusief inrichtings- en stofferingskosten en gedeeltelijke aflossing van lening bij de Kredietbank Nederland), maaltijdvoorziening, naturalisatie, verblijfsdocument, paspoort of ID-bewijs, overbruggingsuitkering, rechtshulp, reiskosten familiebezoek, deelname aan sport en cultuur (max € 100 p.p.), verhuiskosten, woontoeslag bij een huurwoning, bijzondere bijstand om zeer dringende reden	Ja
C. Koggenfonds (€100 per huishouden en € 200 per houdhouden met een kind beneden de 16 jaar). ^{ciii}	
D. Eenmalige energietoelage 2022 en 2023 (2022 € 1.800 p.j., 2023:€ 800 p.j.). ^{civ}	Ja
E. Coaching van inwoners in duurzaam wonen en het treffen van energiebesparende maatregelen en tegoed van € 50 om energiebesparende maatregelen te treffen (alleen voor inwoners die in aanmerking komen voor de energietoelage). ^{cv}	Ja Ja
F. Kwijtschelden gemeentelijke belastingen ^{cvi}	
	Deels
Voorzieningen met betrekking tot ziekte of overlijden	
G. Bijzondere bijstand – collectieve zorgverzekering (gemeentepolis). ^{cvi}	Ja
H. Bijzondere bijstand – Dieetkosten. ^{cvi}	Ja
I. Bijzondere bijstand – Legeskosten gehandicaptenparkeerkaart en –plaats. ^{cix}	Ja
J. Bijzondere bijstand - reiskosten specialistenbezoek. ^{cx}	
K. Bijzondere bijstand - Slijtgage en bewassing. ^{cx}	Ja
L. Bijzondere bijstand – Zorg gerelateerde en (para)medische kosten (inclusief bril en eigen risico). ^{cxii}	Ja
M. Bijzondere bijstand - Begrafenis- of crematiekosten. ^{cxiii}	Ja Ja
Voorzieningen voor (schoolgaande) kinderen (0-18 jaar)	
N. Bijzondere bijstand – computer. ^{cxiv}	Ja
O. Bijzondere bijstand – participatie schoolgaande kinderen. ^{cxv}	Ja
a. Kosten eigen bijdrage peuteropvang	

Ondersteunende regelingen	Concrete uitwerking doelstellingen armoedebeleid
<ul style="list-style-type: none"> b. participatie sport en cultuur (€ 150 per kind per jaar) c. schoolkosten (basisschool: € 100, voorgezet onderwijs: € 150 per kind per jaar, eenmalig € 200 overgang van basis naar middelbare school) 	
P. Gratis zwemles vanaf groep 4 indien kind nog geen zwemdiploma A heeft. ^{cxvi}	Deels
Q. Bijzondere bijstand – kosten afzwemmen. ^{cxvii}	Ja
R. Kinder-Koggenfonds: 1. €150,- aan tegoed bonnen per kind per jaar. En 2. Maximum van € 500 per kind om nijpende situaties waarbij een kind als gevolg van de armoedesituatie waarin het opgroeit 'niet mee kan doen', op te lossen. ^{cxviii}	Ja
S. Het jongerenstartpunt (voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar) ^{cxix}	Deels
Voorzieningen voor jongvolwassen (18 tm 27 jaar)	
S. Het jongerenstartpunt (voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar)	Deels
Voorzieningen voor AOW'ers	
T. Bijzondere bijstand – Pluspremie (o.a. vervanging van duurzame gebruikersgoederen) ^{cxix}	Ja
Voorzieningen voor scholing	
U. Studietoelage voor studenten (vanaf 16 jaar) die door hun medische beperking structureel niet in staat zijn om naast hun studie bij te verdienen. ^{cxix}	Ja
V. Bijzondere bijstand – reiskosten in verband met scholing. ^{cxix}	Ja
Voorzieningen voor vrouwen	
W. Uitbannen menstruatie-armoede. ^{cxix}	Ja
Voorzieningen voor ondernemers	
X. Geldfit voor ondernemers: hulp bij geldzaken. ^{cxix}	Ja
Y. Starters- en ondernemersloket voor ondernemers. ^{cxix}	Deels
Voorzieningen voor huiseigenaren	
Z. Bijzondere bijstand – Woonkostentoeslag bij een eigen woning. ^{cxix}	Ja
Voorzieningen voor inwoners met huisdieren	
Geen specifieke voorziening	
Voorzieningen in natura	
AA. Geldfit: hulp bij geldzaken. ^{cxix}	Ja
BB. Formulierenbrigade ter ondersteuning van aanvragen toeslagen. ^{cxix}	Ja

Ondersteunende regelingen	Concrete uitwerking doelstellingen armoedebeleid
CC. Advies van het Zorgteam van Koggenland. ^{cxxix}	Ja
Inkomensvoorzieningen	
DD. Verstrekking van (aanvullende) Bijstandsuitkering, IOAW, IOAZ, Bbz en Toza door WerkSaam Westfriesland. En activiteiten rondom inburgering, re-integratie en beschutwerk.	Ja

Hieronder lichten wij negentien van dertig armoedevoorzieningen nader toe. Elf armoedevoorzieningen zijn niet toegelicht. Enerzijds betreft het twee algemene armoedevoorzieningen: de *eenmalige energietoeslag* (onderdeel D) en de *energiebesparende maatregelen* (onderdeel E). Anderzijds betreft het negen voorzieningen die een onderdeel van de bijzondere bijstand uitmaken. Voor die onderdelen geldt de toelichting onder punt B.

A. Bijzondere bijstand – Individuele inkomenstoeslag

Uit de beleidsregels *bijzondere bijstand 2022* dat de individuele inkomenstoeslag er is om “*Ruimhartig om de armoede voor de doelgroep te bestrijden en duidelijk om een eenduidig en rechtvaardig beleid te kunnen voeren voor onze inwoners.*”^{cxxx} De beleidsregels bevatten concrete cumulatieve voorwaarden (waaronder inkomens- en vermogensnormen zoals beschreven in paragraaf [2.1.2](#)) en wanneer een inwoner in aanmerking komt voor een individuele inkomenstoeslag.³⁰

B. Bijzondere bijstand – maatwerk

Het budget voor Sport en Cultuur (€ 100 per inwoner) kan door volwassenen breed worden ingezet voor bijvoorbeeld de kosten van een internetabonnement (om digitale armoede te bestrijden), voor het aanschaffen van hobbyspullen (voor bijvoorbeeld het maken van 3D kaarten), voor de aanschaf van sportkleding, sportcontributies, lidmaatschap, bioscoop- of museumbezoek.

In de beleidsregels *bijzondere bijstand 2022* wordt de relatie gelegd met het bestrijden van armoede en is aangegeven dat per aanvraag wordt beoordeeld of de kosten voor de betreffende inwoner en situatie noodzakelijk en bijzonder zijn. Deze beoordeling is aan de consulent sociaal domein.^{cxxxi} De basisvoorwaarden om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand zijn concreet uitgewerkt.^{cxxxii}

³⁰ De vijf cumulatieve voorwaarden zijn: 1. Inwoner heeft is 21 jaar of ouder en jonger dan de an de pensioengerechtigde leeftijd; 2. Inwoner heeft gedurende 36 maanden voorafgaand aan de aanvraag geen hoger inkomen dan 110% van de voor betrokkene geldende bijstandsnorm; 3. Inwoner heeft geen zicht op inkomensverbetering; 4. Het aanwezige vermogen mag op het moment van de aanvraag niet hoger zijn dan het vrij te laten vermogen volgens de Participatiewet; 5. De inwoner mag in de afgelopen 12 maanden – voorafgaande aan het moment van de aanvraag niet eerder een individuele inkomenstoeslag hebben ontvangen. NB. In de beleidsregels staat ‘aanvrager’ in plaats van ‘inwoner’.

C. Koggenfonds

Het Koggenfonds bestaat sinds 2006 en is ingesteld na het collegebesluit op 28 augustus 2006. Het fonds is beschikbaar voor

1. inwoners die in de schuldsanering zitten;
2. (éénouder) gezinnen met een kind onder de 16 jaar en een inkomen op het sociaal minimum voor minimaal één jaar;
3. Alleenstaanden van 23 jaar of ouder met een zelfstandig huishouden en een inkomen op sociaal minimum voor minimaal één jaar.

Ieder huishouden dat aan de voorwaarden voldoet, kan in aanmerking komen voor een VVV-kaart met een waarde van € 100. Voor huishoudens met kinderen onder de 16 jaar gaat het om een VVV-kaart met een totale waarde van € 200.

De bedragen zijn sinds 2006 ongewijzigd gebleven.^{cxxxiii}

F. Kwijtschelden gemeentelijke belastingen

De gemeente int zes verschillende soorten belastingen: 1. onroerend zaak belastingen (OZB) voor eigendom woningen en niet-woningen, en OZB voor het gebruik van niet-woningen, 2. Riool-belasting, 3. Afvalstoffenheffing, 4. Forensenbelasting, 5. Toeristenbelasting, 6. Grafrechten.^{cxxxiv} De relatie tussen kwijtschelding en het bestrijden van armoede wordt niet expliciet gelegd door de gemeente. Noch uit de *leidraad kwijtschelding gemeentelijke belastingen* (2010)^{cxxxv}, noch uit de informatie op de [gemeentelijke website](#) blijkt wanneer een inwoner in aanmerking komt voor kwijtschelding. Wel blijkt uit de tekst van de gemeentelijke website welk soort bewijzen (17) de inwoner dient te overleggen zodat bepaald kan worden of de inwoner in aanmerking komt voor kwijtschelding. Worden deze bewijzen onvolledig, niet of niet tijdig verstrekt aan de gemeente, dan wordt het verzoek tot kwijtschelding afgewezen.^{cxxxvi}

De website geeft geen informatie of belastingen ambtshalve worden kwijt gescholden, bijvoorbeeld wanneer een inwoner een bijstandsuitkering van de gemeente ontvangt. In reactie op deze bevinding heeft het college van B en W aangegeven dat dit laatste ook niet het geval is. Het ontvangen van een bijstandsuitkering betekent niet dat automatisch aan de voorwaarden wordt voldaan die zijn verbonden aan de toekenning van kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen. De vermogensgrens om in aanmerking te komen voor kwijtschelding ligt bijvoorbeeld lager dan de vermogensgrens om in aanmerking te komen voor een bijstandsuitkering.^{cxxxvii} De vermogensgrens voor kwijtschelding volgt uit artikel 12 van de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990. Decentrale overheden dienen bij kwijtscheldingen in beginsel de regels van de Uitvoeringsregeling te volgen. In dat artikel is bepaald welk gedeelte van de inboedel niet wordt meegerekend als vermogen en welk bedrag aan financiële middelen een belastingschuldige maximaal mag hebben. Dit bedrag wordt bepaald door de zogenoemde 'kosten van bestaan' (artikel 16 van de Uitvoeringsregeling) en de gemiddelde uitgaven voor woonlasten, zorgverzekering en de zorg van kinderen op te tellen. In het kader van de geautomatiseerde kwijtschelding (zie hierna) is deze norm uitgewerkt in een (gestandaardiseerd) bedrag. Hierbij ligt het normbedrag voor een alleenstaande op dit moment op ongeveer € 1.775 en voor een echtpaar op ongeveer € 2.350.^{cxxxviii}

De ambtelijke organisatie geeft aan dat er sprake is van automatische kwijtschelding als de inwoner de gemeente in het verleden toestemming heeft gegeven om het inkomen en het vermogen te laten toetsen door het inlichtingenbureau. Circa 70 % van alle aanvragen om kwijtschelding worden automatisch toegekend (in 2023 zijn 116 verzoeken automatisch toegekend en 48 handmatig). Aan het einde van het jaar worden personen, die in het verleden kwijtschelding hebben gehad en als ze toestemming hebben gegeven, getoetst door het inlichtingenbureau. Naar aanleiding van deze toets wordt voor de meeste personen kwijtschelding vooraf automatisch toegekend.^{cxxxix}

G. Bijzondere bijstand - Collectieve zorgverzekering (gemeentepolis)

Voor inwoners waarvan het inkomen niet hoger is dan 120% van de bijstandsnorm en het vermogen niet hoger is dan de grens in de Participatiewet biedt de gemeente een bijdrage in de maandelijkse kosten van de aanvullende verzekering. Variërend van € 15 per maand voor een beperkt pakket, tot € 40 per maand voor een compleet pakket waarin ook het eigen risico is meeverzekerd. In de beleidsregels *bijzondere bijstand 2022* wordt de relatie gelegd met het bestrijden van armoede.^{cxli} De beleidsregels bevatten concrete cumulatieve voorwaarden wanneer een inwoner in aanmerking komt voor een gemeentelijke bijdrage in de premie van de collectieve zorgverzekering.^{cxlii}

K. Bijzondere bijstand - Slijtage en bewassing

De kosten die ten gevolge van ziekte, handicap of gebrek de voor de betreffende persoon en gezin normaal te achten kosten te boven gaan, worden aangemerkt als bijzondere noodzakelijke kosten. Met ingang van 1 januari 2015 is de Tegemoetkoming ouders van gehandicapte kinderen (TOG) opgenomen in de kinderbijslag. In plaats van de TOG wordt er voortaan tweemaal kinderbijslag betaald. Als er recht bestaat op deze extra kinderbijslag kan er geen bijzondere bijstand voor slijtage en bewassing worden toegekend. Als voor slijtage en bewassing een beroep op bijzondere bijstandsverlening wordt gedaan, wordt hieraan op basis van een medische indicatie, een individuele invulling gegeven. De meerkosten moeten op basis van de NIBUD prijzengids worden vastgesteld.^{cxlii}

N. Bijzondere bijstand – computer

Voor de participatie van schoolgaande kinderen wordt een computer thuis als noodzakelijk aangemerkt. Het college vindt het van belang om schoolkinderen uit gezinnen met een minimuminkomen te stimuleren en te ondersteunen in hun digitale ontwikkeling. Bij gezinnen met schoolgaande kinderen wordt de vergoeding van de aanschaf van een computer, laptop of tablet met de daarbij behorende software en een printer daarom in de vorm van een bedrag om niet verstrekt. Bijkomende kosten, zoals een computermeubel, scanner, internetabonnement, kosten onderhoud en reparatie, komen niet voor vergoeding in aanmerking. Dit zijn algemeen noodzakelijke bestaanskosten. Daarvoor wordt als uitgangspunt geen bijzondere bijstand verleend. Alleen als die kosten in een individueel geval noodzakelijk zijn en voortvloeien uit bijzondere omstandigheden of als die kosten door bijzondere omstandigheden niet uit die draagkracht kunnen worden voldaan kan bijzondere bijstand worden verleend. Inwoners mogen de bijzondere bijstand voor sport en cultuur (€ 100 per inwoner per jaar, zie onderdeel B. van deze toelichting) gebruiken voor hun internetkosten.^{cxliii}

O. Bijzondere bijstand – participatie schoolgaande kinderen –schoolkosten

Kinderkleding valt onder de post 'algemene kosten voor bestaan' en daarmee onder de bijstandsuitkering. In Hoorn is een kinderkledingbank waar inwoners van de gemeente Koggenland gebruik van kunnen maken. Gymkleding kan onder de schoolkosten vallen nadat het Kinderkoggenfonds benut is.^{cxliv}

P. Gratis zwemles

Vanuit het Koggenbad wordt er aan kinderen vanaf groep 4, waarbij tijdens het schoolzwemmen is gebleken dat zij nog geen zwemdiploma hebben, kosteloos zwemlessen aangeboden. Als van deze voorziening geen gebruik gemaakt kan worden, kan er bijzondere bijstand worden verstrekt voor de noodzakelijke zwemlessen in verband met het behalen van zwemdiploma A voor een kind.^{cxlv} In reactie op de nota van bevindingen heeft het college van B en W op 2 februari 2024 aangegeven dat ook kosteloos zwemlessen worden aangeboden als op een ander moment is gebleken dat het kind nog geen zwemdiploma heeft. De relatie tussen gratis zwemles en het bestrijden van armoede wordt niet expliciet gelegd door de gemeente. De voorziening staat open voor elk kind in Koggenland.

R. Kinderkoggenfonds

Het KinderKoggenfonds bestaat sinds 2017 en is opgericht nadat het Rijk in 2017 structurele middelen ter beschikking heeft gesteld voor armoedebestrijding onder kinderen. Het college van B&W heeft op 27 juni 2017 besloten deze middelen laagdrempelig en regelarm (zowel in aanvraag als in uitvoering) beschikbaar te stellen voor de kinderen (0-18 jaar) die in armoede opgroeien.^{cxlvii} Van in 'armoede opgroeien' is sprake als 1. aan de toegangscriteria voor bijzondere bijstand wordt voldaan (inkomens- en vermogenstoets); of 2. als het kind opgroeit in een huishouden dat in een schuldhelpverleningstraject is verwickeld, of 3. Wanneer er op papier voldoende middelen zijn maar het kind evengoed niet mee kan doen omdat niet over deze middelen kan worden beschikt.^{cxlviii} Het bedrag van de twee soorten toekenningen (€150,- aan tegoed bonnen per kind per jaar, een maximum van € 500 per kind om nijpende situaties waarbij een kind als gevolg van de armoedesituatie waarin het opgroeit 'niet mee kan doen', op te lossen) zijn sinds 2017 ongewijzigd gebleven.^{cxlviii}

S. Jongeren Startpunt

Het Jongeren Startpunt (voorheen het Jongerenloket Westfriesland) is voor jongeren tussen de 16 en 27 jaar die in Westfriesland wonen. Zij kunnen bij het Jongeren Startpunt terecht voor vragen of begeleiding. Dat kan tijdens inloopsprekuren op locatie in Hoorn en Bovenkarspel. Maar ook via telefoon, mail en app. De coaches van het Jongeren Startpunt helpen jongeren op weg naar school, werk of als dat niet kan, naar inkomen.^{cxlix}

U. Studietoelage voor studenten medische beperking

In de beleidsregels *studietoelage* is geen relatie gelegd met het armoedebeleid. Uit de feitelijke uitwerking blijkt wel dat deze regeling kan bijdrage aan het verminderen van armoede indien de student niet in staat is om inkomen te verkrijgen uit werk. De beleidsregels bevatten concrete cumulatieve voorwaarden wanneer een student (vanaf 16 jaar of ouder) in aanmerking komt voor een individuele inkomenstoelage.^{cl}

W. Uitbannen menstruatie-armoede

Tijdens de raadsvergadering van 19 december 2022 heeft de raad unaniem een motie ingediend en aangenomen. Kern van de motie is om het uitbannen van menstruatie-armoede een vast onderdeel uit te laten maken van het lokale armoedebeleid. Het college heeft op 8 maart 2023 aangegeven Stichting Armoedefonds menstruatieproducten te laten uitgeven aan vrouwen die daarvoor geen geld hebben. De gemeente stelt daartoe (om niet) uitgifte punten beschikbaar in of nabij een kern van Obdam, Zuidermeer, Spierdijk, Hensbroek, Berkhout, De Goorn, Ursem, Scharwoude, Avenhorn, Oudendijk.^{cli}

X. en AA. Geldfit (voor ondernemers en inwoners)

Geldfit is er voor alle inwoners en ondernemers van Koggenland. Geldfit helpt bij geldzorgen en vragen over geld. Zowel inwoners als ondernemers van de gemeente Koggenland kunnen bij Geldfit (anoniem) terecht voor tips, informatie, tests en (mondeling) advies voor geldzaken. Daarnaast kunnen zij contact opnemen met Geldfit of de genoemde partijen in Koggenland die een inwoner/ondernemer kunnen ondersteunen. Het college van B en W ziet Geldfit vanwege de lage drempel als een vorm van preventieve werking (omdat inwoners deze site mogelijk eerder durven te raadplegen) en als vorm vroegsignalering op armoede en schulden.^{clii}

Y. Starters- en ondernemersloket

Inwoners die nadenken over het starten van een eigen onderneming kunnen terecht bij het Startersloket. Het Startersloket biedt oriënterende en startende ondernemers een online platform met veel praktische informatie. Zoals een uitgebreid stappenplan, handige (reken)tools, kennisartikelen, blogs en ondernemersnieuws. Ook biedt het Startersloket de mogelijkheid om online trainingen te volgen over het starten als ondernemer. Daarnaast is er de mogelijkheid om vragen te stellen per chat, mail of telefoon aan een ervaren ondernemersadviseur. De voorziening staat open voor elk inwoner van Koggenland. Daarnaast werken het Startersloket en WerkSaamWF samen. In dat samenwerkingsverband is het mogelijk dat de (startende) ondernemer 1-op-1 begeleiding ontvangt, een specifieke training mag volgen of dat het business plan tegen het licht wordt gehouden.^{cliii}

Het Ondernemersloket biedt een overzicht van de vestigingslocaties op bedrijventerreinen, heeft kennis van de gevestigde bedrijven, regelgeving en beleid. Het Ondernemersloket begeleidt ondernemers uit alle sectoren die zich willen vestigen in de regio, een bedrijfsverplaatsing overwegen of uitbreiding van hun huidige locatie nodig hebben. De voorziening staat open voor elk ondernemer.

BB. en CC. Formulierenbrigade en advies Zorgteam

Inwoners kunnen kosteloos terecht bij de formulierenbrigade voor ondersteuning van het aanvragen van toeslagen en kwijtscheldingen, het invullen van formulieren, advies of hulp bij lastige rekeningen of brieven, aanvragen van DigiD of (corona)paspoort, het wegwijs raken op het internet en het indienen van de eenvoudige belastingaangifte.^{cliv} Ook kunnen inwoners terecht bij het gemeentelijke zorgteam, dat bekend is met alle regelingen, waardoor de inwoner op weg geholpen kan worden.^{clv}

DD. Inkomensvoorzieningen

WerkSaam Westfriesland voert namens Koggenland alle inkomensvoorzieningen voor het algemeen bestaan uit:^{clvi}

- (aanvullende) Bijstandsuitkering, vanuit de Participatiewet,
- Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)
- Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
- Bijzondere bijstand voor deze groepen
- Bijstand voor zelfstandigen,
- Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)

Daarnaast verzorgt het namens de gemeente de uitvoering van de Wet Inburgering, participatiewet (re-integratie en beschutwerk).^{clvii}

Bijlage 2 – Inventarisatie armoederegelingen vier andere gemeenten

Onderstaande tabel bevat een inventarisatie van ondersteunende regelingen die de gemeenten Amsterdam, Medemblik, Opmeer en Zaanstad op hun website hebben gepubliceerd. Indien de gemeente Koggenland deze regeling ook aanbiedt dan bevat de laatste kolom de waarde "ja". Daar waar Koggenland een afwijkende regeling aanbiedt staat "deels" (voorzien van een toelichting). Indien een soortgelijke regeling ontbreekt dan is dit weergegeven met "nee".

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Algemene voorzieningen			
Bijzondere bijstand	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Bijzondere bijstand Voorwaarden: inkomen maximaal 110% van de norm Participatiewet, indien het inkomen daarboven ligt wordt er rekening gehouden met financiële draagkracht. Aanvraag voordat de kosten zijn gemaakt	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Bijzondere bijstand	Opmeer	Website Opmeer	Ja
Bijzondere bijstand	Medemblik		Ja
Individuele inkomenstoeslag Voorwaarden: 3 jaar of langer een laag inkomen, ouder dan 21 jaar en geen AOW,; laag inkomen en weinig vermogen	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Individuele inkomenstoeslag	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorwaarden: minimaal 5 jaar een minimuminkomen, ouder dan 23 jaar en geen AOW-leeftijd, inkomens- en vermogensgrenzen Zaanstad			
Individuele inkomenstoeslag Voorwaarden: 3 jaar of langer een laag inkomen, ouder dan 21 jaar en geen AOW, weinig bezittingen, geen studiefinanciering of iets dergelijks en weinig bezittingen	Opmeer	Website Opmeer	Ja
Individuele inkomenstoeslag 21 jaar of ouder bent en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebt bereikt. Daarnaast moet u voorafgaand aan de aanvraag, 36 maanden een inkomen hebben gehad dat niet hoger is dan 120% van de toepasselijke bijstandsnorm en geen of weinig vermogen had. U geen uitzicht heeft op inkomensverbetering.	Medemblik		Ja
Geld lenen bij de kredietbank (tussen de 300 en 4.000, lagere rente) Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen en maandelijkse uitkering of salaris	Amsterdam	Website Amsterdam	Nee, Koggenland heeft met de Kredietbank geen afspraken gemaakt over een lagere rentevergoeding.

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Vergoeding voor vervanging duurzame gebruiksgoederen Voorwaarden: maximaal bijstandsnorm en weinig tot geen vermogen	Medemblik		Ja
Leenbijstand (indien de bank een lening afwijst) Voorwaarden: afwijzing van een bank, en lening moet worden terugbetaald	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Borgstelling bij bank (voor lening ivm verhuizen, duurzame gebruiksgoederen kopen, inrichten babykamer)	Zaanstad	Website Zaanstad	Deels, de gemeente Koggenland staat borg voor de lening die vergunninghouders afsluiten via Kredietbank Nederland om hun woning in te richten. Voor een deel van de aflossingen kan bijzondere bijstand worden verstrekt (paragraaf 7.1 van de bijlage bij de beleidsregels bijzondere bijstand)
Energietoeslag Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Enmalige energietoeslag lage inkomens (120% van de bijstandsnorm) Tot en met 30 juni 2023 konden inwoners met een laag inkomen de energietoeslag aanvragen bij de gemeente. Deze regeling is gestopt, er kan dus geen aanvraag meer worden gedaan.	Opmeer	Website Opmeer	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Besparen op energiekosten De gemeente Opmeer werkt samen met 'Gezondverzekerd.nl – Goedkope energie' om inwoners te ondersteunen met de stijgende energieprijzen. Bijvoorbeeld door samen te kijken of het verstandig is om over te stappen naar een andere energieleverancier, waar de gemeente speciale afspraken mee heeft gemaakt.	Opmeer	Website Opmeer	Nee
Kwijtschelding gemeentebelastingen (afvalstoffenheffing, onroerendezaakbelasting, roerende ruimtebelasting, rioolheffing gebruikers, precario liggeld) Voorwaarden: Spaargeld (ouders: 4.572, alleenstaande ouder: 4.437, alleenstaande: 3.441), inkomen op bijstandsniveau	Amsterdam	Website Amsterdam Website Amsterdam - voorwaarden	Ja
Kwijtschelding afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting. Geen heldere criteria, burger moet een web-pagina van de gemeente invullen	Zaanstad	Website Zaanstad - kwijtschelding	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
<p>Kwijtschelding Belastingen en heffingen</p> <p>Om te kijken of u recht heeft op kwijtschelding gaan wij uw betalingscapaciteit bepalen. De betalingscapaciteit is de financiële ruimte die u heeft om de gemeentelijke belastingen te kunnen betalen.</p>	Opmeer	Website Opmeer	Ja
<p>Kwijtschelding Belastingen en heffingen</p> <p>Om te kijken of u recht heeft op kwijtschelding gaan wij uw betalingscapaciteit bepalen. De betalingscapaciteit is de financiële ruimte die u heeft om de gemeentelijke belastingen te kunnen betalen.</p>	Medemblik		Ja
<p>Woonkostentoeslag (voor huur of hypotheek) als inkomen plots lager is</p> <p>Voorwaarden: inkomen plots lager, geen recht op huurtoeslag, er wordt een goedkopere woning gezocht</p>	Amsterdam	Website - Amsterdam	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
<p>Woonkostentoeslag (voor huur of hypotheek) als inkomen plots lager is</p> <p>Voorwaarden: inkomen plots lager, geen recht op huurtoeslag, die in verhouding tot hun lage inkomen hoge woonlasten hebben</p>	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Schulddienstverlening	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
<p>Doe-mee-fonds</p> <p>De gemeente Opmeer heeft een Doe Mee-fonds, dit is een vorm van bijzondere bijstand. Heeft u een inkomen tot 120% van de voor u geldende bijstandsnorm(externe link) en weinig eigen geld, spaargeld of bezit.</p>	Opmeer	Website Opmeer	Ja
<p>Kosten van maatschappelijke aard Eigen bijdrage rechtshulp en griffierecht, kosten bewindvoering, reiskosten naar zieke familieleden, detentiebezoek of inburgering, uitvaartkosten, LBIO bijdrage, voor- en vroegschoolse educatie</p> <p>Voorwaarden: 120% van de toepasselijke bijstandsnorm en geen of weinig vermogen heeft.</p>	Medemblik		Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorzieningen met betrekking tot ziekte en overlijden			
Collectieve zorgverzekering Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Collectieve zorgverzekering Voorwaarden: geen betalingsachterstand bij zorgverzekeraar, vermogen niet boven grens Participatiewet en inkomen niet hoger dan 110 van het sociaal minimum (zie inkomens- en vermogensgrenzen 2023 Zaanstad)	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Collectieve zorgverzekering Voorwaarden: U woont in gemeente Opmeer. U heeft een inkomen tot 120 % van de bijstandsnorm en weinig eigen bezittingen.	Opmeer	Website Opmeer	Ja
Gemeentelijke collectieve zorgverzekering Voorwaarden: Inwoners met een inkomen tot ten hoogste 120% van de voor hen	Medemblik		Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
toepasselijke bijstandsnorm kunnen deelnemen			
Tegemoetkoming meerkosten chronisch zieken of gehandicapten Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
OV-vergoeding voor mantelzorgers (€ 20 p. mnd) Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen , meer dan 3 km, vanaf 18 jaar en niet AOW-gerechtigd	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Kosten van medische aard – vergoeding voor eigen bijdrage Voorwaarden: 120% van de toepasselijke bijstandsnorm en geen of weinig vermogen	Medemblik		Ja
Chronisch zieken, gehandicapten en ouderen compensatie voor het vervallen van de landelijke algemene regelingen, de Wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten (Wtcg) en de Compensatie eigen risico (Cer). De vergoeding bedraagt € 250,-. U komt hiervoor in aanmerking als u 18 jaar of ouder bent met een inkomen	Medemblik		Nee

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
tot ten hoogste 120% van de toepasselijke bijstandsnorm.			
Spoedaanvraag uitvaarkosten (als onderdeel van de bijzondere bijstand)	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Voorzieningen voor (schoolgaande) kinderen			
Gratis laptop of tablet basisschool (1 per 5 schooljaren per huishouden) Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen , leeftijd kind 10 tm 12 jaar	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, de vergoeding voor de kosten van een computer/laptop maken onderdeel uit van de beleidsregels voor bijzondere bijstand. Daaraan voorafgaand kan een aanvraag worden gedaan voor een vergoeding vanuit het Kinderkoggenfonds.
Gratis laptop of tablet middelbare school (1 per 5 schooljaren per kind) Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen , leeftijd kind onder de 18 jaar	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, de vergoeding voor de kosten van een computer/laptop maken onderdeel uit van de beleidsregels voor bijzondere bijstand. Daaraan voorafgaand kan een aanvraag worden gedaan voor een vergoeding vanuit het Kinderkoggenfonds.
Tegemoetkoming reiskosten scholieren (indien er meer dan 3 zones wordt gereisd: € 250 per schooljaar) Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen , leeftijd kind onder de 18 jaar, aanvraag voor 1 juni	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, de vergoeding van de reiskosten maakt onderdeel uit de beleidsregels voor bijzondere bijstand. Zie punt 4 in de bijlage van de beleidsregels bijzondere bijstand.
Kindtegoed voor aankoop schoolspullen, kleding of speelgoed	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, de gemeente Koggenland heeft bijzondere bijstand voor de kosten van sport en cultuur (€ 150,00 per kind per jaar), schoolkosten (€ 100,00 of € 150,00

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
(0 tm 3 jr: 375; extra bij voorschool: 250, 4 tm 9: 241; 10-11: 3,66; 12-14: 475; 15-17: 325 p.jr) Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen , leeftijd kind onder de 18 jaar		Website Amsterdam - bedragen Website Amsterdam voorschool	per kind per jaar) en daaraan voorafgaand het Kinderkoggenfonds waaruit deze kosten (deels) kunnen worden vergoed. Daarnaast is er vanuit de bijzondere bijstand nog een vergoeding mogelijk van € 200,00 bij overgang van basis- naar voortgezet onderwijs.
Samen voor alle kinderen Aanvragen voor school, sport, cultuur, vrije tijd, verjaardag en andere bijdragen	Zaanstad	Website Samen voor alle kinderen	Deels voor het onderdeel verjaardag. Gezinnen die klant zijn bij de Voedselbank Westfriesland krijgen voor hun minderjarige kinderen een verjaardagsbox via Stichting Jarige Job, met cadeautjes en lekkers om uit te delen op school. De Stichting Taart voor Kids zorgt voor een verjaardagstaart. Gezinnen die geen klant zijn bij de voedselbank kunnen hier de VVV-cadeaukaart vanuit het Kinderkoggenfonds voor gebruiken.
Studietoelage voor scholieren of studenten die door structurele medische beperkingen niet kunnen werken (15 jr: 256,22 p.mnd oplopend tot 23 jr en ouder: 427,02 p. mnd) Voorwaarden: 15 jr of ouder, geen inkomsten uitwerk, geen wijong, wel studiefinanciering of basistoelagen WTOS	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Studietoelage voor scholieren of studenten die door structurele medische beperkingen niet kunnen werken (15 jr: 98,58 p.mnd oplopend tot 23 jr en ouder: 475,78 p. mnd)	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorwaarden: 15 jr of ouder, geen inkomsten uitwerk, geen wajong, wel studiefinanciering of basistoelagen WTOS			
<p>Studietoelage voor scholieren of studenten die voldoen aan de volgende voorwaarden:</p> <p>U bent 15 jaar of ouder.</p> <p>U hebt een blijvende of langdurige lichamelijke of geestelijke beperking, of een chronische ziekte. Hierdoor kunt u niet werken naast uw studie.</p> <p>U ontvangt studiefinanciering (WSF) of een tegemoetkoming voor schoolkosten (Wtos). Het levenlanglerenkrediet valt niet hieronder.</p> <p>U heeft geen recht op een Wajong-uitkering.</p> <p>U heeft geen inkomsten uit werk, met uitzondering van een stagevergoeding. Ontvangt u een stagevergoeding, dan mag u de eerste € 197,15 per maand houden. Alles wat u meer verdient, wordt van de studietoelage afgetrokken.</p>	Opmeer	Website Opmeer	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
U hebt een bewijs van uw beperking of chronische ziekte. Dit kan zijn een verklaring van een deskundige, waaruit blijkt dat u niet kunt werken naast uw studie. Hebt u nog geen bewijs? Vraag dan ook alvast de studietoelage aan. Wij kunnen een deskundige (bijvoorbeeld een arts) vragen om dit te onderzoeken.			
Studietoelage voor scholieren of studenten die voldoen aan de volgende voorwaarden: vanwege een structurele medische beperking niet in staat zijn om naast de tijd die hun studie met zich meebrengt inkomsten te verwerven. geen inkomsten uitwerk, geen wijong, wel studiefinanciering of basistoelagen WTOS	Medemblik		Ja
Vergoeding overblijfkosten Voorwaarden: uitkering Participatiewet en volgen van een re-integratietraject	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Betalen Vrijwillige ouderbijdrage basisschool	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, Koggenland heeft bijzondere bijstand voor schoolkosten voor (€ 100,00 per kind per jaar bij basisonderwijs en € 150,00 per kind per jaar bij voortgezet onderwijs).

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen ,			
Jeugdfonds Sport & Cultuur (maximaal 300 p.jr. voor sport, maximaal 450 cultuur, zwemdiploma A 720, B 200 en C, 200.) Geld wordt rechtstreeks betaald aan club vereniging. Waardebon voor sportspullen voor kind. Voorwaarden: Kind jonger dan 18 jr. laag inkomen en weinig vermogen of ouders kunnen de kosten niet betalen	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja
Meedoen Zaanstad – vergoeding Zwemles (of zwemactiviteiten) Voorwaarden: kinderen vanaf 5 jaar, Een keer per jaar, kind is leerplichtig, max 120% inkomensgrens (zie Zaanstad -criteria inkomens- en vermogensgrenzen). Aanvraag voor 1 november (ivm besteding webshop).	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja
Vergoeding eigen bijdrage kinderopvang (4% van de kosten voor kinderopvang tot het wettelijke tarief)	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja, indien kinderopvang noodzakelijk is kan hiervoor individuele bijzondere bijstand worden verstrekt. Als het te maken heeft met een traject richting werk vanuit de bijstand via WerkSaam Westfriesland . Bij inburgering en overige via het Zorgteam.

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorwaarden: kind gaat naar kinderdagverblijf, voorschool, BSO of gastouder, ouder ontvangt bijstand en volgt een re-integratietraject naar werk, of ouder ontvangt bijstand en volgt een verplichte inburgeringscursus, ouder werkt en krijgt aanvullende bijstandsuitkering, of ouder studeert en heeft een minimuminkomen			
Vergoeding kinderopvang Voorwaarden: uitkering op grond van Participatiewet, IOAW of IOAZ. Volgen betaald traject door gemeente voor scholing of bemiddeling, inburgering, of inkomen wordt bij werk aangevuld vanuit Participatiewet	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja, zie bovenstaande
Vergoeding kinderopvang	Medemblik		Ja, zie bovenstaande
Tegemoetkoming voor schoolgaande kinderen Hierbij moet u denken aan onder andere ouderbijdrage, schoolreisje, excursies en betaling huurkluis op school. Extra tegemoetkoming voor overgang naar middelbare school en	Medemblik		ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
computer/laptop en huiswerkbegeleiding/bijles.			
Tegemoetkoming voor zwemles	Medemblik		ja
Tegemoetkoming voor vrije tijd (bioscoop/zwembad als voorbeeld)	Medemblik		Deels, Gemeente Koggenland heeft bijzondere bijstand voor de kosten van sport en cultuur. Dit is voor niet-schoolgaande kinderen en volwassenen een bedrag van maximaal € 100,00 per persoon per jaar. En voor schoolgaande kinderen € 150,00 per persoon per kind. Voorliggend kan de maatwerkbijdrage Kinderkoggenfonds hiervoor worden gebruikt.
Voorzieningen voor jongvolwassenen (18 tm 27 jaar)			
Schuldenaanpak voor jongeren en jongvolwassenen (maatwerktraject) Voorwaarden: zie https://straathoekwerk-zaanstad.nl/get-a-grip/	Zaanstad	Website Zaanstad	Ja, Koggenlandse jongeren tussen de 16 en 27 jaar kunnen voor vragen, problemen en ondersteuning op het gebied van werk, school en inkomen terecht bij het Jongeren Startpunt. https://jongerenstart.nu/ . Verder kunnen Koggenlandse inwoners (ook jongeren en jongvolwassenen) voor ondersteuning rondom schulden terecht bij het Zorgteam. Er wordt per individu gekeken naar een maatwerkoplossing. Hierbij wordt integraal samengewerkt met de consulenten om ook te kijken of er bijvoorbeeld recht bestaat op bijzondere bijstand. Onder bepaalde voorwaarden kunnen jongeren tussen de 18 en 20 jaar (waarvoor een lagere bijstandsgrens geldt) een extra toeslag krijgen, zie https://zoek.officielebekendmakingen.nl/bgr-2022-440.html
Voorzieningen voor AOW'ers			
Gratis openbaar vervoer voor ouderen met AOW Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen en recht op AOW	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, voor verschillende noodzakelijke reiskosten kan bijzondere bijstand worden aangevraagd. Reiskosten i.v.m. recreatie kunnen worden gedeclareerd vanuit bijzondere bijstand Sport en cultuur (max. € 100,00 per persoon per jaar).

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Tegemoetkoming aanvullend OV voor AOW'ers (120 p.jr.) Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen , recht op AOW en AOV-pas, en geen gratis OV-abonnement van de gemeente	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, zie bovenstaande
Voorzieningen voor scholing			
Scholingslening (lening, die onder voorwaarden niet helemaal hoeft te worden terugbetaald) Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen , <u>geen</u> schulden, 18 jaar of ouder	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, WerkSaam Westfriesland kan onder bepaalde voorwaarden een scholingstraject aanbieden. (Zie artikel 7 van de Re-integratieverordening WerkSaam Westfriesland 2023).
Scholingsvoucher (voor opleiding gericht op een baan waar voldoende vraag naar is) Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen , <u>geen</u> uitkering, 27 jaar of ouder	Amsterdam	Scholingsvoucher	Deels, zie bovenstaande
Voorzieningen voor ondernemers			
Regelingen voor ondernemers • Coaching voor ondernemers/zzp'ers Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen ,	Amsterdam	Website Amsterdam - Coaching voor ondernemers/zzp'ers Website Amsterdam - Financiële	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
<ul style="list-style-type: none"> Financiële ondersteuning voor ondernemers/zzp'ers Besluit bijzondere bijstand zelfstandigen (Bbz) <ul style="list-style-type: none"> Schuldhelpverlening voor ondernemers/zzp'ers 		ondersteuning voor ondernemers/zzp'ers Website Amsterdam - Schuldhelpverlening voor ondernemers/zzp'ers	De BBZ wordt voor Koggenland (en de andere zes Westfriesse gemeenten) uitgevoerd door WerkSaam Westfriesland . https://www.werksaamwf.nl/uitkering/uitkering-aanvragen/zelfstandig-ondernemer/uitkering-voor-zelfstandigen-bbz Ondernemers kunnen begeleiding krijgen via het Startersloket: https://westfriesland.startersloket.nl/werksaamwf/Ondernemers/zzp'ers met geldzorgen/schulden kunnen direct of via het Zorgteam terecht voor schuldhelpverlening bij Zuidweg & Partners.
Schulddienstverlening voor ondernemers Hulp bij oplossen van schulden, ondersteuning boekhouding, coaching werven nieuwe klanten, financiële ondersteuning in de vorm van een lening of inkomensondersteuning	Zaanstad	Website Zaanstad	Voor lening of inkomensondersteuning zie bovenstaande
Voorzieningen voor huiseigenaren			
Hulp voor huiseigenaren bij schulden – advies op gebied van hypotheek en schuldhelpverlening Voorwaarden: eigen huis + financiële problemen	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, onder bepaalde voorwaarden kunnen huiseigenaren met een inkomen onder bijstandsniveau een bijstandsuitkering op basis van Krediethypotheek krijgen op grond van de Participatiewet (dit voert WerkSaam Westfriesland uit). Er kan dan ook recht bestaan op bijzondere bijstand. Huiseigenaren volgen dezelfde route voor Schuldhelpverlening dan niet-huiseigenaren. In de

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
			behandeling van hun situatie wordt uiteraard wel rekening gehouden met het feit dat zij huiseigenaar zijn.
Vorzieningen voor inwoners met huisdieren			
Vergoeding dierenarts (waardebou voor 1 bezoek aan de dierenarts per jaar bij een ziek huisdier, vergoeding deel van de kosten) Voorwaarden: laag inkomen en weinig vermogen , ziek huisdier dat is gechipt of wordt gechipt	Amsterdam	Website Amsterdam	Nee, Koggenland beschouwd de kosten voor gezelschapsdieren als algemene kosten van het bestaan overeenkomstig de uitspraak van de Centrale raad van Beroep .
Vorzieningen in natura			
Voorwaarden: inkomensgrens afhankelijk van het aantal kinderen	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, in Koggenland konden inwoners tijdelijk terecht bij Westfriesland (uitgiftepunt Avenhoorn). Het uitgiftepunt is in mei 2023 geopend in Avenhorn en is in oktober tijdelijk gesloten omdat daaraan minder behoefte bestond. ^{clviii} De is een stichting en geen gemeentelijke voorziening.
Witgoed bij nood (eerste 5 jaar te leen, daarna wordt het eigendom) Voorwaarden: laag inkopen, weinig spaargeld of reserve en niet de mogelijkheid om geld te lenen, vervanging van een kapot apparaat	Amsterdam	Website Amsterdam	Deels, Indien de kosten onvoorzien noodzakelijk zijn kan in bepaalde gevallen bijzondere bijstand worden verstrekt voor deze kosten.
Gratis identiteitskaart (indien paspoort of ID-kaart nog maar 8 weken geldig is)	Amsterdam	Website Amsterdam	Ja

Omschrijving ondersteunende regeling	Gemeente	Bron	Regeling aanwezig bij Koggenland
Voorwaarde: laag inkomen en weinig vermogen , muv studenten die recht hebben op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de studiekosten.			
Hulp voor gedupeerden van de toeslagenaffaire Aangemeld bij de Belastingdienst als gedupeerde	Opmeer	Website Opmeer	Ja, Koggenland biedt brede ondersteuning aan de (mogelijk) gedupeerde van de toeslagenaffaire. Brede ondersteuning houdt ondersteuning in op gebieden als financiën, wonen, zorg, gezin en werk. Koggenland ondersteunt de (mogelijk) gedupeerde ouders bij het maken van een nieuwe start. ³¹
Hulp voor gedupeerden van de toeslagenaffaire	Medemblik		Ja, zie bovenstaande

³¹ College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023: "We bieden de ondersteuning aan erkend gedupeerde (de gedupeerde die de Catshuisregeling hebben ontvangen) en de mogelijk gedupeerde (de mensen die zich bij de belastingdienst hebben aangemeld als gedupeerde, maar nog niet door de lichte of integrale toets zijn van het UHT (Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen))"

Bijlage 3 – Analyse producten P&C-cyclus

Deze bijlage bevat de analyse van de P&C-producten die onder verantwoordelijkheid van het huidige college aan de raad zijn aangeboden. Specifieke passages uit de producten hebben wij geciteerd en tussen aanhalingstekens weergegeven.

Kadernota 2023-2026^{clix}

- Bevat geen informatie over het armoedebeleid.

Zomernotitie^{clx}

- Programma 2 Welzijn en zorg
 - “Bijzondere bijstand. In verband met de eenmalige energietoeslag wordt het budget bijzondere bijstand verhoogd. De eenmalige energietoeslag wordt verstrekt aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Deze eenmalige toeslag bedraagt € 800,00. Wij schatten in dat er 620 inwoners recht hebben op de toeslag”.

Programmabegroting 2023^{clxi}

- Ambities en programmadoelen
 - Bijdragen aan de Global Goal “Geen armoede”
- Bestuurlijke ontwikkelingen
 - “Steeds meer inwoners hebben problemen met rondkomen door de stijgende kosten op allerlei gebieden, zoals energie, brandstof en dagelijks levensonderhoud. Er is sprake van armoede. Preventie (het wegnemen van de taboe op schulden) en vroegsignalering worden nog belangrijker om te voorkomen dat mensen niet meer kunnen rondkomen en er (problematische) schulden ontstaan.
- Te bereiken resultaten
 - “De inwoners die in armoede leven worden zo min mogelijk beperkt in het meedoen in de samenleving, doordat zij zo veel mogelijk gebruikmaken van de bestaande minimaregelingen. In 2023 komt er een plan hoe we de minimaregelingen meer onder de aandacht kunnen brengen”
- Wat gaan we daarvoor doen
 - “We zetten actief in op preventie en vroegsignalering van (dreigende) financiële problemen door voorlichting te geven, het netwerk voor vroegsignalering uit te breiden, het taboe op armoede weg te nemen en contact op te nemen met de inwoners van wie we meldingen ontvangen over betaalachterstanden”
- Randvoorwaarden en risico’s
 - “Inzake de vroegsignalering is samenwerking met netwerkpartners noodzakelijk. Daarnaast is uitbreiding van de ambtelijke capaciteit voorwaardelijk gegeven het stijgend aantal meldingen. Ook willen we een medewerker aanstellen die zich richt op het integraal benaderen van de armoede bestrijding.”
- Financiële toelichting
 - “Voor de aanpak van de armoede stellen we voor om een projectleider in te huren die overzicht heeft over alle onderdelen binnen de gemeente waar inwoners gevonden en geholpen worden om armoede en schulden te voorkomen. Een hulpmiddel om inwoners met een risico op schulden en daarmee armoede te bereiken, is aansluiten bij de Nederlandse Schuldhulproute. Dit platform is naast de wettelijke vroegsignalering een tool om de drempel voor hulpvragen te verlagen”
 - Inhuur projectleider armoede aanpak (€ 50.000)

- Paragraaf bedrijfsvoering
 - “Voor vroegsignalering, voorlichting en preventie voor armoede en/of schulden is een uitbreiding van de formatie van het Zorgteam met 1 fte nodig”

Jaarstukken 2022^{clxii}

- Wat wilden we bereiken?
 - “Zowel op landelijk als lokaal niveau zijn inkomensondersteunende voorzieningen beschikbaar voor minima. We zetten ons in om meer bekendheid aan deze voorzieningen te geven. Dit doen we door publicatie op onze website, door berichtgeving op social media, door berichtgeving in kranten en in het geval van bijvoorbeeld de noodvoorziening energie door een gerichte brief aan huurders. Zo willen we voorkomen dat inwoners door financiële zorgen maatschappelijk niet mee kunnen doen. Dit kan door financiële problemen te voorkomen en waar nodig hulp te bieden. Inwoners die (nog) niet in staat zijn om zelf voldoende inkomen te verdienen, ontvangen via WerkSaam Westfriesland een uitkering, zodat zij niet onder de armoedegrens leven.”
- Wat hebben we ervoor gedaan
 - “Energietoeslag; de gemeente Koggenland heeft een energietoeslag van € 1.300, waarvan eenmalig € 800 en eenmalig € 500, uitgekeerd aan 636 huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum, als tegemoetkoming voor de gestegen energiekosten. Vooruitlopend op 2023 heeft deze groep huishoudens in december 2022 aanvullend een energietoeslag van € 500 ontvangen. Om in de toekomst de energiekosten te verlagen, zijn bij deze huishoudens duurzaamheidsmaatregelen getroffen met de inzet van Energiefixers.”
 - “Kinderkoggenfonds; In 2022 is door circa 65 mensen gebruik gemaakt van de maatwerkvergoeding per kind per jaar, voor bijvoorbeeld sportbeoefening, een schoolreisje of een fiets. Daarnaast is 169 keer gebruik gemaakt van de vvv-cadeaukaart met een waarde van € 150 per kind per jaar.”
 - “Studietoeslag; In 2022 zijn de beleidsregels vastgesteld voor studietoeslag voor inwoners met een beperking. In 2022 is tweemaal gebruik gemaakt van de studietoeslag.”
 - “In 2022 is een specifieke uitkering (SPUK) ontvangen voor het nemen van maatregelen om energiearmoede te bestrijden. Bij de huishoudens die energietoeslag hebben ontvangen, zijn energiefixers ingezet. Daarbij zijn concrete maatregelen aangeboden en ter plekke geïnstalleerd en is energieadvies gegeven. Het resterende budget gaat over naar 2023”
- Overige ontwikkelingen
 - “Met de stijgende inflatie in 2022, de energiearmoede, de nasleep van corona en alle andere zaken in het dagelijks leven die duurder zijn geworden, werd een toename verwacht geldzorgen en schulden onder inwoners. Dit is uitgebleven, zowel Schuldhulpmaatje als de Kredietbank zien geen toename van hulpvragen. Regionaal en ook landelijk wordt dit beeld over 2022 herkend.”

Perspectiefnota 2023-2027^{clxiii}

- Programma 2 Welzijn en zorg

- “De toegekende specifieke Rijksuitkering voor de aanpak van energiearmoede zetten we in voor het verduurzamen van woningen van huishoudens met een laag inkomen. Het restant van 2022 van € 208.043 wordt overgeheveld naar 2023.”

Najaarsnota 2023^{clxiv}

- Programma 2 Welzijn en zorg
 - “Energiearmoede. Er is een wijzigingsbeschikking ontvangen m.b.t. de SPUK energiearmoede. De middelen zijn voor de ondersteuning van huishoudens (huurders en eigenaar bewoners) met een laag besteedbaar inkomen die te maken hebben met hoge energielasten als gevolg van gestegen energieprijzen in combinatie met lage energetische kwaliteit van de woningen. Hierdoor worden de baten en lasten met € 88.000 bijgesteld.”

Programmabegroting 2024^{clxv}

- Ambities en programmadoelen
 - Dat inwoners een uitkering ontvangen zodat zij niet onder de armoede grens leven,
 - Bijdragen aan de Global Goal “Geen armoede”
- Bestuurlijke ontwikkelingen
 - Wijziging van de Faillissementswet met waardoor de looptijd van de wettelijke schuldregeling (Wsnp) en de minnelijke schuldregeling (Msnp) is gehalveerd per 1 juli 2023, met als mogelijk gevolg een toename van het aantal saneringskredieten.
- Te bereiken resultaten
 - “Opties en mogelijkheden om (dreigende) armoede tegen te gaan en onze ondernemers en maatschappelijke organisaties levensvatbaar te houden zijn geïmplementeerd in onze uitvoering”
- Wat gaan we daarvoor doen
 - “We implementeren opties en mogelijkheden in onze uitvoering om (dreigende) armoede tegen te gaan en onze ondernemers en maatschappelijke organisaties levensvatbaar te houden.”
 - “We geven uitvoering aan [...]de aanpak energiearmoede en [...] met als doel energiebesparing door woningeigenaren met een verhoogd risico op energiearmoede en huishoudens met een woning met energielabel F en G”
- Randvoorwaarden en risico’s
 - “Implementatie van opties en mogelijkheden voor (dreigende) armoede kan extra kosten met zich meebrengen. De hoogte hiervan is nog niet in te schatten omdat dit afhangt van de keuzes die tijdens de besluitvorming gemaakt worden”
- Overhead
 - Inhuur projectleider armoede (€ 50.000)

Bronnen

- ⁱ College van B en W, Programmabegroting 2023, ongedateerd, p. 17 en 18.
- ⁱⁱ College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ⁱⁱⁱ <https://digitaal.scp.nl/armoedeinkaart2019/wat-is-armoede/>, geraadpleegd op 7 april 2023.
- ^{iv} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^v College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{vi} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{vii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023. In [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#) (laatst geraadpleegd 19 november 2023) wordt voor een aantal voorzieningen een 100%-norm (bewindvoerder, curatele en mentorschap en woonkostentoeslag) of 110%-norm (individuele pluspremie) gehanteerd. Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland, hoofdstuk 4, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{viii} [Voorwaarden Koggenfonds](#) laatst geraadpleegd op 19 november 2023.
- ^{ix} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^x Bron: <https://www.amsterdam.nl/werk-inkomen/hulp-bij-laag-inkomen/regelingen-alfabet/bijzondere-bijstand-kosten-kunt-betalen/> laatst geraadpleegd in juli 2023.
- ^{xi} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xii} Paragraaf 4.5 van de [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#) (laatst geraadpleegd 19 november 2023) regelt wanneer er een andere berekeningsmethode wordt gehanteerd.
- ^{xiii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xiv} Artikel 5 vijfde lid en onder b van de [Beleidsregels bijzondere bijstand gemeente Amsterdam](#), laatst geraadpleegd op 19 november 2023.
- ^{xv} In [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#) (laatst geraadpleegd 19 november 2023). De bedragen zijn ontleend aan de Normenbrief 1 juli 2023 (Ministerie van SZW).
- ^{xvi} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xvii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xviii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xix} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), hoofdstuk 4, (laatst geraadpleegd 19 november 2023) en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xx} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 met verwijzing naar artikel 35 eerste lid van de Participatiewet en met verwijzing naar Schulinck, *lesmateriaal cursus bijzondere bijstand*, 17 mei 2018.
- ^{xxi} College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{xxii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xxiii} *Coalitieakkoord 2022-2026*, het *College uitvoeringsprogramma 2022-2026* en College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xxiv} College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{xxv} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxvi} Laatst geraadpleegd 26 november 2023.
- ^{xxvii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xxviii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxix} Overkoepelende beleid voor het sociaal domein (juni 2021), coalitieakkoord 2022-2026 (ongedateerd), college uitvoeringsprogramma 2022-2026 (ongedateerd), begroting 2023, College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023. <https://globalgoalsvoornederland.nl/global-goal/geen-armoede/> en <https://www.sdg-nederland.nl/SDG/1-geen-armoede/>, definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxx} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023, definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 en College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{xxxi} Gemeente Koggenland, *Krachtig verder! Uitvoeringsplan Sociaal Domein Koggenland 2023-2024*, ongedateerd pp. 5,7 en 8.
- ^{xxxii} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxxiii} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxxiv} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{xxxv} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xxxvi} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.

- ^{xxxvii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 en Lijst met partijen waarmee Landelijke convenant Vroegsignalering is afgesloten en College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{xxxviii} Pointer, Aflevering: [Nieuw systeem vroegsignalering is Cheyenne's](#) redding, 24 november 2023 en Gaby van Loon, Mogelijkheden van vroegsignalering van jongeren met schulden, 25 augustus 2021.
- ^{xxxix} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023.
- ^{xl} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023. Daaruit blijkt tevens dat in 2022 er 17 lopende saneringskrediet- en schuldbemiddelingstrajecten waren en dat dit in het eerste half jaar 2023 dit aantal ongewijzigd is gebleven. Het lopende budgetbeheer is van 17 in 2022 licht gestegen naar 20 in het eerste half jaar 2023 en het aantal gestarte schuldhulpverleningstrajecten is van 16 trajecten in 2022 gehalveerd naar 10 trajecten in het eerste half jaar 2023. .
- ^{xli} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 en Lijst met partijen waarmee Landelijke convenant Vroegsignalering is afgesloten.
- ^{xlii} College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{xliiii} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023, <https://www.vrijwilligersnh.nl/actueel/nieuws/opening-formulierenbrigade-koggenland> en <https://www.koggenland.nl/formulierenbrigade> (laatst geraadpleegd op 24 november 2023).
- ^{xliiv} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{xliiv} <https://digitaalsamenleven.nl/feiten-cijfers-digitale-inclusie/>, met verwijzing naar TNO (2020) en CBS (2019).
- ^{xlivi} Gemeente Amsterdam, *Agenda Digitale Stad*, november 2023, p. 11 en <https://digitaalsamenleven.nl/meedoen/> van de gemeente Utrecht (laatst geraadpleegd 16 december 2023).
- ^{xliiii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 en bijlage 2.
- ^{xlviii} Kamerstukken II, 2021–2022, 35 510, nr. 102, pp. 2-3. Voor nadere informatie over het "doenvermogen" zie <https://www.wrr.nl/adviesprojecten/doenvermogen> .
- ^{xlix} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en Werksaam Westfriesland, *Eerste halfjaarrapportage 2023*, ongedateerd.
- ^l Memo aan de raad: *Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?*, 26 april 2023.
- ^{li} Raadsvoorstel: *Vaststellen kaderplan schuldhulpverlening 2021-2024*, 7 juni 2021.
- ^{lii} College van B en W, Raadsinformatiebrief: *Het lokale uitvoeringsplan schuldhulpverlening 2022-2024*, 12 oktober 2022.
- ^{liii} College van B en W, Memo: *Eenmalige energietoeslag*, 20 april 2022.
- ^{liiv} Griffie, Beantwoording vragen raadslid Frans Kremers van de fractie D66 over de tegemoetkoming energiekosten, 31 oktober 2022.
- ^{liv} Beantwoording raadsragen raadslid Anneke van der Lee van de fractie PvdA-GL, ongedateerd.
- ^{lvi} College van B en W, Collegeadvies: *Wijziging energietoeslag 2022*, 30 november 2022.
- ^{lvii} Beantwoording raadsragen raadslid Anneke van der Lee van de fractie PvdA-GL, ongedateerd.
- ^{lviii} College van B en W, *Afdoening motie vaod Uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland*, 8 maart 2023.
- ^{lix} College van B en W, *Afdoening motie vaod Openen uitgiftepunt voedselbank in Koggenland*, 26 april 2023.
- ^{lx} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{lxi} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{lxii} Griffie, *Beantwoording vragen raadslid Frans Kremers van de fractie D66 over de tegemoetkoming energiekosten*, 31 oktober 2022 en College van B en W, memo aan de raad: *Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?*, 26 april 2023 en Gemeente Koggenland, *Jaarstukken 2022*, ongedateerd, p. 17, 18, 35
- ^{lxiii} Aantal inwoners Koggenland 2022: 23.048 inwoners (bron: <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/regionaal/inwoners> selectie op het jaar 2022), geraadpleegd op 18 december 2023.
- ^{lxiv} Memo aan de raad: *Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?*, 26 april 2023.
- ^{lxv} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{lxvi} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023. Artikel 17 eerste lid (Verantwoordings- en informatieplicht) van de Gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland regelt het inlichtingenrecht.
- ^{lxvii} Memo aan de raad: *Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?*, 26 april 2023.
- ^{lxviii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{lxix} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{lxx} Vergelijk definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{lxxi} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{lxxii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.

- lxxiii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxiv College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- lxxv College van B en W, Programmabegroting 2023, ongedateerd, p. 26
- lxxvi Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxvii College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- lxxviii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxix College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxx College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxxi College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- lxxxii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxxiii College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- lxxxiv <https://www.vroegsignalering.nl/> (geraadpleegd op 13 oktober 2023).
- lxxxv College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- lxxxvi Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxxvii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- lxxxviii
- Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- lxxxix College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- xc College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- xci Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- xcii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- xciii College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- xciv Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- xcv College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- xcvi <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR713987/1>.
- xcvii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- xcviii Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 23 oktober 2023
- xcix Dossieronderzoek Kinderkoggenfonds op 23 oktober 2023
- c College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ci [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cii [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), hoofdstuk 4, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ciii College van B en W, Besluit: *Advies notitie Koggenfonds*, 28 augustus 2006.
- civ College van B en W, Collegeadvies: *CA Wijziging energietoeslag 2022*, 30 november 2022 en [Beleidsregels Eenmalige energietoeslag 2022 gemeente Koggenland](#), laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cv College van B en W, *Collegeadvies: CA 1^e tranche aanpak energiearmoede*, 5 september 2022.
- cvi Gemeente Koggenland, *Leidraad kwijschelding gemeentelijke belastingen*, 2010.
- cvii [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cviii [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 5, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cix [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 6, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cx [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 17, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cxi [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 17, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cxii [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 22, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cxiii [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 18, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- cxiv [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 4, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.

- ^{cxv} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 11, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxvi} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 23, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxvii} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 23, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxviii} Gemeente Koggenland, *Notitie Kinder-Koggenfonds*, juni 2017.
- ^{cxix} <https://www.koggenland.nl/jongerenstartpunt> en <https://jongerenstart.nu> (laatst geraadpleegd 26 november 2023)
- ^{cx} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 13, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxxi} Collegeadvies, *CA beleidsregels studietoelage en bijzondere bijstand*, 13 april 2022 Collegeadvies, *CA wijziging beleidsregels studietoelage gemeente Koggenland*, 4 augustus 2022 en [Beleidsregels studietoelage gemeente Koggenland](#), laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxvii} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 16, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxviii} College van B en W, *Afdoening motie vaod Uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland*, 8 maart 2023
- ^{cxviii} <https://www.koggenland.nl/geldfit-grip-op-uw-geld> en <https://geldfit.nl/zakelijk/>, laatst geraadpleegd 22 juli 2023
- ^{cxv} <https://www.koggenland.nl/informatie-over-ondernemen>, <https://westfriesland.startersloket.nl> en <https://loket-wfriesland.terrein-monitor.nl> (laatst geraadpleegd op 26 november 2023)
- ^{cxvii} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 21, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxviii} <https://www.koggenland.nl/geldfit-grip-op-uw-geld> en <https://geldfit.nl>, laatst geraadpleegd 22 juli 2023
- ^{cxviii} Memo aan de raad: Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?, 26 april 2023.
- ^{cxviii} Memo aan de raad: Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?, 26 april 2023.
- ^{cxv} [Beleidsregels studietoelage gemeente Koggenland](#), paragraaf 1.3, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxv} [Beleidsregels studietoelage gemeente Koggenland](#), paragrafen 4.1 tot en met 4.8, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxvii} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 21, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxviii} College van B en W, *Besluit: Advies notitie Koggenfonds*, 28 augustus 2006 en <https://www.koggenland.nl/koggenfonds> (laatst geraadpleegd 25 november 2023).
- ^{cxviii} <https://www.koggenland.nl/overzicht-tarieven-gemeentelijke-belastingen>, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxv} Gemeente Koggenland, *Leidraad kwijtschelding gemeentelijke belastingen*, 2010
- ^{cxv} <https://www.koggenland.nl/belastingen-en-heffingen-kwijtschelding>, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxvii} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023.
- ^{cxviii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- ^{cxviii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023
- ^{cx} [Beleidsregels studietoelage gemeente Koggenland](#), paragraaf 1.3, laatst geraadpleegd 21 juli 2023.
- ^{cxli} De drie cumulatieve voorwaarden zijn: 1. Het inkomen is niet hoger dan 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm volgens de Participatiewet; 2. Het aanwezige vermogen mag niet hoger zijn dan het vrij te laten vermogen volgens de Participatiewet. 3. Meewerken aan een (uitgebreid) financieel heronderzoek
- ^{cxlii} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 18, laatst geraadpleegd 15 december 2023.
- ^{cxliii} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 4, laatst geraadpleegd 26 november 2023.
- ^{cxliii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{cxlv} [Beleidsregels bijzondere bijstand 2022, gemeente Koggenland](#), bijlage 1 onderdeel 23, laatst geraadpleegd 15 februari 2024.
- ^{cxlvi} College van B en W, *Memo aan de gemeenteraad: Besteding extra Rijksmiddelen 'Kansen voor alle kinderen': kinder-Koggenfonds*, 13 juli 2017.
- ^{cxlvii} Gemeente Koggenland, *Notitie Kinder-Koggenfonds*, juni 2017.
- ^{cxlviii} Gemeente Koggenland, *Notitie Kinder-Koggenfonds*, juni 2017.
- ^{cxlix} <https://www.koggenland.nl/jongerenstartpunt> en <https://jongerenstart.nu> (laatst geraadpleegd 26 november 2023).
- ^{cl} De drie cumulatieve voorwaarden zijn: 1. Het verzoek moet met een door het college van B en W vastgesteld formulier worden ingediend; 2. De student voldoet aan de gestelde eisen van artikel 36b Participatiewet; 3. Meewerken aan een (uitgebreid) financieel heronderzoek dat elk jaar wordt uitgevoerd. NB. In de beleidsregels staat 'aanvrager' in plaats van 'student'
- ^{cli} College van B en W, *Afdoening motie vaod Uitbannen menstruatie-armoede in Koggenland*, 8 maart 2023.

-
- ^{clii} College van B en W, beantwoording schriftelijke vragen RKC, 5 oktober 2023 en definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023.
- ^{cliii} Telefonische inlichting verkregen op 13 oktober 2023 van het [startersloket](#).
- ^{cliv} Memo aan de raad: Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?, 26 april 2023 en <https://www.vrijwilligersnh.nl/diensten-en-projecten/diensten/formulierenbrigade> (laatst geraadpleegd op 25 november 2023).
- ^{clv} Memo aan de raad: Armoederegelingen, hoe gaat het in Koggenland?, 26 april 2023.
- ^{clvi} College van B en W, *beantwoording schriftelijke vragen RKC*, 5 oktober 2023 en Werksaam Westfriesland, Eerste halfjaarsrapportage 2023, ongedateerd
- ^{clvii} Werksaam Westfriesland, Eerste halfjaarsrapportage 2023, ongedateerd
- ^{clviii} Definitief verslag van het gesprek met de ambtelijke organisatie op 16 oktober 2023 en College van B en W, Feitelijke reactie op nota van bevindingen, 2 februari 2024.
- ^{clix} Gemeente Koggenland, Programmabegroting 2023 – 2026, ongedateerd.
- ^{clx} Gemeente Koggenland, Zomernotitie 2022, ongedateerd, pp. 15, 16, 17, 18, 26, 62, 79, 88
- ^{clxi} Gemeente Koggenland, Programmabegroting 2023, ongedateerd, pp. 15, 16, 17, 18, 26, 62, 79, 88
- ^{clxii} Gemeente Koggenland, Jaarstukken 2022, ongedateerd, p. 17, 18, 35
- ^{clxiii} Gemeente Koggenland, Perspectiefnota 2023-2027, ongedateerd, p. 17.
- ^{clxiv} Gemeente Koggenland, Najaarsnota 2023, ongedateerd, p. 7, 8.
- ^{clxv} Gemeente Koggenland, Programmabegroting 2024, ongedateerd, pp. 15, 16, 17, 28, 36, 75 en 76.